

Vlaams
Parlement

stuk **729** (2010-2011) – Nr. 1
ingediend op 22 oktober 2010 (2010-2011)

Beleidsbrief

Algemeen Regeringsbeleid

2010-2011

ingediend door de heer Kris Peeters,
minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid,
Landbouw en Plattelandsbeleid

INHOUD

Lijst afkortingen	5
Managementsamenvatting	6
1. Vlaanderen in Actie.....	8
1.1. Vlaanderen in Actie in uitvoering	8
1.1.1. Stand van zaken 2010.....	8
1.1.2. Prognoses voor 2011	11
1.2. ViA en de Europese dimensie: de Europa 2020-strategie.....	12
1.2.1. Stand van zaken 2010.....	12
1.2.2. Prognoses 2011	13
1.3. ViA en de lokale dimensie: het streekontwikkelingsbeleid	14
1.3.1. Stand van zaken 2010.....	14
1.3.2. Prognoses voor 2011	14
2. Meer efficiëntie en effectiviteit in de dienstverlening.....	15
2.1. Stand van zaken 2010	15
2.2. Vooruitzichten 2011.....	17
3. Duurzame ontwikkeling.....	19
3.1. De Vlaamse Strategie voor Duurzame Ontwikkeling	19
3.1.1. Opmaak van de Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling	19
3.1.2. Stimuleren van een transitiebeleid in het kader van de Vlaamse Strategie Duurzame ontwikkeling	19
3.1.3. Hernieuwing omgevingsmonitoring en monitoring uitvoering VSDO	20
3.2. Een betere afstemming van het Vlaams beleid voor duurzame ontwikkeling op het inter-Belgische, Europese en Internationale beleid	21
3.2.1. Opmaak van een samenwerkingsovereenkomst duurzame ontwikkeling	21
3.2.2. Europees beleid.....	21
3.2.3. Sterkere opvolging van het Netwerk van Regionale Overheden voor Duurzame Ontwikkeling.....	22
3.2.4. Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO).....	22
3.2.5. Intensieve opvolging van de Commissie voor Duurzame Ontwikkeling	22
3.2.6. Aanwezigheid op de Wereldtop Duurzame Ontwikkeling	23
3.3. Duurzaamheid centraal voor wonen en leven.....	23
3.4. Het bereiken van 100% duurzame overheidsopdrachten in 2020.....	25
3.4.1. Uitvoering van het Vlaams actieplan duurzame overheidsopdrachten 2009-2011	25

3.5. Coördinatie van het beleid van educatie voor duurzame ontwikkeling (EDO)	27
3.6. Wetenschappelijk onderzoek ter bevordering van duurzame ontwikkeling	27
3.7. Duurzame ontwikkeling binnen de Vlaamse overheid	28
3.7.1. De uitbouw van de institutionele pijler binnen het Vlaamse beleid	28
3.7.2. Dag van de Duurzame Ontwikkeling voor de Vlaamse ambtenaar	28
3.8. De coördinatie van het Vlaamse beleid voor duurzame productie en consumptie	29
3.9. Duurzaamheidsbeoordeling.....	29
3.10. Begroting 2011	29
4. Geografische informatie: naar een moderne, geïntegreerde digitale dienstverlening van de Vlaamse overheid.....	30
4.1. Stand van zaken 2010	30
4.1.1. GDI-beleid.....	30
4.1.2. Regelgeving en samenwerking.....	30
4.2. Prognoses 2011	33
4.2.1. Digitale dienstverlening uitbouwen	33
4.2.2. Een efficiënte intrabestuurlijke dienstverlening uitbouwen	35
4.2.3. Een efficiënte interbestuurlijke dienstverlening uitbouwen	36
5. Publiek-private samenwerking.....	38
Inleiding.....	38
5.1. Stand van zaken 2010	38
5.1.1. Naar meerwaarde bij en uit PPS	38
5.1.2. Inzetten op project- en contractmanagement en inbreiding van de knowhow van de publieke sector	39
5.1.3. Monitoring van PPS-projecten en -beleid.....	40
5.2. Prognoses 2011	40
5.2.1. Naar meerwaarde bij en uit PPS.....	40
5.2.2. Inzetten op project- en contractmanagement en inbreiding van de knowhow van de publieke sector	40
5.2.3. Monitoring van PPS-projecten.....	41
5.3. Begroting 2011.....	41
6. Geïnformeerd beleid in beslissende tijden.....	42
6.1. Instrumenten voor beleidsondersteuning.....	42
6.1.1. Domeinoverschrijdend en toekomstgericht onderzoek.....	42
6.1.2. Omgevings- en effectmonitoring	45
6.2. Coördinatie van Vlaamse openbare statistiek	47
6.2.1. Optimaal gebruik van bestaande databanken binnen de Vlaamse overheid	47
6.2.2. Samenwerking en overleg met andere bestuurslagen	49

7. Overheidscommunicatie	51
7.1. Stand van zaken 2010	51
7.1.1. Open overheid.....	51
7.1.2. Directe interactie met de burger	51
7.1.3. Duurzame communicatie	52
7.1.4. Een steeds professionelere overheidscommunicatie	53
7.1.5. De Vlaamse Infolijn	56
7.2. Vooruitzichten 2011	58
7.2.1. Open overheid.....	58
7.2.2. Directe interactie.....	58
7.2.3. Duurzame communicatie	58
7.2.4. Een steeds professionelere overheidscommunicatie	59
7.2.5. De Vlaamse Infolijn	60
Doelstellingen in het kader van de toepassing van de opencoördinatiemethode in het Vlaams gelijkekansenbeleid.....	62
Bijlage 1. Samenvatting van de beleidsopties en initiatieven	63
Bijlage 2. Resoluties en moties Vlaams Parlement.....	64
Bijlage 3. Overzicht van de uitvoering van de belangrijkste decreetgeving.....	66

Lijst afkortingen

Bijlage 3: Lijst met gebruikte afkortingen

Afktorting	Betekenis
AGIV	Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen
ALV	Agentschap voor Landbouw en Visserij
ANB	Agentschap voor Natuur en Bos
AWV	Agentschap Wegen en Verkeer
CORVE	Coördinatieceel Vlaams e-government
CSW	Catalogue Services for the Web
CRAB	Centraal Referentieadressenbestand
DAR	Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid
DBFM	Design, Build, Finance, Maintain (ontwerp, bouw, financiering en onderhoud)
DRM	digital rights management
GDI	Geografische Data-Infrastructuur
GDI-decreet	Ontwerp van decreet betreffende de Geografische Data-Infrastructuur Vlaanderen
GIPOD	Generiek Informatieplatform Openbaar Domein
GIS	geografisch informatie systeem
GIS-decreet	Decreet van 17 juli 2000 houdende het Geografisch Informatiesysteem Vlaanderen
GRB	Grootschalig Referentiebestand
GRB-decreet	Decreet van 16 april 2004 houdende het Grootschalig Referentiebestand (GRB)
GRBMS	GRB Meldingssysteem
GSB	geografische service bus
IMKL	Informatiemodel Kabels en Leidingen
INSPIRE	Infrastructure for Spatial Information in the European Community
KLIP	Kabel- en Leidinginformatieportaal
KLIM	Federaal Kabels en Leidingen Informatie Meldpunt
LNE	Leefmilieu, Natuur en Energie
MOW	Mobiliteit en Openbare Werken
MSCP	Member State Contact Point
NGI	Nationaal Geografisch Instituut
NHP	Nationaal hervormingsprogramma (Europa 2020 strategie)
Nrg4SD	Netwerk van Regionale Overheden voor Duurzame Ontwikkeling
POC	Proof of concept
RESOC	Regionaal sociaaleconomisch overlegcomité
RPC	remote procedure call
RWO	Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed
VHP	Vlaams hervormingsprogramma (Europa 2020 Strategie)
VKBO	Verrijkte Kruispuntbank voor Ondernemingen
VMM	Vlaamse Milieumaatschappij
VRN	Vlaamse Raad voor Nutsbedrijven
VSDO	Vlaamse strategie voor duurzame ontwikkeling
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten

Managementsamenvatting

1 Vlaanderen in Actie

De doorbraken en doelstellingen van Vlaanderen in Actie zijn de basis van het Vlaamse Regeerakkoord. Zij geven mee invulling aan de afspraken gemaakt met de maatschappelijke partners in het Pact 2020.

Vlaanderen in Actie is dan ook hét toonaangevende beleidsproject, dat doorvertaald werd naar strategische doelstellingen en concrete beleidsprojecten. We hebben nu een goed gedefinieerde set van projecten, en een duidelijke ViA-governancestructuur met een gedeeld eigenaarschap binnen de Vlaamse overheid en in partnerschap met de stakeholders. De stand van zaken en voortgang van zowel het regeerakkoord als ViA wordt gemonitord via een degelijk en transparant monitoringsinstrument, waarover op gezette tijden zal worden gecommuniceerd. Ook de maatschappelijke effecten worden in beeld gebracht, op basis van indicatoren die afgestemd werden met de stakeholders. De participatieve aanpak zal verder gezet worden met rondetafels, ruime communicatie en mogelijke inbreng van de stakeholders en het publiek.

Hiermee werd alles in stelling gebracht om deze legislatuur grote stappen voorwaarts te zetten.

Vlaanderen schrijft zich tevens met een eigen ambitieus Vlaams hervormingsprogramma in in de nieuwe “Europa 2020 strategie”, die in de plaats komt van de vroegere Lissabonstrategie.

De samenwerking met de RESOC's over de streekontwikkeling zal in het kader van het groenboek ‘Interne Staatshervorming’ geëvalueerd worden.

2 Meer efficiëntie en effectiviteit in de dienstverlening

De overheden in Vlaanderen meer slagkracht geven, en de efficiëntie en effectiviteit van de dienstverlening tegen 2020 optrekken tot Europees topniveau, is één van de ViA-doorbraken.

Het CAG heeft in uitvoering van het Regeerakkoord een ontwerp-meerjarenprogramma voorbereid, met een rollend, evenwichtig portfolio van programma's en projecten op de verschillende niveaus. Deze zijn niet beperkt tot de Vlaamse overheid, maar gaan tot op het niveau van de lokale overheden.

De Commissie Efficiënte en Effectieve Overheid zal verder optreden als extern klankbord om dit efficiëntieprogramma te adviseren.

Meer efficiëntie, effectiviteit en klantgerichtheid wordt ook ondersteund door de verdere uitbouw van een gedocumenteerd systeem van interne organisatiebeheersing.

3 Duurzame ontwikkeling

In 2010 stelden we samen met de stakeholders een nieuwe Vlaamse Strategie voor Duurzame Ontwikkeling op. Deze langetermijnvisie zal het referentiekader zijn en de leidraad voor het duurzaam beleid.

Deze Vlaamse strategie zal ook oog hebben voor het transitie management en de systeemaanpak die nodig is om onze manier van leven, produceren en consumeren geleidelijk maar fundamenteel te veranderen. Voor het opvolgen van de transitieprocessen zal een transitiekennisnetwerk worden opgericht. Het transitienetwerk duurzaam materialenbeheer wordt verder ondersteund, als “good practice” van het kringloopprincipe.

Vanzelfsprekend zal ook de uitvoering van de hernieuwde strategie zelf worden opgevolgd en geëvalueerd. In 2011 zal een aangepaste omgevingsmonitor beschikbaar zijn.

Duurzame ontwikkeling is een gedeelde bevoegdheid, en de Vlaamse overheid zoekt actief naar opportuniteiten om het Vlaams beleid inzake duurzame ontwikkeling af te stemmen op het inter-Belgische, Europees en internationaal beleid.

Op het vlak van duurzaam wonen en bouwen is al op verschillende terreinen vooruitgang geboekt, mede door de samenwerking met alle actoren en het breed maatschappelijk draagvlak. De Vlaamse overheid ondersteunt de ontwikkeling van een objectief meetinstrument/maatstaf om de duurzaamheid van bouwprojecten te vergelijken.

Om de doelstelling “100 percent duurzame overheidsopdrachten tegen 2020” te bereiken zal, verder bouwend op het eerste actieplan, een nieuw actieplan 2012-2014 worden voorbereid dat zorgt voor de nodige verruiming en doorwerking.

Om de duurzame ontwikkeling binnen de Vlaamse overheid ook in de processen in te bedden, werd het Instrument voor een Duurzamer Beleid ontwikkeld.

4 Geografische informatie

Het GDI-plan 2011-2015 is het strategisch beleidsdocument dat de doelstellingen van het samenwerkingsverband GDI-Vlaanderen vastlegt. Dit plan is er op gericht om de Geografische Data-Infrastructuur van Vlaanderen om te bouwen tot een geografische kruispuntbank.

Het juridisch, technisch en operationeel kader om dit mogelijk te maken wordt verder ontwikkeld. In uitvoering van de INSPIRE-richtlijn en het GDI-decreet zal geografische informatie meer en meer via netwerkdiensten worden uitgewisseld.

In 2011 zal de digitale dienstverlening verder worden uitgebouwd en geïntegreerd, ondermeer op het vlak van voorkeuren, wegenbestand en wegwerkzaamheden. Het beleid zal actief gericht worden op het hergebruik van de geografische informatie waar de overheid over beschikt.

Om de dienstverlening optimaal te kunnen uitbouwen, zal er nauw samengewerkt worden met de lokale overheden, de federale overheid en de andere gewesten om een gemeenschappelijk stelsel van authentieke geografische bronnen op te zetten. Het centraal referentiebestand adressen wens ik in 2011 te laten erkennen als authentieke gegevensbron.

5 Publiek-private samenwerking

In uitvoering van het Regeerakkoord wordt een nieuwe gebruiksvriendelijke tool ontwikkeld voor een vroege toetsing van het potentieel en de eventuele meerwaarde van PPS in een project. Ook is intensief gewerkt aan een standaardisatie van de contracten en het bijhorend proces. De modellen zullen verder verfijnd of verdiept worden om PPS op allerlei vlakken te verbeteren, en om de juiste keuze te kunnen maken tussen diverse uitvoeringsvarianten.

Het afgelopen jaar is sterk ingezet op kennisopbouw en het verspreiden van de opgebouwde expertise. Om tot een doorgedreven project- en contractmanagement te komen zal het meersporenbeleid worden verder gezet om de actoren van een PPS-project te professionaliseren.

Zoals vooropgesteld in de beleidsnota worden de PPS-projecten gemonitord en wordt hierover uitgebreid gerapporteerd.

6 Geïnformeerd beleid in beslissende tijden

De studiedienst bereidt tegen eind 2010 projecties voor over de te verwachten bevolkingsevolutie.

Het macro-economisch model zal verfijnd worden zodat de impact van toekomstige ontwikkelingen op regionaal niveau beter kan geschat worden.

In 2011 zal het beleidsdomeinoverschrijdend en toekomstgericht onderzoek aandacht hebben voor de warme samenleving, met de “sociale staat van Vlaanderen 2011” als strategisch project, en een onderzoek over “inter- en intragenerationele solidariteit”.

Het indicatorenboek VRIND volgt de grote krachtlijnen van het Regeerakkoord en zal in 2011 een focus wijden aan het thema vrijwilligerswerk, naar aanleiding van het Europees jaar.

Volgend jaar zal de vierde editie van de stadsmonitor worden uitgewerkt. Deze omgevings- en effectmonitoring zal voor de 13 centrumsteden beleidsvoorbereidend een belangrijke bijdrage leveren om gefundeerde beleidskeuzen te maken in het kader van de realisatie van VIA-doorbraken.

Voor het onderzoek en de uitbouw van Vlaamse statistieken, wordt maximaal gebruik gemaakt van bestaande administratieve databanken en resultaten van enquêtes. Er zal een globaal overzicht gemaakt worden van de datasets die door de Vlaamse overheidsdiensten worden beheerd. De survey naar waarden, houdingen en gedragingen van Vlamingen zal als strategisch project verder gezet worden.

In het overleg met de andere gewesten en het federale niveau zullen in 2011 meer harde afspraken worden gemaakt over de wijze waarop de Belgische standpuntbepaling op internationale fora wordt voorbereid. Ook zal gewaakt worden over voldoende regionale betrokkenheid m.b.t. de tienjaarlijkse volkstelling.

De studiedienst zal in samenwerking met het lokale bestuursniveau nieuwe profielschetsen opstellen voor de 308 gemeenten. Deze geven ondermeer zicht op de bestuurskracht en zullen als Business Intelligent Rapport automatisch aangepast worden bij actualisatie van de onderliggende cijferreeksen.

7 Overheidscommunicatie

Om een open overheid te worden en de contacten tussen overheid en burger te verbeteren, zullen volgend jaar diverse initiatieven genomen worden om (internet)technologie in te schakelen en open data te hergebruiken. De besluiten van de betrokken ViA-rondetafel van 17 december 2010 zullen hierbij richtinggevend zijn.

De Vlaamse overheid zal verder nieuwe mogelijkheden verkennen voor directe interactie met de burger. Daarvoor wordt zowel gebruik gemaakt van de klassieke als de nieuwe media.

Openoverheid.nu wordt verder uitgebouwd tot een community waar kennis over en ervaringen met het gebruik van sociale media en andere interactieve communicatietechnieken kunnen gedeeld worden.

De Vlaamse overheid moet in 2011 nog meer aandacht besteden aan de duurzaamheid van haar communicatie en resoluut kiezen voor langetermijnrelaties met burgers.

De Vlaamse overheid zoekt steeds vaker meerwaarde voor haar communicatie door samen te werken met externe partners. Volgend jaar zal dit vertaald worden in een plan dat de nieuwe samenwerking van de Vlaamse overheidscommunicatie met de media vorm geeft.

In 2010 zijn er belangrijke stappen gezet voor de uitbouw van een professioneel reputatiemanagement, met de nadruk op de internationale reputatie van Vlaanderen.

Het internationale merkverhaal voor Vlaanderen dat we uitgewerkt hebben, moet nu zichtbaar toegepast worden in de communicatie. De instrumenten die in 2010 gebruikt werden voor het Belgische EU-voorzitterschap (monitoring internationale media, netwerking buitenlandse pers...) zullen structureel verankerd worden in de werking.

De Vlaamse Infolijn heeft het afgelopen jaar in belangrijke mate bijgedragen aan het realiseren van een open overheid en heeft opnieuw een grote stap gezet in haar groei tot hét aanspreekpunt van de Vlaamse overheid. In 2011 moet extra aandacht gaan naar het opvangen van de digitale kloof en de verdere uitbouw van de interbestuurlijke productencatalogus.

8. Staats hervorming

De afgelopen maanden hebben meer dan ooit aangetoond dat Vlaanderen over meer slagkracht, instrumenten en hefboomen moet beschikken om onze welvaart en welzijn duurzaam uit te bouwen, en om gewapend te zijn voor de komende uitdagingen. De Octopusnota van 2 februari 2008 – die integraal werd opgenomen in het Vlaams regeerakkoord – blijft hierbij onze leidraad. Deze nota bevat de blauwdruk van het institutionele programma van de Vlaamse Regering, met een sterk pleidooi voor verdere homogenisering en overdracht van bevoegdheden en een grotere verantwoordelijkheid voor onze uitgaven en inkomsten. Dit blijven kritische randvoorwaarden om een beleid te kunnen voeren dat alle kansen biedt op vooruitgang.

1 Vlaanderen in Actie

1.1 Vlaanderen in Actie in uitvoering

1.1.1 Stand van zaken 2010

Tijdens de vorige legislatuur heeft de Vlaamse Regering, samen met de sociale partners, het verenigingsleven en de bredere bevolking vorm gegeven aan de langetermijnvisie Vlaanderen in Actie (ViA), dat zijn beslag vond in het Pact 2020, dat de Vlaamse Regering afsloot met de SERV, de Verenigde Verenigingen, de Vlaamse administratie en meer dan honderd andere maatschappelijke partners. Voor deze legislatuur werden de doorbraken en doelstellingen van Vlaanderen in Actie de basis van het Vlaamse regeerakkoord. Tijdens deze legislatuur ligt de uitdaging in de realisatie van de gedefinieerde doorbraken en doelstellingen. Om ervoor te zorgen

dat Vlaanderen tegen 2020 in Europa een topregio wordt, moeten we tijdens deze legislatuur grote stappen voorwaarts zetten. Dat doen we dankzij een goed gedefinieerde set van projecten, met een gedeeld eigenaarschap binnen de Vlaamse Regering en de Vlaamse overheid en in partnerschap met de stakeholders.

Governance

De Vlaamse Regering wees daarom voor elke doorbraak, zoals omschreven in het regeerakkoord, een trekkende minister en een trekker binnen de administratie aan. Zij kregen de opdracht om hun doorbraak en de daaronder gedefinieerde projecten te coördineren, op te volgen en over de voortgang te rapporteren. Voor elk project zijn er trekkers en deelnemende entiteiten geïdentificeerd. De trekkers van de doorbraken organiseren regelmatige overleg voor de afstemming met de andere betrokken entiteiten van de Vlaamse overheid over de projecten van hun doorbraak. Het College van Ambtenaren Generaal (CAG) is verantwoordelijk voor de voortgangscntrole op overkoepelend niveau.

De trekkers waken ook over een goede dialoog met de bestaande adviesorganen en de betrokkenheid en inspraak van de relevante stakeholders en nodigen alle projectverantwoordelijken uit om daar voldoende aandacht aan te besteden. Ze staan in voor de presentatie van de 'ViA-vlaggenschipprojecten' binnen hun doorbraak aan de ViA Raad van Wijzen. De ViA Raad van Wijzen is opgericht als een adviescollege vanuit de partners van ViA-Pact 2020 en fungeert als een klankbord en alarmbel om de afgesproken strategie te bewaken. De Raad zal de uitvoering toetsen aan de doelstellingen van ViA-Pact 2020. Naast de bespreking van de door de trekkers voorgestelde vlaggenschipprojecten zal de Raad ook jaarlijks (met het oog op de septemberverklaring en de beleidsbrieven) een rapport bezorgen aan de Vlaamse Regering met concrete suggesties voor de verbetering van de uitvoering van ViA.

De Stafdienst van de Vlaamse Regering kreeg als opdracht de werkzaamheden rond ViA binnen de overheid te coördineren en het secretariaat van de Raad van Wijzen te verzorgen. De coördinatie bestaat in de ondersteuning van het CAG in zijn beheersmatige opvolging van het ViA-gebeuren en in zijn rapportering.

Monitoring Regeerakkoord-ViA

De Vlaamse Regering gaf de departementen de opdracht om één degelijk en transparant monitoringsinstrument te ontwikkelen voor de voortgang van zowel het regeerakkoord als ViA. De Vlaamse Regering besloot om vanuit het Vlaams Regeerakkoord en de vertaling ervan in de beleidsnota's een beperkt aantal strategische doelstellingen te monitoren. Van de realisatie van die strategische doelstellingen wordt het grootste maatschappelijk effect verwacht. Het is belangrijk dat er met concrete sleutelprojecten, jaarlijkse tussenstappen (mijlpalen) wordt gewerkt en dat alle beleidsdomeinen bij het Vlaams monitoringsinstrument worden betrokken. De Stafdienst van de Vlaamse Regering ontwikkelde in samenwerking met de interdepartementale werkgroep ViA een monitoringsinstrument voor de opvolging van het regeerakkoord en ViA-Pact 2020. Het is een overzicht van alle strategische doelstellingen, opgedeeld in concrete sleutelprojecten, met acties en mijlpalen die per jaar werden vastgelegd. Met het monitoringsinstrument moet het CAG kunnen rapporteren over de voortgang van de acties binnen strategische doelstellingen en sleutelprojecten aan de Vlaamse Regering. De leden van de werkgroep stonden tevens in voor een continue afstemming met alle entiteiten binnen hun beleidsdomein en met hun functioneel bevoegde minister(s), zodat politieke toetsing in het hele proces kan worden gegarandeerd. Het monitoringsinstrument werd in april 2010 voorgesteld en besproken met de Raad van Wijzen.

In de periode mei-augustus 2010 hebben de betrokken departementen de sleutelprojecten verder uitgewerkt en ontwikkelde de Stafdienst van de Vlaamse Regering een elektronisch monitoringsinstrument (in een Sharepointomgeving) voor de opvolging van strategische doelstellingen en sleutelprojecten. In september 2010 werd een eerste statusrapportering vanuit dat monitoringsinstrument aangeboden. Dankzij die rapportering kon de septemberverklaring opgemaakt worden met een duidelijk beeld op de stand van zaken voor alle gedefinieerde

strategische doelstellingen en sleutelprojecten die nodig zijn om het regeerakkoord en ViA te realiseren. Voor 2010 zit de geplande uitvoering alvast op schema. Voor 95 procent van de projecten zijn de acties die voor 2010 gepland waren, in uitvoering.

Indicatoren Pact 2020

Bij de start van de nieuwe legislatuur in december 2009 werden in overleg met de SERV, de Verenigde Verenigingen en de Vlaamse administratie een reeks *indicatoren* vastgelegd om de doelstellingen van het Pact 2020 te volgen. De Studiedienst van de Vlaamse Regering coördineerde de werkzaamheden en ontwikkelde een indicatorenset voor een zeer concrete en goed vergelijkbare opvolging van het Pact 2020. Daarmee worden de maatschappelijke effecten van het Vlaamse uitvoeringsplan Vlaanderen in Actie/Pact 2020 in beeld gebracht. In het voorjaar 2010 was er een nulmeting met medewerking van het Platform Statistiek van de Vlaamse administratie. De resultaten werden voorgesteld op een Open Dialoogdag (22 maart 2010) in aanwezigheid van de leden van de Vlaamse Regering, de partners van ViA en Pact 2020 en de ViA Raad van Wijzen. Ondertussen werkt de Vlaamse administratie verder aan de ontwikkeling van een aantal aangekondigde maar nog in te vullen indicatoren. In het najaar 2010 volgt daarover een stand van zaken. Om de doelstellingen van het Pact 2020 goed te kunnen opvolgen, zal de Studiedienst van de Vlaamse Regering jaarlijks in januari een hele reeks effectindicatoren meten. Aan de hand van die indicatoren weten we op welke punten er al vooruitgang is geboekt (een meetbaar effect in de maatschappij) en waar er nog geen impact is op de resultaten. De cijfers, tabellen en grafieken zijn beschikbaar via www.vlaandereninactie.be en www.pact2020.be.

Het is de ambitie van ViA en het Pact 2020 is om Vlaanderen naar het niveau van de Europese topregio's te loodsen. Om daarover uitspraken te kunnen doen, voert de Studiedienst van de Vlaamse Regering jaarlijks een benchmarking uit waarbij de positie van Vlaanderen aan de hand van beschikbare statische gegevens op sociaal-economisch vlak, op sociaal vlak en op vlak van duurzaamheid wordt vergeleken met een aantal kennisintensieve regio's in Europa (*Flanders Outlook*). In 2010 was er op basis van enkele basisindicatoren een nieuwe ijking van de benchmarkregio's waarmee Vlaanderen zich de komende jaren wil vergelijken: Denemarken, Baden-Wurtemberg, Bayern, Baskenland, Midi-Pyreneeën, Oost-, West- en Zuid-Nederland, Finland, Zweden, North-West, Eastern, South East, South West (VK) en Schotland. *Flanders Outlook* vormt ook de basis voor de interactieve regiokaart op de ViA-website.

Draagvlakverwerving en communicatie

Vlaanderen in Actie was in de vorige legislatuur al goed bekend bij de *captains of society* en andere stakeholders die betrokken waren bij de inhoudelijke ontwikkeling van het project. De burger was minder goed op de hoogte. Daarom liep er in het voorjaar van 2010 een **grootschalige publiekscampagne** met een tweeledig doel: het publiek verder informeren en vertrouwd maken met de doorbraken en doelstellingen van ViA en het publiek ook uitnodigen om een eigen steentje bij te dragen en zelf tot actie over te gaan. De campagne was vooral gefocust op vrouwen en jongeren, omdat uit een effectmeting in 2009 bleek dat zij het minste met ViA vertrouwd waren.

De slagzin van de campagne was: **Vlaanderen in Actie. Gewoon doen!**. De campagne maakte gebruik van een breed spectrum aan mediakanalen: radio, tv, print, affichage en internet. Als inhoudelijke rode draad door de campagne stond Vlaanderen als een economisch, innovatieve, ecologisch duurzame en sociaal warme samenleving centraal. Dat zijn kernwaarden die op consistente wijze ook in het imagoproject (*corporate story*) en in de Vlaamse communicatiecampagne naar aanleiding van het Belgische en Europese voorzitterschap terugkeren. Op die manier wordt een coherente visie over Vlaanderen uitgedragen.

De participatieve aanpak vertaalde zich ook in de (financiële) ondersteuning van **middenveldprojecten** van verenigingen die het Pact 2020 ondertekend hebben en de strategische beleidslijnen doorvertalen naar de doelstellingen van de eigen organisatie. Op die manier is Vlaanderen in Actie niet alleen een toekomstproject van de overheid, maar wordt het ook gedeeld

en gedragen door grote maatschappelijke organisaties met een belangrijke achterban. In het najaar van 2010 vinden een aantal grote afsluitmomenten van die projecten plaats, die de nodige ruchtbaarheid binnen en buiten de achterban moeten bewerkstelligen.

1.1.2 Prognoses voor 2011

Monitoring regeerakkoord-ViA

Het monitoringsinstrument regeerakkoord-ViA zal in 2011 door de leden van de interdepartementale werkgroep Regeerakkoord-ViA, onder leiding van de Stafdienst van de Vlaamse Regering actueel gehouden worden voor de stand van zaken in de opvolging van de projecten. Via dat elektronische opvolgingsinstrument zal elke minister en elke entiteit van de Vlaamse overheid geïnformeerd blijven over de stand van zaken in de diverse sleutelprojecten voor de realisatie van het regeerakkoord en Vlaanderen in Actie-Pact 2020. Vanuit die systematische opvolging zal er voor 2011 tweemaal per jaar een overzichtsrapportering opgemaakt worden ten behoeve van de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering zal na één jaar proefdraaien evalueren of het instrument de beoogde opvolging en aansturing voor de strategische doelstellingen van het regeerakkoord en ViA waarmaakt en zal op dat ogenblik bekijken hoe daarover met de partners van het Pact 2020, het Vlaams Parlement en de burger wordt gecommuniceerd.

Indicatoren Pact 2020

De Vlaamse Regering zal in overleg met VESOC en de Verenigde Verenigingen de vooruitgang van het Pact 2020 volgen op basis van een jaarlijks rapport over de ontwikkelingen en resultaten dat de Studiedienst van de Vlaamse Regering opstelt met medewerking van alle beleidsdomeinen. Naast een actualisering van de cijfers over de circa honderd kernindicatoren, is het de bedoeling een aantal nieuw te ontwikkelen indicatoren voor validatie voor te leggen aan de stakeholders van het Pact 2020 en de eerste resultaten bekend te maken. De resultaten van de tweede meting zullen in het voorjaar van 2011 op een dialoogdag opnieuw aan de stakeholders worden voorgesteld en toegelicht. De cijfers voor de internationale benchmarking van Vlaanderen op economisch-innovatief vlak, op sociaal vlak en op vlak van duurzaamheid worden begin 2011 aan de hand van beschikbare statistische gegevens geactualiseerd en in een nieuw rapport voorgesteld (Flanders Outlook 2011).

Draagvlakverwerving en communicatie

Vlaanderen in Actie is een **participatief** project. De sociale partners, de *captains of society* en het middenveld werden op een intensieve manier betrokken bij het uittekenen van een alomvattend langetermijntoekomstproject voor Vlaanderen. Van bij het begin werd ViA op participatieve leest geschoeid, met het forum en de ateliers waar de stakeholders mee discussieerden over de krijtlijnen van het project. Het resultaat van dat intensieve overleg – de doorbraken en het Pact 2020 – vormden de toetssteen voor het regeerakkoord en de daaruit voortvloeiende beleidsnota's.

Die participatieve aanpak wordt voortgezet met de **rondetafels** die diverse ministers in het najaar van 2010 en in 2011 organiseren. Die rondetafels hebben de uitdrukkelijke bedoeling om inspraak te organiseren over de invulling en uitvoering van beleidsprojecten die deel uitmaken van de doorbraken. De inhoudelijke voorbereiding van de ViA-rondetafels wordt onder leiding van de bevoegde minister gedaan door de doorbraakgroepen, die daarbij overleggen met hun stakeholders.

Een grote publiekscampagne kan in 2011 niet herhaald worden wegens budgettaire beperkingen. Maar het contact en de dialoog met het publiek worden voortgezet via onlinekanalen zoals de ViA-website en via sociale media zoals Facebook, Twitter en Netlog. Die dialoog is niet vrijblijvend. Interessante suggesties vanuit de samenleving worden waar mogelijk meegenomen in de

voorbereiding van de rondetafels. Overigens bestaat ook de mogelijkheid om als individuele burger op de rondetafels aanwezig te zijn.

ViA-nieuwsbrieven en een reeks publireportages die in de pers verschijnen, zullen het publiek verder informeren. De communicatie zal zich in hoofdzaak toespitsen op de voortgang van de ViA-beleidsrealisaties, goed wetende dat bepaalde projecten een zeer lange doorlooptijd hebben en pas na enkele jaren afgesloten zullen kunnen worden.

Bij de Vlaamse overheid zelf zijn Vlaanderen in Actie en het Pact 2020 de toonaangevende beleidsprojecten. De ViA-doorbraken en doelstellingen van het Pact 2020 vormen de ruggengraat van het regeerakkoord en de beleidsnota's. Die worden op hun beurt doorvertaald naar strategische doelstellingen en concrete beleidsprojecten. De voortgang van die projecten zal worden **gemonitord** en er zal op gezette tijden over worden gecommuniceerd. Naarmate de ViA-projecten vorm krijgen, evolueert de communicatie meer en meer in de richting van rapporterings- en **verantwoordingscommunicatie**. Daarbij fungeert de rapportering tegelijk als hefboom voor verdere sensibilisering.

De **interne communicatie** wil ViA binnen de Vlaamse overheid concreet en tastbaar maken door bestepraktijkvoorbeelden en de voortgang van de ViA-doorbraken te delen. M.a.w.: we tonen mensen, we vertellen verhalen, we geven cijfers en verwezenlijkingen op een toegankelijke manier.

De voorbeelden zijn zowel voor leidinggevendenden als voor ambtenaren een stimulans om mee te werken aan ViA en de doelstellingen van het Pact 2020 te helpen verwezenlijken. Daartoe worden diverse kanalen ingezet: de extranetpagina ViA, de digitale nieuwsbrief over Vlaanderen in Actie, de websites www.vlaandereninactie.be en www.pact2020.be, een communicatieblog en de Communicatienieuwsbrief, het Personeelsblad 13 en de Muurkrant (attendering op extranet, nieuwsbrief en website).

Voor 2010 was er voor ViA een budget voor communicatie en draagvlakverwerving van 847 000 euro, voor 2011 is er een budget van 650 000 euro begroot.

1.2 ViA en de Europese dimensie: de Europa 2020-strategie

1.2.1 Stand van zaken 2010

De Lissabonstrategie was een strategie die tot 2010 liep. Ter afronding van het Vlaamse hervormingsprogramma voor de invulling van de Lissabonstrategie 2010 maakten de Stafdienst en de Studiedienst van de Vlaamse Regering een eindevaluatie op in de laatste Vlaamse voorgangsrapportage 2009 en in het cijferrapport '10 jaar Lissabonstrategie in Vlaanderen. Structurele indicatoren'. Dat laatste rapport werd opgesteld aan de hand van de structurele Lissabonindicatoren die door Eurostat op landenniveau worden opgevolgd. Er werd op een periode van tien jaar teruggeblikt en de resultaten van Vlaanderen werden vergeleken met de trends in de andere gewesten van België en de EU-landen. De rapporten leverden stof over de discussie voor de nieuwe uitdagingen voor het volgende actieprogramma, dat de naam Europa 2020 meekreeg. De Vlaamse Regering en de sociale partners evalueerden de resultaten. Het Vlaams Parlement wijdde eind 2009 ook een debat aan de Lissabonstrategie.

In de eerste helft van 2010 werd er op het niveau van de Europese Raad vorm en inhoud gegeven aan een opvolgstrategie, de Europa 2020-strategie. Aan de basis daarvan lag het voorstel van de Europese Commissie in haar mededeling van 3 maart 2010: *Europa 2020. Een strategie voor slimme, duurzame en inclusieve groei*. Deze strategie moet Europa helpen sterker uit de crisis te komen en moet van de EU een slimme, duurzame en inclusieve economie maken tegen het jaar 2020 met een hoog niveau van werkgelegenheid, productiviteit en sociale cohesie.

Vanuit zijn streven voor een betere erkenning van de rol van de regio's bij de beleidsontwikkeling en -uitvoering in de EU, heeft Vlaanderen, vanuit de Stafdienst van de Vlaamse Regering,

meegewerkt aan de voorbereiding van de Europa 2020-strategie, onder meer door deelname aan de breedschalige raadplegingen die het Comité van de Regio's (2009) en de Europese Commissie (2010) organiseerden. Daarbij werden zowel inhoudelijke als beleidsmatige voorstellen aangedragen voor de nieuwe strategie. Vlaanderen nam ook actief deel aan het DGE-overleg ter voorbereiding van het Belgische standpunt op cruciale Europese Raden.

Centraal in de nieuwe strategie staan vijf gekwantificeerde doelstellingen voor de Europese Unie: streefcijfers voor (1) werkgelegenheid, (2) onderzoek en innovatie, (3) onderwijs, (4) klimaat en energie en (5) sociale inclusie geven aan waar de Europese Unie in het jaar 2020 wil staan. Deze doelstellingen zullen gerealiseerd worden door maatregelen op nationaal, Europees en internationaal niveau. De Commissie heeft ook Zeven, kerninitiatieven aangekondigd, die ze in het najaar 2010 per mededeling verder zal uitwerken en die acties zullen vergen op Europees niveau maar ook van de lidstaten.

Alle lidstaten hebben de EU-doelstellingen vertaald naar nationale streefcijfers en trajecten, toegesneden op hun eigen nationale situatie. Een Europa 2020-strategie *op maat*, met een voor elke lidstaat haalbaar ambitieniveau, draagt bij tot verhoogd eigenaarschap van de strategie. Lidstaten zullen een nationaal hervormingsprogramma moeten opmaken waarin ze aangeven met welke maatregelen ze de doelstellingen zullen verwezenlijken en ze zullen daarover jaarlijks rapporteren aan de Europese Commissie.

Vlaanderen en de andere gemeenschappen en gewesten werden sterk betrokken bij het overleg over de vaststelling van de Belgische Europa 2020-doelstellingen. De kern van het Vlaamse engagement voor de nieuwe strategie is een eigen Vlaams hervormingsprogramma, een voortzetting van de traditie die werd ingezet met de Lissabonstrategie. Vlaanderen heeft de hoofddoelstellingen van de Europa 2020-strategie vertaald naar eigen ambitieuze regionale streefcijfers. De vijf leidende kerndoelstellingen van de Europese Raad werden door de Studiedienst van de Vlaamse Regering vergeleken met de Vlaamse doelstellingen in het kader van het Pact 2020 en de Studiedienst van de Vlaamse Regering deed suggesties naar nieuwe of aanvullende indicatoren.

1.2.2 Prognoses 2011

Bij de redactie van het Nationaal Hervormingsprogramma (NHP) van België als invulling van de Europa 2020 strategie zal Vlaanderen de goede samenwerking met de federale overheid voortzetten. Met ViA en het Pact 2020 als Vlaams referentiekader zullen de voorbereidingen voor de opmaak van het Vlaamse Hervormingsprogramma (VHP) voortgezet worden. Dat gebeurt met inhoudelijke medewerking van de leden van de ambtelijke Europa 2020-werkgroep. Diverse Vlaamse stakeholders zullen gelegenheid krijgen over het ontwerp-VHP te reflecteren. Een onderdeel van de rapportage zal bestaan uit een Europese benchmarking waarbij vorderingen op het gebied van de kerndoelstellingen opgevolgd zullen worden. In het najaar van 2010 zal een nulmeting plaatsvinden en zullen de Vlaamse resultaten vergeleken worden met de nieuwe streefnormen die op Europees, Belgisch en Vlaams niveau politiek worden afgesproken.

Vlaanderen blijft op regelmatige basis deelnemen aan de netwerkactiviteiten van het Europa 2020-platform van het Comité van de Regio's (voorheen LMP-Lisbon Monitoring Platform). Tijdens de Open Days (4-7 oktober 2010) organiseert Vlaanderen, in samenwerking met het Comité van de Regio's, een evenement over duurzame ontwikkeling en regio's, onder auspiciën van het Vlaamse luik van het Belgische EU-voorzitterschap. De Europa 2020-rubriek op de Vlaamse VIA-website www.vlaanderinactie.be, zal op regelmatige basis worden geüpdatet, om het draagvlak voor de strategie te vergroten.

1.3 ViA en de lokale dimensie: het streekontwikkelingsbeleid

1.3.1 Stand van zaken 2010

De Stafdienst van de Vlaamse Regering maakte eind 2009 een evaluatie van de dialoogmomenten tussen de Vlaamse Regering en de Regionale Sociaaleconomische Overlegcomités (RESOC's) over de streekpacten, die plaatsvonden in 2008-2009. Dat gebeurde ter voorbereiding van het verdere overleg tussen de Vlaamse overheid en de RESOC's. De resultaten van de evaluatie werden besproken op het platform socio-economische streekontwikkeling van 22 juni 2010. Uit die evaluatie blijkt dat maar één derde van de RESOC's aangeeft dat de dialoogmomenten voor concrete dossiers tot een doorbraak geleid hebben. Voor sommige dossiers is de communicatie verbeterd als gevolg van de dialoogmomenten (en werden er rechtstreekse communicatiekanalen gecreëerd). Niettemin zien de RESOC's een meerwaarde in het aanhouden van de dialoogmomenten. De RESOC's vragen hierbij aandacht voor een bijsturing van het instrument en een sterkere beleidsmatige focus tijdens de dialoogmomenten.

1.3.2 Prognoses voor 2011

Op het platform socio-economische streekontwikkeling van 22 juni 2010 werd afgesproken dat een volgende ronde met dialoogmomenten in 2011 zal worden voorbereid en werd overeengekomen dat de leden van het platform tijdens een volgende bijeenkomst van het platform, zullen worden ingelicht over de inhoud van het groenboek 'Interne Staatshervorming' en daarbij de kans zullen krijgen eventuele opmerkingen te formuleren. Intussen heeft collega-minister Geert Bourgeois het groenboek 'Interne Staatshervorming' aan de Vlaamse Regering voorgelegd en in dat kader zal de werking voor de samenwerking met de RESOC's verder geëvalueerd worden.

2 Meer efficiëntie en effectiviteit in de dienstverlening

2.1 Stand van zaken 2010

Meerjarenprogramma Slagkrachtige Overheid

Goed overheidsbestuur en performant werkende overheidsdiensten zijn kritische variabelen voor een duurzame ontwikkeling van onze welvaart en ons welzijn. Vandaar dat een van de ViA-doorbraken om Vlaanderen tegen 2020 naar de top vijf van de Europese regio's te leiden, gericht is op het realiseren van slagkrachtige, effectieve en efficiënte overheden voor Vlaanderen. Ook het Pact 2020, gesloten tussen de Vlaamse Regering, de sociale partners, het georganiseerde middenveld en de lokale besturen, legt hoge eisen op aan de overheden om tegen 2020 een efficiënte en kwaliteitsvolle overheid en regelgeving en meer inspraak van burgers en organisaties in het bestuur te realiseren.

Met het regeerakkoord kreeg het College van Ambtenaren-Generaal (CAG) de opdracht een meerjarenprogramma voor permanente efficiëntiewinst voor te bereiden. Het CAG zette reeds tijdens de vorige legislatuur het proces in gang om de efficiëntie en effectiviteit van het overheidsoptreden te vergroten. Voor de uitwerking van het meerjarenprogramma Slagkrachtige Overheid baseert het CAG zich onder meer op het denkwerk van de Commissie Efficiënte en Effectieve Overheid. Aan het CAG werd de opdracht gegeven om een meerjarenprogramma uit te werken binnen het bestaande budgettaire kader en gefocust op een aantal belangrijke sleutelprojecten. De trekker van de doorbraak Slagkrachtige Overheid stuurt de doorbraak en de projecten aan in overleg met minister Bourgeois, de verantwoordelijke minister voor deze ViA-doorbraak. De Vlaamse Regering wees de secretaris-generaal van het Departement Diensten voor het Algemeen regeeringsbeleid aan als trekker voor de uitvoering van de doorbraak Slagkrachtige Overheid.

In het ontwerp-meerjarenprogramma beoogt het CAG een brede benadering te volgen waarbij zowel de efficiëntie- en effectiviteitswinsten binnen de Vlaamse overheidsorganisatie, als de interbestuurlijke verhoudingen, de interne staatshervorming en de problematiek van de planlasten voor lokale besturen prioritaire actiedomeinen zijn. De scope van het meerjarenprogramma overstijgt daardoor de Vlaamse overheid en reikt tot de lokale overheden in een zoektocht naar slagkrachtige synergieën tussen beide bestuurslagen.

Het ontwerp-meerjarenprogramma is opgevat als een rollend, maar evenwichtig portfolio van programma's en projecten op de verschillende niveaus en is opgebouwd rond vier strategische doelstellingen, waarbij de klemtoon wordt gelegd op samenwerking, efficiëntie, kwaliteit en effectiviteit:

1. Door een interne staatshervorming en partnerschappen op alle niveaus zorgt de Vlaamse overheid voor minder bestuurlijke drukte en voor meerwaarde voor alle betrokkenen.
2. De Vlaamse overheid verhoogt haar aanpassingsvermogen om meer te doen met minder.
3. De Vlaamse overheid verbetert door innovatie van werkwijze en instrumenten de dienstverlening.
4. De Vlaamse overheid verbetert haar oplossingsvermogen ten aanzien van maatschappelijke uitdagingen. In combinatie met een verbeterde verantwoording verhoogt ze daardoor het vertrouwen en de tevredenheid van burgers, organisaties en bedrijven.

Om die strategische doelstellingen te realiseren, worden organisatiebrede sleutelprojecten uitgewerkt. Die worden getrokken door leidend ambtenaren uit de verschillende beleidsdomeinen

om een zo breed mogelijk intern draagvlak tot stand te brengen. Daarnaast worden ook entiteits- of beleidsdomeinspecifieke projecten opgenomen in de nieuwe beheers- en managementovereenkomsten.

Politiek-ambtelijke samenwerking

Een overheid die slagkrachtig, zuinig, betrouwbaar en duurzaam wil werken, moet kunnen terugvallen op een degelijk partnership tussen regering en administratie.

Ter uitvoering van het regeerakkoord heeft de regering in december 2009 daarom duidelijke afspraken gemaakt met de administratie over bevoegdheden en verantwoordelijkheden, over samenwerking en gegevensuitwisseling. Die werden vastgelegd in het charter over politiek-ambtelijke samenwerking. Het charter kent ook een aantal taken toe aan de administratie die in het verleden door de kabinetten werden uitgevoerd, als gevolg van de afslanking van de kabinetten.

De politiek maakt het beleid en stippelt de grote strategische lijnen uit. De administratie staat in voor de beleidsondersteuning en beleidsuitvoering. Het politieke niveau – dat verantwoording moet afleggen aan het Vlaams Parlement – primeert.

Dit vraagt een goede wederzijdse afstemming over de wijze waarop politieke prioriteiten in effectief beleid worden omgezet. Minister, kabinet en administratie moeten met respect voor ieders rol en verantwoordelijkheid constructief samenwerken om het proces in goede banen te leiden.

Concreet bevat het charter de volgende afspraken:

- De kabinetten richten zich op de politieke afweging van het beleid.
- De administratie zorgt voor de ondersteuning en uitvoering van het beleid.
- Na de beleidsvoorbereiding door de administratie heeft de minister de volledige beslissingsbevoegdheid. Voldoende overleg en goede beheersovereenkomsten en managementovereenkomsten moeten zorgen voor een goed verloop van dat proces. De administratie zal ook inhoudelijk worden betrokken bij de interkabinettenwerkgroepen.
- De administratie is verantwoordelijk voor een nauwe samenwerking van departementen en agentschappen en zorgt voor een geïntegreerde aanpak tussen de beleidssectoren.
- De managers sturen hun entiteit aan en leggen daarover verantwoording af aan de minister. Autonomie is een belangrijk instrument, maar dat geldt ook voor performantie en efficiëntie.
- De politiek en de administratie overleggen in beleidsraden en/of bilaterale overlegfora over de uitvoering van het beleid.
- De samenwerking tussen politiek en administratie moet transparant zijn. Beide informeren elkaar waar nodig over de voortgang van dossiers.
- Er zijn concrete afspraken over advies en overleg, het communicatiebeleid, deontologische regels, omgangsvormen, de levertijden van diensten en adviezen, de beantwoording van parlementaire vragen, het archief bij de Vlaamse administratie enzovoort. Iedere minister kan in overleg met zijn leidend ambtenaren dergelijke afspraken verder concretiseren.

Het charter past in de VIA-doorbraak Slagkrachtige Overheid en maakt deel uit van het meerjarenplan Slagkrachtige Overheid. De toepassing en doorwerking van het charter zal jaarlijks worden geëvalueerd. Een eerste stand van zaken zal worden opgemaakt in het voorjaar van 2011, na één jaar werking.

Audit, interne controle en organisatiebeheersing

Alle departementen en agentschappen hebben de opdracht om een gedocumenteerd, intern controlesysteem uit te werken, waarbij de nodige beheersmaatregelen worden uitgewerkt om een

voldoende hoge maturiteitsscore te halen. In 2010 worden de resultaten daarvan gescreend door het agentschap Interne Audit van de Vlaamse Administratie (IAVA), dat de adequaatheid van de voorgenen maatregelen evalueert en op basis daarvan een inschatting maakt van het behaalde maturiteitsniveau. Aansluitend op de doelstelling van de Vlaamse Regering om van de Vlaamse administratie een slagkrachtige overheid te maken, zal bij deze evaluatie de focus gelegd worden op de aanwezigheid van instrumenten die de efficiëntie van het functioneren meten of opvolgen.

Kwaliteitsvolle informatie en rapportering zijn cruciaal om op een aantoonbare wijze verantwoording af te kunnen leggen over de efficiënte, effectieve, kwaliteitsvolle en integere werking van het Vlaamse overheidsapparaat. Aansluitend op bovenvermelde verhoging van de maturiteit voor organisatiebeheersing werkt IAVA momenteel aan een handreiking die het management van de Vlaamse administratie kan hanteren om betrouwbare, periodieke verantwoordingsinformatie te verstrekken.

In het kader van de problematiek van de controlecascade werden in 2010 met het Rekenhof, de Inspectie van Financiën en IAVA besprekingen gevoerd om het audit- en controleproces verder te stroomlijnen. Het rapport van het Rekenhof “Rondetafelconferentie van controleactoren en gecontroleerden in de Vlaamse Gemeenschap” van 2009, waar de bouwstenen gedefinieerd werden, dient als uitgangsbasis.

Daarnaast was er ook overleg tussen IAVA, het Rekenhof en het Instituut der Bedrijfsrevisoren om de samenwerking te verbeteren en aldus een betere auditafdekking te krijgen met beperking van de controlelasten voor de entiteiten.

2.2 Vooruitzichten 2011

Meerjarenprogramma Slagkrachtige Overheid

Het planproces van het meerjarenprogramma Slagkrachtige Overheid laat ruimte voor inhoudelijke bijsturing en open debat met alle belanghebbenden. Bij de opmaak van het ontwerp-meerjarenprogramma vond al een dialoog plaats met de Commissie Efficiënte en Effectieve Overheid, met de VIA-Raad van Wijzen en de SERV.

De in april 2010 heropgerichte Commissie Efficiënte en Effectieve Overheid zal ook in 2011 optreden als extern klankbord en toetssteen om over het efficiëntietraject te adviseren. Die commissie heeft ook als opdracht om als denktank en visiegroep prioritaire acties en doorbraken te identificeren om de slagkracht van het overheidsoptreden te versterken. De Commissie Efficiënte en Effectieve Overheid zorgt ook voor de nodige inbreng van lokale besturen, sociale partners en het verenigingsleven om een groot, maatschappelijk draagvlak te creëren.

Voor het ontwerp-meerjarenprogramma Slagkrachtige Overheid zal in 2011 het CAG zesmaandelijks rapporteren over de voortgang en de resultaten van de sleutelprojecten, de organisatiebrede en beleidsdomeinoverschrijdende projecten uit het meerjarenprogramma. Die opvolging zal ook gedocumenteerd worden met indicatoren die de realisatie van de strategische doelstellingen cijfermatig in kaart brengen.

Audit, interne controle en organisatiebeheersing

In het eerste kwartaal van 2011 zal IAVA per entiteit een rapport leveren waarin een inschatting wordt gemaakt van de mate waarin de nodige beheersmaatregelen werden genomen in het kader van een gedocumenteerd, intern controlesysteem. IAVA zal ook een overkoepelend rapport met beleidsgerichte aanbevelingen opstellen ten behoeve van het CAG en de Vlaamse Regering. In de tweede generatie beheers- en managementovereenkomsten is een generieke doelstelling opgenomen die elke entiteit ertoe aanzet om in de looptijd van de nieuwe mandaatsperiode (2011-2015) een verbetertraject uit te tekenen om de maturiteit van de interne organisatiebeheersing efficiënter, effectiever en klantgerichter te maken.

3 Duurzame ontwikkeling

3.1 De Vlaamse Strategie voor Duurzame Ontwikkeling

3.1.1 Opmaak van de Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling

In 2010 stelde de Stafdienst van de Vlaamse Regering, Team duurzame ontwikkeling, samen met het Steunpunt duurzame ontwikkeling, de sociale partners en andere stakeholders een nieuwe Vlaamse Strategie voor Duurzame Ontwikkeling (VSDO) op. De strategie bevat een langetermijnvisie en langetermijndoelstellingen, kortetermijndoelstellingen, en prioritaire beleidsopties en acties die in deze regeerperiode gerealiseerd moeten worden.

De langetermijnvisie bepaalt waar we naartoe moeten gaan voor het creëren van een duurzame maatschappij in Vlaanderen tegen 2050. Voor het opstellen van de visie werd gebruikgemaakt van bestaande visies uit andere landen, de Europese strategie duurzame ontwikkeling, EU 2020 en de strategieën die ontstaan zijn in de schoot van de instellingen van de VN. Daarnaast wordt uiteraard uitgegaan van de Vlaamse visieontwikkeling, in het bijzonder Vlaanderen in Actie-Pact 2020. Om de inbreng van de stakeholders bij de opmaak van de VSDO te verzekeren, werd stakeholderoverleg georganiseerd en werd de formele input van alle strategische adviesraden gevraagd en ook bekomen. De VSDO zal het referentiekader bieden en de leidraad vormen voor het duurzame beleid dat alle ministers van de Vlaamse Regering voeren. Transitie vormen een rode draad bij de VSDO. Daarnaast werd er bij de opmaak van de VSDO gezocht naar slimme links tussen het duurzame beleid van de diverse beleidsdomeinen. De vernieuwing zit vooral in het streven om duurzaam denken en handelen sterk te integreren in het gewone beleid van de Vlaamse overheid en in het stimuleren van een verregaande samenwerking met stakeholders. Op 23 juli 2010 gaf de Vlaamse Regering haar principiële goedkeuring aan de VSDO. De definitieve goedkeuring wordt tegen het jaareinde van 2010 verwacht. Voor een goede evaluatie van het beleid is er voorzien in een continu proces van monitoring van de VSDO en in de opvolging door de Vlaamse Werkgroep Duurzame Ontwikkeling (WGDO).

3.1.2 Stimuleren van een transitiebeleid in het kader van de Vlaamse Strategie Duurzame ontwikkeling

Om tot een duurzame maatschappij en wereld te kunnen komen, zijn er transities nodig. Een transitie is een geleidelijke maar fundamentele verandering in onze manier van leven, van produceren en consumeren.

Bij transitie management vertrekt men van een systeemaanpak waarbij de drie pijlers - economische, ecologische en sociale pijler - van duurzame ontwikkeling aan bod komen en waarbij een langetermijnperspectief, een multi-actoren beleid, een geïntegreerd optreden van de overheid, 'learning by doing' en een openhouden van de opties essentieel zijn.

Transitiemanagement als innovatief model voor governance heeft inmiddels zijn vruchten afgeworpen: op verschillende terreinen werd vooruitgang geboekt en het proces kan rekenen op een maatschappelijk draagvlak van honderden actoren: kenniscentra, federaties, ngo's, bedrijven, provincies, steden en gemeenten enzovoort. De werking van zo'n transitieproces vereist een degelijk uitgebouwde ondersteuning. Voor het opvolgen van de transitieprocessen wordt een transitiekennisnetwerk opgericht. Dat kennisnetwerk zal bestaan uit een *community of practice* en een *community of knowledge* (in het kader van het steunpunt duurzame ontwikkeling). Er wordt in een wisselwerking voorzien tussen die twee community's. De bedoeling is alle kennis en ervaring

uit te wisselen die er bij de overheid zelf bestaat over transitie, toekomstverkenningen, staten-generaal, stakeholderplatforms, visiewerkshops. Er is interesse bij diverse entiteiten van de Vlaamse overheid om van anderen te leren over de lopende transitieprocessen. De entiteiten willen leren hoe ze in partnerschap met de stakeholders, vanuit een gezamenlijke agendasetting en waar zinvol met inbreng van proefprojecten kunnen evolueren naar een innovatieve langetermijnaanpak. Ze willen de instrumenten van het transitie management ondermeer zinvol inzetten om de doorbraken van Vlaanderen in Actie te realiseren.

Dit kennisnetwerk zal samenwerken met andere transitienetwerken die een meer autonoom statuut hebben, zoals vzw I-Cleantech, vanaf het moment dat deze vzw is opgericht.

De transitieaanpak werd in Vlaanderen al met succes toegepast op verschillende cases zoals het transitie management duurzaam wonen en bouwen (duwobo) en het transitie management materialenbeheer (Plan C). Er zal ook de nodige aandacht worden besteed aan de bestaande transitieprocessen duurzaam wonen en bouwen (DuWoBo), duurzaam materialenbeheer (Plan C) en die verder ondersteunen. Dankzij een samenwerking met de actoren uit beide bestaande transitieprocessen en in dit kader nog op te richten relevante initiatieven zoals vzw I-Cleantech zullen nieuwe, gemeenschappelijke methodologie-opvolgings- en leerinstrumenten worden ontwikkeld. De eerste resultaten van die gemeenschappelijke aanpak zullen al in 2011 ter beschikking gesteld worden.

In de Vlaamse strategie wil men het gebruik van transitie management, zoals gezegd, ook te stimuleren voor andere complexe uitdagingen van de Vlaamse overheid. Deze nieuwe transitie- en transformatieprocessen wil ik, in overleg en samenwerking met alle betrokken collega's, mee stimuleren via o.a. het organiseren van de kennisuitwisseling en doorstroom van de informatie vanuit de bestaande processen.

3.1.3 Hernieuwing omgevingsmonitoring en monitoring uitvoering VSDO

De doelstelling van de huidige omgevingsmonitor duurzame ontwikkeling bestaat erin om via een beperkte set van indicatoren weer te geven of Vlaanderen in een duurzame richting evolueert. De Studiedienst van de Vlaamse Regering krijgt de opdracht om in overleg met de Werkgroep Duurzame Ontwikkeling en vertegenwoordigers uit het middenveld te bekijken op welke manier de monitor kan evolueren. De hernieuwde monitor moet kunnen aangeven of Vlaanderen zich ontwikkelt in de richting van de langetermijnvisie die in het kader van de herziening van de Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling (VSDO) is opgesteld. In 2011 zal de aangepaste omgevingsmonitor operationeel zijn.

Ook de uitvoering van de hernieuwde Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling zal worden gemeten en geëvalueerd. De prioritaire acties in het kader van duurzame ontwikkeling (in de strategie aangeduid met een nummer) zullen jaarlijks opgevolgd worden aan de hand van nog te definiëren beleidsindicatoren. Als er voor bepaalde acties al beleidsindicatoren bestaan waarover en gerapporteerd wordt in het kader van het regeerakkoord, Vlaanderen in Actie, Pact2020, Vrind of andere plannen en strategieën, zal de rapportage voor de VSDO daarbij aansluiten en van die indicatoren gebruikmaken.

Sommige acties van de strategie zullen door de werkgroep duurzame ontwikkeling apart worden opgevolgd in een leertraject met specifieke leerdoelstellingen. Voor die acties zullen extra activiteiten rond opvolging georganiseerd worden, zowel tussen de beleidsdomeinen als met de stakeholders. Er zal een nieuw systeem uitgewerkt worden met terugkoppelingsmomenten en werkgroepen die die vorm van gezamenlijk leren mogelijk maakt.

3.2 Een betere afstemming van het Vlaams beleid voor duurzame ontwikkeling op het inter-Belgische, Europese en Internationale beleid

Het Vlaamse regeerakkoord legt bijzondere nadruk op het investeren in de kwaliteit en de samenhang van het Vlaamse internationale optreden waarbij duurzame ontwikkeling de leidraad vormt. Duurzame ontwikkeling is een gedeelde bevoegdheid van zowel de federale overheid, de gemeenschappen als de gewesten. De Vlaamse standpuntbepaling en houding tegenover Europese en internationale ontwikkelingen in het kader van duurzame ontwikkeling wordt voorbereid in de beleidsdomeinoverschrijdende Werkgroep voor Duurzame Ontwikkeling (WGDO). Daardoor sluit het internationaal optreden van Vlaanderen rond duurzame ontwikkeling aan bij het Vlaamse beleid duurzame ontwikkeling en nemen we de internationale visie rond duurzame ontwikkeling mee in de verdere ontwikkeling van dat Vlaamse beleid.

Binnen het Steunpunt Duurzame Ontwikkeling worden twee projecten uitgevoerd met betrekking tot het internationale beleid: 'Het Vlaams duurzame ontwikkelingsbeleid in comparatief perspectief' en 'Het Vlaamse duurzame ontwikkelingsbeleid en multilaterale besluitvorming'. Tijdens de vorige legislatuur heeft het Steunpunt Duurzame Ontwikkeling de opdracht gekregen om de Vlaamse beleidspraktijken en vertegenwoordigingen in multilaterale instellingen te onderzoeken en beleidsaanbevelingen te formuleren. De resultaten van dat onderzoek worden in 2011 bekendgemaakt.

3.2.1 Opmaak van een samenwerkingsovereenkomst duurzame ontwikkeling

Samenwerking met de federale overheid maakt het mogelijk dat voor projecten alle mogelijke instrumenten (zowel Vlaamse als federale) kunnen worden ingezet om duurzame ontwikkeling te realiseren. Vlaanderen heeft de afgelopen jaren constructief meegewerkt aan de Belgische standpuntbepaling in de internationale fora. Dat gebeurt via input in de inter-Belgische coördinatievergaderingen, door goede taakverdelingen bij internationale zendingen in het kader van Europese en internationale fora voor duurzame ontwikkeling en door intensief overleg en terugkoppeling. Het is aangewezen om via een samenwerkingsakkoord afspraken te maken tussen de federale overheid en de gemeenschappen en gewesten over de voorbereiding van de Belgische standpuntbepaling en de vertegenwoordiging in internationale fora met betrekking tot duurzame ontwikkeling.

3.2.2 Europees beleid

In het kader van het Europese voorzitterschap heeft Vlaanderen op 4 en 5 oktober 2010 een tweedaags evenement georganiseerd met de leden van nrg4SD en met het Comité van de Regio's. Met het evenement wou Vlaanderen het belang en de meerwaarde van regionaal beleid voor duurzame ontwikkeling in Europese context aantonen. Het evenement speelde in op de actuele discussie in de EU over de ontwikkeling en het gebruik van ecologische en sociale indicatoren naast economische. Met dat evenement nam Vlaanderen het initiatief voor de ontwikkeling van regionale indicatoren en regionale vergelijkbaarheid. Het evenement was een eerste stap in de oprichting van een regionaal kennisnetwerk waarop regionale overheden informatie over beleid en indicatoren voor duurzame ontwikkeling gaan uitwisselen. De Europese Commissie, de OESO en verschillende regio's verleenden hun medewerking aan de organisatie van dit evenement. Het evenement versterkte de samenwerking met nrg4SD en het Comité van de Regio's (EU2020 Monitoring Platform) versterken.

Voor het **Europees beleid** staat Vlaanderen klaar om actief aan het debat over de herziening van de Europese Strategie voor Duurzame Ontwikkeling (EUSDS) deel te nemen. Daarbij volgt

Vlaanderen nauwlettend het debat over een vervroegde herziening van de EUSDS en de relatie tot de nieuwe EU 2020-strategie. Algemeen ijvert Vlaanderen voor een stevige verankering van alle dimensies van duurzame ontwikkeling in Europese strategieën. Dat gebeurt via de WGDO, het federale niveau en het Europese expertennetwerk ESDN.

3.2.3 Sterkere opvolging van het Netwerk van Regionale Overheden voor Duurzame Ontwikkeling

Het secretariaat van het Netwerk van Regionale Overheden voor Duurzame Ontwikkeling (nrg4SD) is in Brussel, in gebouwen van de Vlaamse overheid, gevestigd, wat de samenwerking tussen Vlaanderen en nrg4SD ten goede komt.

Eind 2009 werd een Europese werkgroep van de nrg4SD opgericht. Die werkgroep richt zich intensief op de Europese instellingen. De vergaderingen worden zeer actief opgevolgd door een vijftiental regio's. Vlaanderen werkt actief mee aan het organiseren van de evenementen en vergaderingen van de Europese werkgroep van de nrg4SD. Over de goede voorbeelden van de andere regio's wordt gecommuniceerd met de Vlaamse Werkgroep Duurzame Ontwikkeling (WGDO). Vlaanderen legt vooral de nadruk op een evenwichtige behandeling van de verschillende dimensies van duurzame ontwikkeling.

3.2.4 Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)

De OESO heeft binnen haar werking bijzondere aandacht voor duurzame ontwikkeling. De Annual Meeting Sustainable Development Experts (AMSDE) is een forum voor overheidsexperten die voor de Raad aanbevelingen formuleert.

Het Global Forum on Sustainable Development is een verzameling van internationale experts van leden en niet-leden die ervaringen uitwisselen. De Rondetafel voor Duurzame Ontwikkeling is een informele setting waarbinnen ministers, leiders uit de bedrijfswereld en uit de civiele maatschappij kwesties over duurzame ontwikkeling kunnen bespreken.

De OESO heeft ook een budget voor een horizontaal programma over duurzame ontwikkeling, met als aandachtspunten 'Groene Groei', het inbedden van het DO-perspectief in de werkprogramma's van de OESO en het ontwikkelen van indicatoren voor DO (sustainability impact assessment tools: SIA).

Vlaanderen volgt bovenvermelde vergaderingen op en neemt actief deel aan de AMSDE en het voorbereidende proces. Het thema 'groene groei' wordt opgevolgd omdat het een grote invloed heeft op het voorbereidingsproces van de Wereldtop in 2012 (zie infra).

3.2.5 Intensieve opvolging van de Commissie voor Duurzame Ontwikkeling

De Commissie Duurzame Ontwikkeling van de VN (CSD) werd naar aanleiding van de Top van Rio (1992) opgericht door de Algemene Vergadering van de VN om effectieve voortgangsccontrole van de implementatie van Agenda 21 en van de Verklaring van Rio te verzekeren. De Commissie vergadert jaarlijks en werkt in cycli van twee jaar volgens bepaalde thema's. De CSD vormt de kern van het mondiale debat over duurzame ontwikkeling in de periodes tussen de grote wereldtoppen.

Vlaanderen volgt de discussies in de CSD al van in het begin op. Vlaanderen neemt actief mee aan de voorbereidende vergaderingen op Belgisch, Europees en mondiaal niveau. De resultaten van de vergaderingen worden gecommuniceerd aan de Vlaamse Werkgroep Duurzame Ontwikkeling (WGDO).

3.2.6 Aanwezigheid op de Wereldtop Duurzame Ontwikkeling

De Algemene Vergadering van de Verenigde Naties heeft op 31 maart 2010 beslist om in 2012 opnieuw een Wereldconferentie te organiseren voor duurzame ontwikkeling, namelijk de United Nations Conference on Sustainable Development (UNCSD) of Rio+20 (twintig jaar na de top in Rio en tien jaar na de Top van Johannesburg). De thema's zijn 'groene economie in het kader van duurzame ontwikkeling en het uitroeien van armoede' en 'het institutionele kader voor duurzame ontwikkeling'. Dergelijke wereldtoppen trekken veel media en politieke aandacht, en kunnen de implementatie van duurzame ontwikkeling een sterke impuls geven. Vlaanderen zal een voorbereidingsproces opstarten en voor input zorgen. De Vlaamse administratie zal naar aanloop van de Wereldtop een stakeholderoverleg organiseren om de brede gedragenheid en mobilisatie te bevorderen.

3.3 Duurzaamheid centraal voor wonen en leven

Duurzaam bouwen is een van de twaalf projecten van de VSDO waarvoor tijdens de vorige legislatuur een aantal beleidsaanzetten zijn gegeven. Het Vlaamse regeerakkoord en de principieel goedgekeurde Vlaamse strategie voor duurzame ontwikkeling wil ook dat beleid versterkt verder te zetten.

'We plaatsen duurzaamheid centraal in bouwen, wonen en leven' is een sleutelproject van de ViA-doorbraak 'groen en dynamisch stedengewest'. Duurzaam wonen en bouwen houdt rekening met gezondheidsaspecten, kwaliteit van het gebouw, compactheid, veiligheid, energiestaat, toegankelijkheid, aanpasbaarheid en flexibiliteit in de tijd, waterverbruik en gebruik van duurzame en gezonde bouwmaterialen en installaties, het ruimtegebruik en de omgeving, de ligging, bereikbaarheid en aansluiting op vervoersnetwerken, de betaalbaarheid en een duurzaam personeelsbeleid.

Om die doelstelling te bereiken, worden verschillende initiatieven op een geïntegreerde en beleidsdomeinoverschrijdende manier uitgevoerd. Samenwerking met de betrokken actoren uit de sector is daarbij van groot belang. En ook de samenwerking met andere bevoegde ministers, zoals de Vlaamse minister van Energie en Wonen, de Vlaamse minister van Leefmilieu en Natuur en de Vlaamse minister van Welzijn en Gezondheid.

Versterking van de lopende transitieprocessen

Transitiemanagement als innovatief model voor governance heeft inmiddels zijn vruchten afgeworpen. Transitiemanagement is een intensief proces en vraagt een permanente, degelijke ondersteuning.

Structurele ondersteuning van de transitienetwerken DuWoBo

Voor duurzaam wonen en bouwen is door het transitiemanagementproces DuWoBo al op verschillende terreinen vooruitgang geboekt. Dat proces kan rekenen op een maatschappelijk draagvlak van honderden actoren: kenniscentra, federaties, ngo's, bedrijven, provincies, steden en gemeenten. Het doel bestaat erin doorbraken te realiseren om tot een duurzaam bouw- en woonsysteem te komen. Zo werden al grote stappen gezet voor een afwegingskader, het opzetten van duurzame wijkprojecten, het uitbouwen van een adviesnetwerk, het stimuleren van duurzame materialen, het uitwerken van voorstellen om opleidingen in de bouw aan te passen. De coördinatie van dit proces wordt gedeeld waargenomen door het Team Duurzame Ontwikkeling van de Stafdienst van de Vlaamse Regering en het Centrum Duurzaam Bouwen vzw. Die vzw is vanwege zijn expertise een unieke partner. Daarom is de Stafdienst van de Vlaamse Regering

gevraagd om te onderzoeken of dit proces in 2011 meer structureel kan ondersteund worden. Op die manier wordt de voortzetting van de werking, het beheer en de complementaire innovatiestuwijng die van het transitienetwerk uitgaat, verder gewaarborgd.

Ondersteuning van duurzaam wonen en bouwen in alle provincies

In 2010 werd er, in samenwerking met de vijf provincies, provinciale steunpunten duurzaam wonen en bouwen opgericht, naar analogie met het bestaande steunpunt duurzaam bouwen in Limburg. De steunpunten spelen een cruciale rol bij het in praktijk brengen van het beleid en het sensibiliseren aan de hand van voorbeeldprojecten rond duurzaam wonen en bouwen. Daarom voorziet de Vlaamse overheid in een structurele co-financiering van de provinciale steunpunten. Die steunpunten kunnen onder andere gemeenten bijstaan en adviseren bij de integratie van duurzaam bouwen in complexe projecten op gebouwen- of wijkniveau en het zoeken van (onder andere Europese) financiering. Daarnaast kan een steunpunt gecoördineerde campagnes voeren, vorming aanbieden, beleidsinstrumenten ontwikkelen enzovoort. Er zal daarbij gestreefd worden naar een maximale samenwerking tussen de bouwsector, gespecialiseerde ngo's, het provinciebestuur en de Vlaamse overheid.

Ontwikkeling van een Vlaamse maatstaf voor duurzaam bouwen en wonen

Vanuit de sector wordt erop aangedrongen om een objectief evaluatie-instrument voor duurzaamheid op gebouwniveau op te stellen. Dat instrument moet optimaal aansluiten bij de al bestaande instrumenten (voor kantoren, scholen, woningen) op Vlaams en Europees vlak en moet de ruime ervaring optimaal benutten en integreren. De Vlaamse overheid ondersteunt de ontwikkeling van een maatstaf- en evaluatieinstrument voor bouwprojecten. De bedoeling is om gebouwen en hun omgeving te beoordelen op alle aspecten van duurzaamheid¹. Het gaat om een facultatief instrument voor zowel particulieren als voor de sector (bouwondernemingen, architecten, projectontwikkelaars enzovoort). Door aan gebouwen een score te geven, worden ze onderling objectief vergelijkbaar. Goedepraktijkvoorbeelden zullen hun meerwaarde kunnen aantonen aan de hand van een objectief meetinstrument (en het behalen van een hogere score). Het instrument zal het ambitieniveau voor de duurzaamheid van het gebouw verhogen. Het voorbije jaar is gewerkt aan een Vlaamse maatstaf voor woningen, die eind 2010, begin 2011 ter goedkeuring aan de Vlaamse Regering voorgelegd zal worden. Zodra de maatstaf in werking treedt, zal het maximale ambitieniveau herhaaldelijk geëvalueerd worden en aan de recente Europese en Vlaamse doelstellingen aangepast worden. De komende jaren zal ook verder gewerkt worden aan evaluatie-instrumenten voor andere types gebouwen en projecten zoals kantoren, scholen en duurzame wijken.

Het uitwerken van de duurzaamheidsmaatstaf zal in overleg met alle relevante beleidsvelden gebeuren.

Opzetten van een Local Sustainable Building Council

Vanuit de sector wordt erop aangedrongen om een open structuur op te zetten die het beheer en de kwaliteitsbewaking van de meetinstrumenten in handen neemt. De bouwsector heeft zich op grote schaal geëngageerd (meer dan 500 deelnemende bedrijven, projectontwikkelaars, architecten, organisaties, federaties en kennisinstellingen) en georganiseerd, en werkt in samenwerking met de verschillende overheidsinstanties (ook de Vlaamse) aan de oprichting van een Local Sustainable Building Council, aansluitend bij de World Green Building Council en andere internationale initiatieven. Het is belangrijk dat het platform open, representatief, democratisch en ambitieus is. De doelstelling bestaat erin om binnen die structuur nieuwe meetinstrumenten te ontwikkelen en te evalueren.

¹ watergebruik, materialen, energie, akoestiek, toegankelijkheid, aanpasbaarheid, binnenhuismilieu, gezondheid, bereikbaarheid en ligging (toegang tot openbaar vervoer) enz.

Gezien het belang van de ontwikkeling van objectieve maatstaven voor duurzaam wonen en bouwen, dient deze ontwikkeling van dit platform in 2011 verder uitgebouwd. De ontwikkeling van objectieve meetinstrumenten moet ertoe bijdragen dat Vlaanderen in 2020 duurzaam bebouwd is.

Stimuleren van proefprojecten op het vlak van ecowoonwijken

De laatste jaren hebben verschillende steden projecten opgestart om duurzame wijken en districten uit te bouwen. De Vlaamse overheid heeft in samenwerking met de transitiearena dat proces verder gestimuleerd door onder andere informatieverspreiding, kennisuitwisseling, facilitering en door mogelijke partners en financieringsbronnen (vooral Europese) samen te brengen, en een netwerk op te richten. In de loop van 2010 werd samen met dat netwerk een knelpuntennota opgesteld. In 2011 zal op een gecoördineerde manier gewerkt worden aan het wegwerken van de knelpunten, in samenwerking met de sector en de andere beleidsdomeinen.

Opleiding en vorming voor beroepsgroepen

Tijdens de tweede helft van 2010 is, in samenwerking met de transitiearena duurzaam wonen en bouwen, een werkgroep opgericht die zich zal buigen over de bouwopleidingen voor handwerkers. De bedoeling is om in samenspraak met de adviesraden en de onderwijskoepels de competentieprofielen aan te passen aan de vereisten voor duurzaam wonen en bouwen. In tweede instantie zal die werkgroep ook de opleidingen voor architecten onder de loep nemen met de bedoeling om duurzaam wonen en bouwen een plaats te geven in de curricula. Dat zal in 2011 tot concrete voorstellen en aanpassingen leiden.

3.4 Het bereiken van 100% duurzame overheidsopdrachten in 2020

3.4.1 Uitvoering van het Vlaams actieplan duurzame overheidsopdrachten 2009-2011

Duurzame overheidsopdrachten is een van de prioriteiten van het beleid duurzame ontwikkeling. De Vlaamse Regering heeft op 5 juni 2009 het eerste Vlaamse actieplan duurzame overheidsopdrachten (2009-2011) goedgekeurd. Het is de ambitie van de Vlaamse Regering tegen 2020 100 percent duurzame overheidsopdrachten te plaatsen. Het eerste actieplan dat momenteel wordt uitgevoerd, bevat de volgende opdrachten:

- de gedragenheid en de monitoring van (duurzame) overheidsopdrachten;
- de ambtelijke onderbouw voor de werking van de overheid rond duurzame overheidsopdrachten: task force duurzame overheidsopdrachten;
- het stimuleren van voorraadgebruik en hergebruik van materiaal;
- de invulling van doelstellingen en acties in productgroepen waar quick-wins gerealiseerd kunnen worden;
- ondersteunende instrumenten voor en de invulling van acties en doelstellingen van andere relevante productgroepen;
- inhaalbeweging voor het sociaal aspect binnen overheidsopdrachten;
- de oprichting van een helpdesk duurzame overheidsopdrachten in het Departement Bestuurszaken voor communicatie, sensibilisering en begeleiding voor entiteiten om duurzame criteria te integreren in overheidsopdrachten.

Alle opdrachten die in het eerste actieplan zijn opgenomen, worden momenteel uitgevoerd of zijn al van start gegaan. In het najaar van 2010 zal een rapportering aan de Vlaamse Regering met een actuele stand van zaken volgen. Enkele elementen die daar deel van zullen uitmaken:

- In het kader van het e-procurementprogramma van de Vlaamse overheid wordt een contractmanagementsysteem geïmplementeerd. Dat systeem, dat momenteel wordt uitgebouwd, zal het mogelijk maken om een globaal overzicht van alle overheidsopdrachten en het aandeel duurzame overheidsopdrachten binnen de Vlaamse overheid te verkrijgen.
- De helpdesk duurzame overheidsopdrachten is een gecentraliseerd aanspreekpunt voor aankopers van de Vlaamse overheid, waar vragen en knelpunten bij duurzame overheidsopdrachten kunnen worden voorgelegd. De helpdesk is begin dit jaar binnen de afdeling Overheidsopdrachten van het Departement Bestuurszaken opgericht. De helpdesk zal onder andere opleidingen, workshops, productfiches, lerende netwerken aanbieden. In 2011 zal de helpdesk verder ontwikkeld worden. De geleidelijke uitbouw van de helpdesk is een kritieke factor voor het behalen van de doelstelling 100% duurzame overheidsopdrachten.
- Het Agentschap Facilitair Management werkt aan het meest haalbare scenario voor duurzaam en sociaal bewust hergebruik en voorraadbeheer van roerende goederen bij de Vlaamse overheid (meubilair, ICT, vervoersmiddelen).
- De task force duurzame overheidsopdrachten werkt momenteel doelstellingen en acties uit voor de productgroepen waar quick-wins gerealiseerd kunnen worden: dienstvoertuigen, werk- en beschermkleding, kantoomateriaal, schoonmaakproducten, kantoorgebouwen, hout, voeding, elektriciteit, onderhoudsdiensten, drukwerk, hardware, kantoormeubilair, schoonmaakdiensten. Om de dialoog met stakeholders bij het ontwikkelen van een beleid voor duurzame overheidsopdrachten te bestendigen, te stimuleren en te verbeteren, worden het middenveld en stakeholders uitgenodigd voor overlegmomenten over de criteriaontwikkeling en daaraan gekoppelde doelstellingen per productgroep.
- Voor het sociale aspect binnen overheidsopdrachten loopt momenteel een studieopdracht om de sociale en duurzaamheidslabels en -standaarden in kaart te brengen en te beoordelen met het oog op het gebruik van sociale criteria in overheidsopdrachten.
- In het onderzoeksproject van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) en de Bond Beter Leefmilieu (BBL), dat liep van augustus 2009 tot januari 2010, werden de knelpunten en behoeften van lokale overheden voor duurzaam aankoopbeleid gedefinieerd. Een belangrijke conclusie was dat er in Vlaanderen nog niet zoveel gemeenten een uitgebouwde expertise over duurzaam aankopen hebben, en dat er allerlei knelpunten zijn op het technische, het juridische als het organisatorische vlak. De resultaten van dat onderzoek toonden duidelijk aan dat er bij de lokale besturen een grote behoefte bestaat aan begeleiding bij het verduurzamen van de aankopen. Mede naar aanleiding van een brief daarover van de VVSG en de BBL heeft de administratie opdracht gekregen om de ondersteuning van een steunpunt duurzame overheidsopdrachten ten behoeve van lokale overheden uit te werken. Vanuit het Vlaamse gecoördineerde beleid duurzame ontwikkeling zal dit ondersteund worden. Het projectvoorstel van de VVSG voor een steunpunt duurzame lokale overheidsopdrachten is recent goedgekeurd. Het steunpunt wordt ingebed in de werking van de VVSG en moet de scope duurzaamheid in zijn drie aspecten meenemen (integratie van ecologische, sociale en economische criteria). Het steunpunt zal in eerste instantie de nadruk leggen op zijn helpdeskfunctie, het individueel begeleiden van lokale besturen, het op maat van lokale overheden aanpassen en aanbieden van de aankoopbestekken die de Vlaamse overheid heeft uitgewerkt, en het verspreiden van informatie bij de lokale besturen.

In 2011 zullen ook duurzaamheidscriteria worden uitgewerkt voor acht bijkomende productgroepen waarvoor de EU recent (juli 2010) groene criteria heeft opgesteld: mobiele telefonie, ramen, thermische isolatie, harde vloerbedekking, *combined heat and power*, straatverlichting en verkeerslichten, wegenwerken en interne muurmateriaal.

In 2011 zullen het Team duurzame ontwikkeling, in samenwerking met de Task Force duurzame overheidsopdrachten ook het actieplan 2012-2014 voorbereiden. Dat zal verder bouwen op het eerste actieplan en zorgen voor de verruiming die nodig is om de doelstelling van 100% duurzame overheidsopdrachten tegen 2020 te behalen. Er zullen ook tussentijdse doelstellingen opgenomen worden. Dat actieplan zal voorwerp van goedkeuring door de Vlaamse Regering uitmaken.

3.5 Coördinatie van het beleid van educatie voor duurzame ontwikkeling (EDO)

De Vlaamse Regering heeft op 15 mei 2009 het Vlaams Implementatieplan educatie voor duurzame ontwikkeling goedgekeurd. In dat implementatieplan wordt in een betere coördinatie voorzien voor een coherent beleid en om een te grote versnippering van de EDO-praktijk te voorkomen. Omdat educatie rond duurzame ontwikkeling qua werking en doelgroepbenadering vergelijkbaar is met de werking en doelgroepbenadering voor milieu- en natuureducatie, zullen de werkzaamheden voor EDO en de uitvoering van het EDO-beleid opgenomen worden in het departement Leefmilieu, Natuur en Energie – AMIS. De afstemming met alle beleidsdomeinen en de coördinatie van het EDO-beleid behoort tot het takenpakket van het team duurzame ontwikkeling. Het doet die taken via de werking van de Werkgroep voor Duurzame Ontwikkeling (WGDO). EDO moet in alle beleidsdomeinen doorsijpelen en door de volledige Vlaamse Regering gedragen worden. In 2010 is de opdracht gegeven voor de ontwikkeling van een educatieve methodiek met als doel visieontwikkeling en reflectie te ondersteunen en een actieplan te genereren op maat van onderwijsinstellingen en organisaties die daar nood aan hebben.

3.6 Wetenschappelijk onderzoek ter bevordering van duurzame ontwikkeling

Op 24 juni van dit jaar organiseerde het Steunpunt Duurzame Ontwikkeling in samenwerking met het Comité van de Regio's een internationale workshop om de regionale aanpak van duurzame ontwikkeling te vergelijken, en de interactie en samenwerking tussen de regio's en het nationale en internationale niveau te bespreken. Het Steunpunt begeleidde in 2010 de opmaak van de langetermijnvisie en de Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling vanuit wetenschappelijke hoek.

Op de website van het Steunpunt Duurzame Ontwikkeling staat een overzicht van de onderzoeksprojecten die uitgevoerd worden en de bijhorende publicaties. In 2011 eindigt de overeenkomst met het Steunpunt, zoals bepaald in de generieke afspraken over de Steunpuntenwerking van de Vlaamse overheid. Er wordt een eindevaluatie van de werking van het Steunpunt DO opgemaakt. De mogelijkheden voor verder wetenschappelijk onderzoek betreffende duurzame ontwikkeling vanaf 2011 zullen meegenomen worden in de generieke oefening van de Vlaamse Regering over de toekomst van de steunpunten.

3.7 Duurzame ontwikkeling binnen de Vlaamse overheid

3.7.1 De uitbouw van de institutionele pijler binnen het Vlaamse beleid

Om het Vlaamse beleid maximaal meerwaarde te laten creëren in de drie klassieke pijlers, moet nog een vierde pijler worden uitgebouwd: de institutionele pijler of de ‘procespijler’. Die pijler omvat het geheel aan organisatorische, procesmatige en menselijke aspecten, die we als overheid in de praktijk moeten brengen om op een systematische wijze een beleid te voeren dat een duurzame ontwikkeling ondersteunt en bevordert.

Voor de uitbouw van de institutionele pijler werd het Duurzame-ontwikkelingsmaturiteitsmodel (DOMa) ontwikkeld. Het DOMa biedt een referentiekader voor de evaluatie van de integratie van duurzame ontwikkeling in de beleidsvoering en kan de gefaseerde invoering ervan ondersteunen in de beleidsprocessen en in de strategische processen van de Vlaamse overheid. In het afgelopen jaar werd de verdere toepassingsgerichte ontwikkeling van het DOMa gefinaliseerd. Het DOMa werd vervangen door meer praktisch en efficiënter instrument dat het Instrument voor een Duurzamer Beleid (IDB) wordt genoemd.

Het Instrument voor een Duurzamer Beleid helpt bij het beantwoorden van twee fundamentele vragen: wat willen we in concreto met de institutionele pijler bereiken en hoe kunnen we dat in de praktijk het best aanpakken. Het IDB is in eerste instantie gericht op de kernprocessen die met de beleidscyclus verband houden (agendasetting, beleidsvorming en –formulering, beleidsuitvoering en beleidsevaluatie) en in tweede instantie op een aantal ondersteunende processen (stakeholdersbeheer, kennisopbouw en ontwikkeling, training en opleiding, samenwerking en coördinatie). De procesaanpassingen die de toepassing van het IDB beogen, moeten ervoor zorgen dat het overheidsbeleid (beter) kan bijdragen tot de totstandkoming van een duurzame ontwikkeling.

3.7.2 Dag van de Duurzame Ontwikkeling voor de Vlaamse ambtenaar

Om het Vlaamse beleid duurzame ontwikkeling meer bekend te maken bij de Vlaamse ambtenaren en om hen aan te sporen tot meer duurzaam gedrag, wordt jaarlijks de Dag van de Duurzame Ontwikkeling georganiseerd. Het is de bedoeling om het inclusieve beleid duurzame ontwikkeling in zo veel mogelijk departementen en agentschappen bekend te maken en om zo veel mogelijk ambtenaren aan te spreken. In 2010 is het thema ‘duurzaam talent’. In het kader van dit thema ging de administratie actief op zoek naar ambtenaren die binnen en buiten hun werkomgeving bijzondere aandacht schenken aan duurzaamheid.

Het thema voor 2011 wordt bepaald in samenspraak met andere beleidsdomeinen. Zoals elk jaar zal de Vlaamse administratie van het initiatief gebruikmaken om het beleid voor duurzame ontwikkeling in het daglicht te stellen. Er worden initiatieven georganiseerd zoals een duurzame maaltijd, tentoonstellingen, inleefparcours, rondleidingen, een duurzame markt, workshops, lezingen.

3.8 De coördinatie van het Vlaamse beleid voor duurzame productie en consumptie

Het Pact 2020 vraagt om kritisch te kijken hoe we vandaag produceren en consumeren. Er moeten belangrijke stappen gezet worden om tot een kringlooeconomie te komen. In de ViA-doorbraak 'de open ondernemer' is opgenomen dat er een belangrijke versterking zal komen van de financiële middelen voor research en van investeringen in geavanceerde onderzoeksinfrastructuur voor onder andere kennispeerpunten, zoals nieuwe (duurzame) materialen. Het regeerakkoord stelt dat de Vlaamse overheid een voorbeeldfunctie moet vervullen met een duurzaam materialenbeleid, waarbij ze optimaal gebruikmaakt van het kringloopprincipe.

Ondersteuning van het transitienetwerk Plan C

Plan C is het transitieproces duurzaam materialenbeheer. Het opereerde tot nu toe als feitelijk netwerk. De coördinatie en het beheer van het netwerk is de verantwoordelijkheid van OVAM. Het transitieproces Plan C is opgebouwd met de ondersteuning van verschillende experts en facilitators. Het werk van Plan C heeft duidelijk gemaakt dat materialen door innovatie duurzaam (in al hun aspecten) kunnen worden gemaakt. Om dit transitieproces te verbeteren streven we naar een versterkte samenwerking tussen OVAM en het Agentschap Ondernemen en de sector van de materiaalproducenten. Binnen het gecoördineerde Vlaamse beleid voor duurzame ontwikkeling wordt voortaan in de financiële ondersteuning van Plan C voorzien.

3.9 Duurzaamheidsbeoordeling

Het steunpunt Duurzame Ontwikkeling maakte in de vorige legislatuur zijn eerste onderzoeken bekend over de functie van duurzaamheidsbeoordeling in het beleidsproces. Het ontwikkelde ook een algemeen kader dat kan dienstdoen als basis voor de ontwikkeling van verschillende vormen van een duurzaamheidsbeoordelingsproces.

Tijdens de eerste helft van 2010 is een gevalstudie uitgevoerd waarmee het strategische onderzoek over haar functie van impactanalyse in de Vlaamse beleidscontext vertaald wordt naar een praktische toepassing (strategisch beleidsplan), in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV). Via het toepassen van een impactanalyse op (een deel van) het RSV, werd systematisch nagegaan hoe de aandacht voor duurzame ontwikkeling vertaald wordt. Dit najaar wordt een studienamiddag over dat project (en de resultaten) gepland. Ook worden twee wetenschappelijke papers gepland.

Op basis van de beleidsaanbevelingen die het steunpunt Duurzame Ontwikkeling zal formuleren voor de optimalisering van impactanalyse als instrument voor duurzame ontwikkeling, wordt er nagegaan of en op welke wijze een gewenste duurzaamheidsbeoordeling in Vlaanderen toegepast kan worden. Daarbij wordt elke mogelijke verlenging van procedures van besluitvorming uitgesloten.

3.10 Begroting 2011

Om bovenstaande beleidsdoelstellingen te realiseren, is er in de ontwerp-begroting 2011 een budget van 930 KEUR in het programma 'duurzame ontwikkeling'. Naast 170 KEUR aan algemene werkmiddelen en een co-financiering van 147 KEUR voor het Steunpunt Duurzame Ontwikkeling, is er 183 KEUR voor subsidies in het kader van het algemeen duurzaam ontwikkelingsbeleid. Voor de structurele onderbouwing van de beleidsdoelstellingen in het kader van duurzaam bouwen en wonen is er 180 KEUR voor subsidies en 250 KEUR voor de structurele ondersteuning van vijf provinciale steunpunten.

4 Geografische informatie: naar een moderne, geïntegreerde digitale dienstverlening van de Vlaamse overheid

4.1 Stand van zaken 2010

4.1.1 GDI-beleid

In 2010 heb ik het initiatief genomen voor de opmaak van het **GDI-Vlaanderen-plan 2011-2015**. Het GDI-Vlaanderen-plan 2011-2015 vormt het strategische beleidsdocument van de Vlaamse Regering waarin de doelstellingen van het samenwerkingsverband GDI-Vlaanderen worden vastgelegd. Het beoogt de uitbouw van de Geografische Data-Infrastructuur (GDI) van Vlaanderen tot een geografische kruispuntbank. Het plan, dat opgesteld is door het Departement DAR in samenwerking met de stuurgroep GDI-Vlaanderen, en waarover advies verleend is door de GDI-raad, wordt goedgekeurd door de Vlaamse Regering in september 2010.

Het Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen (AGIV) moet de stuwende kracht zijn in de realisatie van het GDI-Vlaanderen-plan 2011-2015. De regels en voorwaarden waaronder het AGIV zijn missie, taken en bevoegdheden uitvoert, zullen in het najaar worden vastgelegd in de nieuwe beheersovereenkomst 2011-2015. De beheersovereenkomst legt de wederzijdse rechten en verplichtingen vast van de Vlaamse Regering en het AGIV bij alle activiteiten die het AGIV uitvoert om zijn opdracht van publiek belang te realiseren.

Het AGIV heeft begin 2010 zijn **jaarverslag** uitgebracht over zijn verwezenlijkingen en bedrijfsvoering in 2009.

Voor de financiering van de algemene werking van het AGIV en de uitvoering van zijn kerntaken werd er in een **werkings-** en **investeringsdotatie** voorzien van respectievelijk 3 485 KEUR (ABO AF001 4141) en 769 KEUR (ABO AF005 6141).

Ter uitvoering van het GDI-decreet werden in 2010 de stuurgroep GDI-Vlaanderen en de GDI-raad geoperationaliseerd. De stuurgroep is het overlegorgaan waarin de vertegenwoordigers van de deelnemers aan GDI-Vlaanderen zetelen. De stuurgroep heeft als taak beleidsvoorstellen te formuleren rond de uitbouw van een geografische informatie-infrastructuur. De GDI-raad is een adviesraad met betrekking tot geografische informatie en is samengesteld uit vertegenwoordigers van maatschappelijke actoren en onafhankelijke deskundigen op het vlak van geografische informatie. De GDI-raad geeft op verzoek of op eigen initiatief, strategisch advies over de uitbouw van de GDI. Het secretariaat van de stuurgroep en de GDI-raad wordt waargenomen door de Stafdienst van de Vlaamse Regering van het Departement Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid.

4.1.2 Regelgeving en samenwerking

In 2010 werden de nodige initiatieven genomen voor de verdere ontwikkeling van het **regelgevende kader** opdat de Geografische Data-Infrastructuur uitgebouwd kan worden tot een geografische kruispuntbank vanuit een actueel juridisch, technisch en organisatorisch kader.

De uitbouw van de GDI werd geregeld met het decreet van 20 februari 2009 betreffende de **Geografische Data-Infrastructuur Vlaanderen (GDI-decreet)**. Het decreet zette de INSPIRE-richtlijn om. Met het decreet zorgt de Vlaamse Regering ervoor alle instanties in Vlaanderen,

geografische data en diensten kosteloos kunnen gebruiken bij de uitvoering van taken van algemeen belang. Naast het GDI-decreet wordt een samenwerkingsakkoord met de andere gewesten en de federale overheid voorbereid om de coördinatie van geografische data-infrastructuren binnen België te organiseren.

Het GDI-decreet bouwt verder op de verwezenlijkingen van het GIS-decreet van 17 juli 2000 en is afgestemd op het decreet van 26 maart 2004 betreffende de openbaarheid van bestuur en op het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer. Daardoor zal het samenwerkingsverband GIS-Vlaanderen, bestaande uit de diensten van de Vlaamse overheid, de gemeenten en de provincies, overgaan in het **samenwerkingsverband GDI-Vlaanderen** en verruimd worden met onder andere: Vlaamse intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, lokale politie, OCMW's en onderwijsinstellingen. Die zullen tegen dezelfde voorwaarden als de huidige deelnemers aan GIS-Vlaanderen toegang krijgen tot de Geografische Data-Infrastructuur Vlaanderen.

Ter uitvoering van het GDI-decreet heb ik in september 2010 een ontwerp van **besluit** betreffende de **toegang tot en het gebruik** van de **GDI** voor deelnemers in het kader van taken van algemeen belang ter definitieve goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse Regering. Door de formaliteiten te beperken wil dat besluit een vlote toegang tot en een vlot gebruik van GDI-Vlaanderen garanderen voor de deelnemers bij de uitvoering van taken van algemeen belang. Die regeling werd uitgewerkt op voorstel van de stuurgroep GDI-Vlaanderen. Met het uitvoeringsbesluit bekrachtigt de Vlaamse Regering het GDI-decreet.

Er werd, onder coördinatie van het Departement DAR, een eerste Vlaams INSPIRE-rapport opgemaakt. Dat rapport geeft een stand van zaken over de uitvoering van de INSPIRE-richtlijn in Vlaanderen. Het werd geïntegreerd in het rapport van België en bezorgd aan de Europese Commissie.

Om duidelijkheid te scheppen over de inhoud van de INSPIRE-richtlijn en het GDI-decreet, de betekenis ervan voor de Vlaamse instanties, en over de concrete acties die de deelnemers aan GDI-Vlaanderen moeten ondernemen, heeft het AGIV het handboek GDI-Vlaanderen opgesteld en bekendgemaakt.

Met de INSPIRE-richtlijn en het GDI-decreet wordt de uitwisseling van geografische informatie via netwerkdiensten beoogd. Zo kunnen geografische gegevens snel via elektronische weg bekeken of gedownload worden. Het AGIV heeft in 2010 een GDI-testplatform opgezet om de verschillende vormen van netwerkdiensten aan de gebruikers voor te stellen en testen mee uit te voeren.

Het AGIV ontwikkelt een nieuwe downloadtoepassing. Met die webtoepassing kunne de geografische gegevensbronnen die door het AGIV worden verdeeld, op een eenvoudige manier gedownload worden. De eerste versie van de toepassing zal in het najaar van 2010 in gebruik worden genomen.

Omdat de uitbouw van de Vlaamse GDI een grote draagwijdte heeft, is er beslist een projectleider aan te stellen voor het project 'Uitbouw van de Vlaamse GDI', dat loopt binnen AGIV. De projectleider moet het GDI-programma coördineren om conform de timing die de INSPIRE-richtlijn oplegt, de Vlaamse GDI-bouwstenen te realiseren.

Een van de op te maken basisregisters voor een efficiënte en geïntegreerde overheidsdienstverlening dat ook deel zal uitmaken van de Europese Geografische Data-Infrastructuur is het basisregister van adresgegevens. In Vlaanderen bestaat daarvoor al een geschikte kandidaat, namelijk het **Centraal Referentieadressenbestand (CRAB)** dat wordt beheerd door het AGIV. De adresgegevens (straatnamen, huisnummers, posities van huisnummer, enzovoort) worden aangeboden in de vorm van een klassiek dataproduct en als een webdienst. Om de kwaliteit (juistheid, volledigheid, actualiteit) van de in het CRAB opgenomen adressen verder

op te drijven, is het noodzakelijk dat alle 308 gemeenten rechtstreeks worden betrokken bij de aanmaak en de actualisering van het CRAB. De gemeenten zijn namelijk bevoegd voor de toekenning van straatnamen op hun grondgebied. Met het decreet van 8 mei 2009 betreffende het Centraal Referentieadressenbestand (CRAB) heb ik ervoor gezorgd dat het CRAB in een juridisch kader is opgenomen. Daarbij wordt verzekerd dat de gemeenten op een uniforme wijze rechtstreeks worden betrokken bij de aanmaak en de actualisering van het CRAB. In het najaar van 2010 wordt een ontwerp van uitvoeringsbesluit ter goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse Regering. Daarmee kan het CRAB erkend worden als authentieke geografische gegevensbron en kan het CRAB-decreet in werking treden. Daarnaast is er constructief samengewerkt met de federale overheid en de andere gewesten om te komen tot een samenwerkingsovereenkomst over adressen. De bedoeling is dat alle overheidsinstanties in België op termijn de officiële straatnamen en huisnummers gebruiken. Daartoe zullen andere gewesten gemeentelijke adresgegevens inzamelen en ontsluiten. De onderhandelingen zijn nog lopend.

Ter uitvoering van het decreet van 16 april 2004 houdende het **Grootschalig Referentiebestand (GRB-decreet)** werd op 30 oktober 2009 het besluit met betrekking tot de toegang tot en het gebruik van het GRB goedgekeurd. De inwerkingtreding van dat besluit is gekoppeld aan de inwerkingtreding van het GDI-decreet en is dus gepland voor het najaar van 2010.

Voor de verdere aanmaak en actualisering van het GRB, die in overleg met de GRB-raad wordt opgevolgd, heb ik in 2010 een dotatie van 15.499 KEUR ter beschikking gesteld aan het AGIV (ABO AF002 4143). Eind 2010 verwacht ik dat het GRB-product voor 147 van de 352 projectzones (ca 40%) beschikbaar is. Ook GRB-skeletmetingen van bijna 6000 km weg zullen eind 2010 beschikbaar zijn voor de partners. De GRB-productgegevens die eind 2009 beschikbaar waren voor 91 projectzones, worden in 2010 geactualiseerd voor de terreinmutaties in en rond het openbaar domein, alsook de veranderingen in de administratieve percelen. Het procesoptimalisatieprogramma AMPLIO werpt daarmee duidelijk zijn eerste vruchten af, waardoor de in de beheersovereenkomst van AGIV (periode 2007-2010) opgenomen doelstellingen voor de aanmaak en actualisering van het GRB worden gehaald.

Het **Kabel- en Leidinginformatieportaal (KLIP)**, dat in 2007 werd opengesteld, draagt bij tot een betekenisvolle administratieve vereenvoudiging bij de uitvoering van werken in de buurt van kabels en leidingen. Professionele planaanvragers kunnen automatisch de nodige plannen aanvragen bij de beheerders van kabels en leidingen. In 2009 werden 90.000 planaanvragen uitgevoerd. In 2010 zal dat aantal naar schatting 10% hoger zijn. De nutsmaatschappijen kunnen echter nog geen digitale informatie uitwisselen over de ligging van kabels en leidingen. Het vereiste model daarvoor, het Informatiemodel Kabels en Leidingen (IMKL), werd alvast door het AGIV voorbereid, maar moet nog worden gevalideerd door de betrokken partijen (kabel- en leidingbeheerders, planaanvragers en de overheid). Voor het verdere onderhoud van het KLIP, de voorbereiding van de digitale uitwisseling van informatie over kabels en leidingen via het KLIP en de ontwikkeling van het GIPOD is in 2010 een dotatie van 582 KEUR ter beschikking gesteld aan het AGIV (ABO AF004 4143).

In samenwerking met de Vlaamse provincies en het Agentschap voor Landbouw en Visserij (ALV) heeft het AGIV in 2010 zijn coördinerende taak voortgezet voor de aanmaak van middenschale luchtopnames en orthofoto's per provincie. In het najaar van 2010 zal een geactualiseerd orthofotoproduct van de provincie Antwerpen ter beschikking worden gesteld aan de deelnemers van GDI-Vlaanderen.

Ter ondersteuning van zijn activiteiten en van de activiteiten van de brede gebruikersgroep heeft het AGIV diverse informatiesessies georganiseerd, deelgenomen aan vakbeurzen, nieuwsbrieven verspreid en gebruikersbehoeften via enquêtes opgespoord. Op die manier kunnen geïnteresseerden sneller en frequenter geïnformeerd worden. De lokale besturen werden telkens als een specifieke doelgroep benaderd bij het beheer, het gebruik en de uitwisseling van geografische informatie. Op 25 november 2010 wordt de jaarlijkse AGIV-trefdag georganiseerd, waarop zo'n duizend deelnemers worden verwacht.

In 2010 heeft het AGIV de afdeling Beleid Mobiliteit en Verkeersveiligheid bijgestaan bij de inventarisatie van de verticale verkeerssignalisatie in Vlaanderen met behulp van ‘mobile mapping’, een techniek waarbij foto’s die genomen worden vanuit een rijdend voertuig, digitaal verwerkt worden. Het resultaat zijn 360°-foto’s die een volledig beeld geven van de omgeving. In het najaar van 2010 zullen de beelden ter beschikking worden gesteld aan de deelnemers aan GDI-Vlaanderen. Dankzij en gebruiksvriendelijke internetviewer is het heel eenvoudig om de foto’s op te vragen, en door de nieuwe ontwikkelingen binnen de GIS-software is het mogelijk om op basis van die beelden te meten en te digitaliseren.

De in 2010 gepubliceerde resultaten van de marktstudie ‘Mogelijke innovatieve oplossingen door Vlaamse bedrijven en kennisinstellingen voor de uitbouw van de Geografische Data-Infrastructuur voor Vlaanderen’ leren dat er heel wat opportuniteiten zijn, dat bedrijven en kennisinstellingen met innovatieve oplossingen willen bijdragen tot de uitbouw van de GDI, en dat ze vragende partij zijn om samen met AGIV snel tot tastbare resultaten te komen.

Binnen een samenwerkingsverband tussen wetenschappelijke partners, de industrie en AGIV, en onder auspiciën van het IWT, wordt een eerste case PROMUT II: volautomatische opsporing van afwijkingen in het GRB operationeel gemaakt.

Verder is er niet alleen in Vlaanderen maar ook grensoverschrijdend samengewerkt rond geografische informatie. Daartoe heb ik in 2010 een memorandum of understanding ondertekend met de andere Benelux-partners.

4.2 Prognoses 2011

In 2011 zal voortgewerkt worden aan de realisatie van de doelstellingen uit de beleidsnota 2009-2014 en het GDI-Vlaanderen-plan 2011-2015.

Het AGIV zal in 2011 de beleidsdoelstellingen realiseren die opgenomen zijn in zijn beheersovereenkomst en die verder geconcretiseerd zijn in het ontwerp van ondernemingsplan 2011. De ontwerpbegroting 2011 voor het AGIV bedraagt 31.436 KEUR. Voor zijn werking en investeringen is er in een totale dotatie voorzien van respectievelijk 14.909 KEUR (ABO AF002 4143), 589 KEUR (ABO AF004 4143), 3532 KEUR (ABO AF001 4141), 769 KEUR (ABO AF005 6141) en 253 KEUR (361B4102) en 650 KEUR (IWT). De GRB-heffingsinkomsten bedragen in 2011 10.350 KEUR.

Het Departement DAR zal verdere ondersteuning bieden aan de deelnemers van GDI-Vlaanderen voor de erkenning van authentieke geografische gegevensbronnen. Daarnaast zal het departement beleidsondersteuning bieden bij de totstandkoming van verdere uitvoeringsbepalingen van het GDI-decreet.

4.2.1 Digitale dienstverlening uitbouwen

In 2011 zal er voortgewerkt worden aan de ontwikkeling van centrale en decentrale elektronische diensten volgens open standaarden.

Het AGIV zal zijn **unieke geoportaal** operationaliseren voor de onlineconsultatie en -verdeling van de digitale geografische gegevens en diensten die via het AGIV worden verspreid of beheerd. Het Vlaamse geoportaal zal de toegang zijn tot alle geografische gegevensbronnen en diensten binnen GDI-Vlaanderen. Daartoe zal het AGIV een centrale e-commercedienst ter beschikking

stellen om de geografische gegevensbronnen en diensten zowel aan overheden, bedrijven als burgers te verstrekken.

De **geografische servicebus (GSB)** zorgt voor een gestandaardiseerde communicatie tussen de service en de toepassing die de service aanspreekt.

Het AGIV zal in 2011 het themabestand **Vlaamse voorkooprechten** verder opbouwen en beheren zodat het beschikbaar gesteld kan worden. Zodoende wordt gestreefd naar een authentieke geografische gegevensbron voor Vlaamse voorkooprechten die als basislaag kan worden aangesproken door een uniek elektronisch loket voor alle bestaande en toekomstige Vlaamse voorkooprechten. Met de ontwikkeling van dat e-voorkooploket wordt door de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) gestart in 2011. Het AGIV is verder verantwoordelijk voor het permanente beheersysteem, waarin de gegevens van de begunstigden worden opgeladen en bijgewerkt. In 2011 zal het AGIV de begunstigden begeleiden bij de vertaling van hun perimeterbestanden naar hun belangenzones op basis van kadastrale percelen.

Het AGIV zal in 2011 werken aan de aanmaak en het beheer van een **middenschalgig wegenbestand (Middenschalgig Referentiebestand Wegen – MRB-wegen)**. Het doel is een actueel en gebiedsdekkend wegenbestand met officiële straatnamen en wegnummers te ontwikkelen, dat wordt bijgehouden door de wegbeheerders in Vlaanderen. Het zal onder meer gebruikt kunnen worden voor een efficiënter wegbeheer, de uitwisseling van informatie over de wegwerkzaamheden en mobiliteitsstudies op alle bestuursniveaus.

In 2011 zal het AGIV het **Kabel- en Leidinginformatieportaal (KLIP)** verder uitbaten en promoten waarbij de planaanvraag digitaal moet worden ingediend. Er zal worden overgegaan tot de voorbereiding van de digitale fase van het KLIP waardoor de digitale uitwisseling van kabel- en leidinginformatie mogelijk wordt. De validatie van het uitwisselingsformaat **Informatiemodel Kabels en Leidingen (IMKL)** door de betrokken partijen (kabel- en leidingbeheerders, plaanvragers en de overheid) vormt daarbij een concrete stap in 2011.

De vereiste middelen in 2011 voor de ontwikkeling en het beheer van het KLIP door het AGIV vallen binnen de dotatie aan het AGIV voor de implementatie van het GRB in het kader van grootschalige thematische registraties (ABO AF004 4143), namelijk 589 KEUR.

Voor de verdere opbouw en actualisering van het **Grootschalig Referentiebestand (GRB)** heb ik in 2011 in een budget voorzien van 14.909 KEUR (ABO AF002 4143). Naast de algemene financiering, waarin voorzien is voorzien door de GRB-dotatie (ABO AF002 4143), zal het AGIV kunnen beschikken over de inkomsten die voortvloeien uit de aanvullende dotatie uit het Mina-fonds voor het Aquafin-aandeel (361B4102), namelijk 253 KEUR. Eind 2011 verwacht ik dat het GRB-product voor 207 van de 352 projectzones (ca 56%) beschikbaar is. Ook GRB-skeletmetingen van ruim 10.000 km weg zullen eind 2011 beschikbaar zijn voor de partners. De GRB-productgegevens die eind 2010 beschikbaar waren voor 147 projectzones, worden in 2011 geactualiseerd voor de terreinmutaties in en rond het openbaar domein alsook de veranderingen in de administratieve percelen. Beide updates worden jaarlijks uitgevoerd. Het GRB-product wordt in 2011 inhoudelijk en vormelijk aangepast aan de geoptimaliseerde aanmaak- en actualiseringsprocessen die resulteerden uit AMPLIO. Vanaf 2011 zal het AGIV het GRB-product dagelijks actualiseren en ter beschikking stellen via internetdiensten.

Het procesoptimalisatieprogramma AMPLIO wordt verder uitgevoerd. Daarmee zouden ten laatste in 2015 alle gemeenten kunnen beschikken over een actueel GRB-product. Dat is van cruciaal belang voor de volledige uitbouw van de Vlaamse GDI.

Om de concurrentiekracht van de Vlaamse bedrijven te verhogen, wordt er een actief beleid voor het **hergebruik** van de geografische informatie van de diensten van de Vlaamse overheid nagestreefd. Dat beleid rond hergebruik zal uitgewerkt worden door de stuurgroep GDI-Vlaanderen, in samenwerking met de GDI-raad zijn advies hieromtrent zal geven. Het is belangrijk

dat er rekening wordt gehouden met de effectieve behoeften van het bedrijfsleven. Het Departement DAR zal dat proces ondersteunen.

De geografische sector is ook een bron van innovaties. Het ViA-plan van de Vlaamse Regering stelt dat geografische informatie een belangrijke grondstof is om onze kenniseconomie verder uit te bouwen. De vraag naar een duidelijk beschreven Vlaamse coördinatie en organisatie van operationele inzetbaarheid van nieuwe trends binnen de geo-innovatie neemt alsnog toe. Samen met het AGIV moet de geografische sector aangemoedigd worden om innovatieve technologieën te ontwikkelen binnen een gunstig investeringsprogramma. Op basis van de voorbereidingen in 2010 zal het AGIV daarom in 2011, in samenwerking met kennisinstellingen en het bedrijfsleven, het kader uitwerken om te komen tot een meer gecoördineerde inzet van geo-innovatie bij de uitbouw van GDI-Vlaanderen. Het AGIV wil daarbij de methode van innovatief aanbesteden aanwenden.

In 2011 zal het AGIV de mobilemappingdata verder toegankelijk maken voor de deelnemers aan GDI-Vlaanderen. Daarnaast zal het AGIV de technologische ontwikkelingen en gebruiksmogelijkheden van de mobilemappingbeelden verder opvolgen en de mogelijkheden van een updatecyclus onderzoeken. Daarvoor zal het AGIV proefprojecten met externe partners opstarten en opvolgen, alsook voor interne processen nagaan wat mogelijke toepassingen zijn van de mobilemappingbeelden. Een haalbaarheidsanalyse van het gebruik van mobilemappingbeelden voor het GRB-bijhoudingsproces zal worden uitgevoerd.

In 2011 zal het **Generiek Informatieplatform Openbaar Domein (GIPOD)** worden ontwikkeld. Het exacte tijdstip van ingebruikname zal in overleg met de belanghebbenden worden vastgelegd. Het GIPOD probeert ervoor te zorgen dat er meer afstemming komt tussen nuts- of wegenwerken, dat werken op omleidingstrajecten vermeden worden, en dat conflicten tussen werken en manifestaties beter gedetecteerd kunnen worden. Het GIPOD wil de informatiestromen die bij dat proces komen kijken, optimaliseren om zo minder hinder te creëren voor weggebruikers en omwonenden. Het doel van het GIPOD is de ontwikkeling van een systeem dat interoperabiliteit van de bestaande toepassingen toelaat door bestaande informatie over werken op het openbare domein uit te wisselen (eenmalige registratie, meervoudig gebruik) om de hinder voor alle betrokkenen te beperken tot een minimum.

Ook in 2011 worden de bestaande initiatieven en maatregelen in functie van ‘minder hinder’ voortgezet en verder aangevuld en verfijnd. De ontwikkelingsfase en de integratiefase van het GIPOD zijn voorzien voor 2011. De vereiste middelen in 2011 voor de ontwikkeling en het beheer van het GIPOD door het AGIV vallen binnen de dotatie aan het AGIV voor de implementatie van het GRB in het kader van grootschalige thematische registraties (ABO AF004 4143), namelijk 589 KEUR.

4.2.2 Een efficiënte intrabestuurlijke dienstverlening uitbouwen

In 2011 zal er voortgewerkt worden aan de uitbouw van de Vlaamse GDI als een geografische kruispuntbank. Om de Vlaamse GDI tot een geografische kruispuntbank uit te bouwen, moet de actualisering van geografische gegevens geïntegreerd worden in de bestuurlijke processen, en moeten authentieke geografische gegevens opgezet worden en via geografische netwerkdiensten aangeboden worden. Geografische netwerkdiensten vormen de technische oplossing om de vlotte beschikbaarheid en uitwisselbaarheid van actuele gegevens te verzekeren.

Het AGIV garandeert dat de ingevoerde en door AGIV gevalideerde **metadata** conform het GDI-decreet, en dus conform INSPIRE, zijn. Bovendien zal het AGIV deze metadata vindbaar maken via INSPIRE-conforme zoekdiensten. In 2011 zullen de metadata voor annex I en II van de INSPIRE-richtlijn volledig beschikbaar zijn. Verder zal het AGIV een metadata-editor ter beschikking stellen, alsook de bijbehorende diensten, zodat de beheerders conform INSPIRE hun geografische gegevensbronnen kunnen documenteren.

Het AGIV zal INSPIRE-conforme **netwerkdiensten** opzetten om geografische gegevensbronnen te ontsluiten die vallen onder bijlage I, II en III van de INSPIRE-richtlijn. Eind 2011 zullen INSPIRE-conforme zoek- en raadpleegdiensten beschikbaar zijn. Dankzij die netwerkdiensten wordt de uitwisseling van actuele geografische gegevens eenvoudiger.

Het AGIV gaat het engagement aan om de decentrale beheerders van de beschikbare kerndatasets te ondersteunen door de nodige netwerkdiensten aan te bieden. Het AGIV zal voorzien in de nodige raadpleeg- en overdrachtdiensten, al dan niet ingebed in een AGIV-applicatie of in een applicatie van derden, waardoor de gegevens vlot geactualiseerd kunnen worden. Het AGIV zal bovendien de nodige begeleidingstrajecten opzetten (opleiding, documentatie, on-siteondersteuning).

Alle **productdata** van het AGIV (inclusief het GRB) moeten op een efficiënte manier online beschikbaar gesteld worden van de deelnemers aan GDI-Vlaanderen, en in het bijzonder van de Vlaamse overheidsinstanties die gebruikmaken van het netwerk van de Vlaamse overheid.

Tegen eind 2011 zal het AGIV, in samenwerking met het Departement DAR, het **gebruik door de deelnemers** aan GDI-Vlaanderen van de geografische gegevensbronnen en diensten die het in eigen beheer heeft, en de knelpunten (beperkingen, hinderpalen) in kaart brengen op basis van een enquête, zodat gerichte acties kunnen worden opgezet om het gebruik te optimaliseren. Op basis van de resultaten van die enquête zal het AGIV, in samenwerking met de deelnemers aan GDI-Vlaanderen, gerichte acties opzetten om een ruimer en meer geïntegreerd gebruik van geografische informatie binnen de (administratieve) processen van de deelnemers aan GDI-Vlaanderen verder te ondersteunen.

4.2.3 Een efficiënte interbestuurlijke dienstverlening uitbouwen

Om de dienstverlening optimaal te kunnen uitbouwen, moet de netwerkvorming niet alleen binnen de Vlaamse overheid voortgezet worden. Daarom wil ik werken aan een dienstverlening die de grenzen van de data-infrastructuren en van de eigen overheid overstijgt. Er moet nauw samengewerkt worden met de lokale overheden, de federale overheid en de andere gewesten om een gemeenschappelijk stelsel van authentieke geografische bronnen op te zetten.

Het **Centraal Referentiebestandadressenbestand (CRAB)** wordt in Vlaanderen de authentieke bron voor adressen. Het CRAB is gebiedsdekkend en bevat ruim 2,6 miljoen adressen, gekoppeld aan hun geografische positie. Als alle overheidsinstanties in Vlaanderen dezelfde straatnamen en huisnummers hanteren, zal dat ook de dienstverlening aan burgers en ondernemingen ten goede komen. Daarom adviseert de GDI-stuurgroep om het CRAB in 2011 door de Vlaamse Regering te laten erkennen als authentieke geografische gegevensbron. Er zal samen met de andere gewesten en de federale overheid een samenwerkingsakkoord over de opmaak en het verplichte gebruik van gewestelijke adresregisters worden gesloten. Het CRAB zal minimaal jaarlijks geactualiseerd worden aan de hand van externe bronbestanden zolang de gemeente de gegevens niet actualiseert. In de gemeenten die ter uitvoering van het CRAB-decreet gestart zijn met de permanente actualisering van het CRAB, zal elke nieuw toegekende of gewijzigde adrescomponent die via online geografische diensten aan het AGIV wordt meegedeeld, onmiddellijk worden opgenomen in het CRAB. Als de gegevens worden meegedeeld door uitwisseling vanuit een lokale adressendatabank, zorgt het AGIV ervoor dat de nieuw toegekende of gewijzigde adrescomponent opgenomen wordt in het CRAB binnen tien werkdagen nadat het de mededeling heeft ontvangen.

De specifieke behoeften van een **gebouwenregister** zullen in 2011 worden onderzocht. De bedoeling is om vanuit de Vlaamse administratie te komen tot één gebouwenregister zodat, bestuursniveauoverschrijdend, gemeenschappelijke eigenschappen decentraal bijgehouden worden in één register. Daardoor hoeven overheidsinstanties niet langer afzonderlijk en onafhankelijk van elkaar vergelijkbare of dezelfde gebouweninformatie in te zamelen. Zo kunnen zij zich toespitsen

op hun kerntaken en het gebouwenregister lokaal voor eigen doeleinden verrijken met eigen data. Het gebouwenregister is een referentiebestand dat wordt afgestemd op het GRB en het CRAB, waaraan alle instanties hun thematische gegevens over gebouwen kunnen koppelen en waarmee ze gegevens kunnen uitwisselen: bijvoorbeeld een bouwvergunning, milieuvergunning, EPB-attest.

In het kader van de verkoop van vastgoed kunnen een grote efficiëntiewinst en rechtszekerheid gerealiseerd worden door de **de 'notarisbrief' te digitaliseren** (formulier om vastgoedinformatie te verstrekken). Dat formulier, waarmee de lokale besturen alle relevante informatie over vastgoed aan een makelaar of notaris bezorgen, bevat informatie die uit tal van bronnen afkomstig is. Het opzetten van gebiedsdekkende authentieke gegevensbronnen over ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP's), bijzondere plannen van aanleg (BPA's), voorkooprechten enzovoort is nodig om die digitale 'notarisbrief' te realiseren. In 2011 zal het AGIV verder overleg plegen om samen met de verschillende betrokken partijen (notarissen, openbare besturen, vastgoedsector) zowel de doelstellingen als de reikwijdte van het project vast te leggen.

Het AGIV zal in 2011 zijn coördinerende rol inzake de aanmaak van middenschallige luchtopnamen en orthofoto's per provincie voortzetten. Als resultaat van die samenwerking met de Vlaamse provincies en het Agentschap voor Landbouw en Visserij (ALV) zal het AGIV in 2011 bij gunstige vliegomstandigheden, geactualiseerde middenschallige orthofotoproducten van de provincies Vlaams-Brabant en Limburg aanleveren.

5 Publiek-private samenwerking

Inleiding

De beleidsnota schuift, mede op basis van de aanbevelingen van het Rekenhof en een benchmarkstudie, drie strategische thema's naar voren voor deze legislatuur: ten eerste het (verder) operationaliseren van meerwaarde bij en uit PPS; het inzetten op project- en contractmanagement, alsook de inbreiding van de knowhow van de publieke sector, en ten slotte de monitoring van PPS-projecten. Die strategische doelstellingen werden nog verder uitgewerkt in operationele doelstellingen.

Bij de realisatie van die doelstellingen zal gebruik worden gemaakt van de opgedane ervaring en tal van nieuwe beleidsrelevante documenten en internationale rapporten over PPS en infrastructuur (zoals een interessant Canadees rapport over PPS en de rapporten van de Commissie Sauwens en Berx).

Een uitgebreider verslag van de werking van het Kenniscentrum Publiek-Private Samenwerking, de Vlaamse kennisinstelling voor PPS, alsook een overzicht van de in het afgelopen jaar opgezette activiteiten ter realisatie van het beleid, en een korte stand van zaken van de grote Vlaamse PPS-projecten en van de projecten van alternatieve financiering is opgenomen in het jaarrapport van het Vlaams Kenniscentrum PPS.

5.1 Stand van zaken 2010

5.1.1 Naar meerwaarde bij en uit PPS

Centraal bij PPS staat de omschrijving van PPS die is opgenomen in het decreet van 18 juli 2003 betreffende publiek-private samenwerking: *“Publiek-private samenwerking (PPS) is een samenwerkingsverband waarin de publieke en de private sector gezamenlijk een project realiseren om meerwaarde voor beide partijen te genereren.”* Het begrip meerwaarde speelt een centrale rol bij PPS. Dat is ook uitdrukkelijk tot uiting gekomen in het regeerakkoord waarin werd gesteld dat alleen voor PPS zal worden gekozen als die realisatievorm een meerwaarde biedt. Het staat buiten kijf dat de toepassing van een meerwaardescan daarbij een cruciale rol speelt. Al vele jaren beschikken we over een uitgebreid meerwaarde-instrumentarium van het Kenniscentrum PPS, dat adviseert over de projecten. Uit de audit van het Rekenhof is echter gebleken dat het instrumentarium niet altijd consequent werd toegepast. Soms werden alternatieve benaderingen gekozen. Het kenniscentrum heeft daarom, mede op basis van de opgedane inzichten in de Europese werkgroep PPP: Value for money, een nieuwe gebruiksvriendelijke tool ontwikkeld om het potentieel en de eventuele meerwaarde van PPS al zeer vroeg in het project te toetsen. Daarbij wordt gebruikgemaakt van een projectbegeleidingsfiche om de meerwaarde in de eventuele verdere realisatie van een PPS-project te bewaken.

Een belangrijke actie om de meerwaarde in PPS-projecten te verhogen of te bewaren, is zeer vaak standaardisatie. Standaardisatie kan de transactiekosten beperken en draagt bij tot de voorspelbaarheid van een project. Al lange tijd werd binnen de Vlaamse overheid gewerkt aan diverse modellen. Ook het afgelopen jaar is zeer intensief ingezet op een verdere standaardisatie van de contracten en van het bijbehorende proces, vooral voor DBFM (Design, Build, Finance, Maintain). In de volgende paragrafen wordt toegelicht hoe die doelstellingen werden ingevuld.

Voor het proces werd een analyse gemaakt van de verschillende stappen van een DBFM, alsook van de te nemen acties (meerwaardescan, advies van het kenniscentrum, opzetten aanbesteding, enzovoort). Om die analyse te concretiseren, is gewerkt aan een draaiboek met als bijzonder doel een overzicht te geven van de procedure die de Vlaamse overheid moet volgen om een DBFM-project op te zetten. Het draaiboek geeft per project-ontwikkelingsfase aan welke stappen de

aanbestedende overheidsdienst moet doorlopen, welke instrumenten de overheidsdienst daarvoor kan inzetten en wat de output daarvan zal zijn. Er wordt ook aangegeven welke andere partijen welke stappen moeten uitvoeren, en welke rol de belangrijkste actoren moeten spelen.

Medio 2009 startte het Kenniscentrum PPS, in navolging van het DBFM-handboek, met de ontwikkeling van gestandaardiseerde proceduredocumenten en modelcontracten voor DBFM. Het gaat in het bijzonder om modellen die in eerste instantie gericht zijn op vastgoed.

Aan de basis daarvan lag aanvankelijk een taken- en risicomatrix (met een aantal ontwerpbestekdocumenten) die met diverse marktactoren is besproken, en die werd aangepast aan de input van de markt. Uit die besprekingen en verder onderzoek bleek dat een diversificatie van de matrix noodzakelijk was. Momenteel zijn drie varianten opgemaakt met elk een andere vorm van ontwerp vrijheid. De nodige gerelateerde ontwerpbestekdocumenten (selectieleidraad en biedingsleidraad) werden intussen ook opgemaakt ter implementatie van de matrices. Daarbij werd bijzondere aandacht besteed aan de bruikbaarheid van die modellen voor kleinere projecten. Het is de ambitie om finaal te komen tot een evenwichtig ESR-neutraal model of tot modellen voor kleinere projecten (de zogenaamde mini-DBFM). In de komende maanden zullen de laatste stappen hiervoor gezet worden. Ook wordt gewerkt aan leidraden voor grotere projecten, rekening houdend met de nieuwe procedure van concurrentiegerichte dialoog, en worden de modellen aan de markt voorgesteld.

5.1.2 Inzetten op project- en contractmanagement en inbreiding van de knowhow van de publieke sector

Het afgelopen jaar is sterk ingezet op de verspreiding van de opgebouwde expertise op het vlak van PPS, onder meer door het ambtelijke PPS-platform. De volgende activiteiten hebben plaatsgevonden: *16 november 2009*: lancering van het DBFM-handboek en een benchmark over de positie van PPS in Vlaanderen; *28 mei 2010*: toelichting over ervaringen bij de onderhandelingsfase en de bouwphase van het PPS-project in uitvoering en werfbezoek Liefkenshoekspoortunnel; *25 juni 2010*: namiddagcauserie in het kader van 'Borg nodigt uit' over het PPS-project Scholen van morgen.

Voorts werd voor een ruimer publiek een nieuwe opleidingsmodule ontwikkeld over DBFM, werd de PPS-basisopleiding tweemaal georganiseerd, vond de Masterclass Stadsprojecten opnieuw doorgang, met de steun van het kenniscentrum, en werd selectief deelgenomen aan diverse extern georganiseerde seminars over specifieke deelaspecten of sectoren inzake PPS.

Vanuit zijn rol als kennismakelaar heeft het kenniscentrum zowel voor informatieverzameling als voor verwerking en verspreiding van de informatie gezorgd. Er werden brochures (onder andere *Benchmark PPS in Vlaanderen: Wat kunnen we leren van het buitenland*), boeken (onder andere *DBFM-handboek*, *Wegwijs in publiek-private samenwerking* (geactualiseerde versie)), artikels en papers gepubliceerd.

Internationale kennisverzameling inzake PPS werd via het Kenniscentrum PPS opgebouwd, onder andere door deelname aan de EPEC-werkgroepen. Die leidden tot een aantal belangrijke publicaties, onder andere 'Public-Private Partnerships in Europe - before and during the recent financial crisis' (2010), European PPP Expertise Centre, *A Guide to Guidance - Sourcebook for PPPs in TEN-Transport* (2010), European PPP Expertise Centre. Bij de voorbereiding van de meeste van die publicaties nam het kenniscentrum een belangrijke rol op als actief lid van de werkgroepen waarin de publicaties werden ontwikkeld.

Het Kenniscentrum PPS heeft het afgelopen werkingsjaar ook bijgedragen aan de realisatie van de doelstelling van inbreiding van knowhow door allerlei projecten en werkgroepen te ondersteunen. Die betrokkenheid van het kenniscentrum bij PPS-projecten en PPS-gerelateerde topics nam verschillende vormen aan. Voorbeelden van begeleide projecten zijn de projecten van sportinfrastructuur (onder andere multifunctionele sporthal Hoogstraten, Halle, cluster kunstgrasvelden, zwembad Westerlo), de herbestemming van de abdij van Bornem en het project Kilometerheffing. De Stafdienst van de Vlaamse Regering, en het kenniscentrum PPS in het

bijzonder, heeft het secretariaat waargenomen van de zeven DAM-werkgroepen. Daarnaast werden een aantal adviezen uitgebracht door het Kenniscentrum PPS voor De Lijn met betrekking tot het element PPS bij het project Stelplaatsen Brugge – Overijse – Zomergem, en het element PPS bij het project Stelplaatsen Aalst – Sint-Niklaas – Leuven-Noord – Hasselt. Het kenniscentrum heeft ook negentien dossiers voor stadsvernieuwingsprojecten geanalyseerd.

Het kenniscentrum heeft ten slotte deelgenomen aan tal van beleidswerkgroepen, zoals de beleidsgroep over de versnelling van investeringsprojecten, over stadscontracten en over duurzame ontwikkeling, waar het specifieke expertise inzake PPS en investeringsprojecten heeft ingebracht.

5.1.3 Monitoring van PPS-projecten en -beleid

Zoals vooropgesteld in de beleidsnota werd er gestart met de opmaak van een jaarrapport en werd er gewerkt aan een nieuwe rapporteringsronde over de projecten van alternatieve financiering.

5.2 Prognoses 2011

5.2.1 Naar meerwaarde bij en uit PPS

In het afgelopen werkingsjaar 2009 – 2010 werd duidelijk geïnvesteerd in de ontwikkeling van een geactualiseerd instrumentarium om PPS op allerlei vlakken te verbeteren.

Nu komt het erop aan de diverse instrumenten te toetsen via proefprojecten zodat de instrumenten verder verfijnd of verdiept kunnen worden. Voorts zal rekening moeten worden gehouden met de resultaten van de werkgroepen inzake de versnelling van investeringsprojecten. Nieuwe activiteiten dringen zich echter ook op. Om de risico's onder controle te houden tijdens het hele projectontwikkelingsproces, moet worden gewerkt aan de opmaak van een totale risicobeheersingsstrategie tijdens de initiatiefase van een PPS-project. Die moet aangeven op welke manier de gedetecteerde risico's onder controle gehouden kunnen worden. Voorts moeten de modellen om projecten te realiseren verbreed worden. Zo is PPS vaak niet de beste wijze om een project te realiseren en zijn verwante uitvoeringsvarianten beter geschikt. Ten slotte past het in de verdere verdieping van de modellen, parallel met de eerder aangehaalde werkzaamheden, om te komen tot een ESR-neutraal model voor kleinere beloftevolle PPS-projecten. Zo kan een catalogus ontwikkeld worden met outputspecificaties die onder andere kunnen worden gehanteerd voor diverse openbare gebouwen (administratieve centra, combinatie van openbare functie met woonfunctie enzovoort). Die catalogus zal uitgebreid worden afgetoetst met de markt.

5.2.2 Inzetten op project- en contractmanagement en inbreiding van de knowhow van de publieke sector

Om tot een doorgedreven project- en contractmanagement te komen, zal een meersporenbeleid worden gevolgd, zodat de actoren van een PPS-proces verder geprofessionaliseerd worden.

In eerste instantie zullen door het Kenniscentrum PPS in het kader van het ambtelijke PPS-platform een aantal verdiepende workshops rond PPS worden georganiseerd om overheidspersoneel en projectleiders meer vertrouwd te maken met de opzet, uitvoering en begeleiding van PPS-projecten. In die workshops zal het overheidspersoneel vertrouwd gemaakt worden met het reilen en zeilen van PPS-projecten door (niet-projectspecifieke) cases en situaties die zich kunnen voordoen, te behandelen. Tijdens de workshops zal ook aandacht zijn voor een betere afstemming en begrip van en tussen private en publieke partners om de onderlinge communicatie (o.a. onderhandelingen), de meerwaarde en de algemene projectwerking te optimaliseren.

Wat kennisopbouw betreft, zal verder worden ingezet op de zeer productieve werkgroepen van European PPP Expertise Centre (EPEC) en van de UNECE (Capital Markets, Competitive Dialogue, Value for Money en Applying Eurostat guidance to PPPs). Kennis zal ook uitgewisseld worden op internationaal vlak via bilaterale contacten (met onder meer Nederland).

Voor de ruimere kennisverspreiding zullen over actuele vraagstukken of projecten congressen of studiedagen worden georganiseerd, zullen publicaties worden opgemaakt, zal informatie via de websites worden verspreid, enzovoort.

Naar verwachting zal de concurrentiegerichte dialoog of de competitive dialogue binnenkort goedgekeurd worden en zal die nieuwe procedure een belangrijke impact hebben op de ontwikkeling van nieuwe PPS-projecten. Het kenniscentrum zal de inwerkingtreding voorbereiden door onder meer een publicatie en door, zoals eerder gezegd, nieuwe leidraden op te maken voor DBFM.

Om de doorstroming van de verworven en verzamelde kennis en ervaring inzake PPS te bevorderen, zal het kenniscentrum ten slotte diverse PPS-projecten, zoals de ontwikkeling van sportinfrastructuur, en rekeningrijden mee begeleiden.

5.2.3 Monitoring van PPS-projecten

In 2011 zal opnieuw een uitgebreid rapport worden opgemaakt met een gedetailleerd overzicht van de activiteiten van het Kenniscentrum PPS en de realisaties inzake het PPS-beleid. Daarnaast zal worden gerapporteerd over de projecten met alternatieve financiering (met bijzondere aandacht voor de budgettaire gevolgen, de stand van zaken enzovoort). Waar nodig zal de format worden geactualiseerd.

5.3 Begroting 2011

Ter ondersteuning van de acties in het kader van het PPS-beleid is in de ontwerp-begroting 2011 een budget vastgelegd van 247 KEUR in het programma 'Publiek-private Samenwerking'. Naast 11 KEUR aan algemene werkmiddelen, is 53 KEUR vastgelegd voor initiatieven inzake kennisdeling en opleiding en 183 KEUR voor financiering van externe opdrachten.

6. Geïnformeerd beleid in beslissende tijden

6.1 Instrumenten voor beleidsondersteuning

6.1.1 Domeinoverschrijdend en toekomstgericht onderzoek

Stand van zaken 2010

Het *onderzoeksprogramma* van de Studiedienst van de Vlaamse Regering is complementair aan de sectorale studies die door de domeinen worden uitgevoerd, en focust eerder op domeinoverschrijdende thema's. De studies hebben betrekking op demografische, macro-economische en sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen in Vlaanderen met een doorkijk naar de andere gewesten of EU-landen waar mogelijk. We vertrekken vanuit een maatschappelijke vraagstelling en zoeken naar verklaringen voor de vastgestelde trends.

Op *demografisch vlak* werd tijdens het eerste werkjaar van de nieuwe legislatuur een rapport opgesteld waarin de te verwachten *bevolkingsevolutie* van Vlaanderen werd beschreven op basis van de langetermijnprojecties 2007-2060 die het *federale Planbureau* begin 2009 had opgesteld. Dat rapport vormt een aanloop naar de Vlaamse projecties die de studiedienst tegen eind 2010 klaar wil hebben.

De meerwaarde van de SVR-projecties is dat de berekeningen doorgetrokken worden tot op gemeentelijk niveau en dat er ook een raming gemaakt wordt van het aantal huishoudens naar grootte op basis van een door de Hoge Raad voor Statistiek aanvaarde LIPRO-typologie. Tijdens de voorbereidingsfase wordt de afwijking tussen de vorige CBGS-projecties (2005) en de recente waarnemingen geëvalueerd. Doordat de data over de evolutie van de bevolking tussen 2008 en 2009 te laat geleverd zijn door ADSEI, kan met de recentste ontwikkelingen geen rekening worden gehouden. Er worden verschillende deelstudies gemaakt over de deelcomponenten van de bevolkingsevolutie, namelijk geboorte, sterfte en migraties, met het doel goed onderbouwde hypothesen toe te passen in het projectiemodel. Op basis van die voorstudies (zie verschillende SVR-webartikels) blijkt dat de grootsteden Gent en Antwerpen een specifiek verloop vertonen. Ook voor de andere groepen gemeenten worden aanzienlijke afwijkingen (in plus of min) ten opzichte van het gemiddelde Vlaamse trendcijfer vastgesteld. In de nieuwe projecties zal met die lokale verscheidenheid rekening worden gehouden. Eind 2010 mogen de nieuwe (voorlopige) tabellen van de gemeentelijke bevolkings- en huishoudprojecties worden verwacht. De gegevens zullen herzien worden zodra de bevolkingscijfers van de voorbije jaren worden bekendgemaakt.

Naast de demografische conjunctuur bestudeert de studiedienst de *wisselwerking tussen de demografische evolutie en maatschappelijke ontwikkelingen*. Vorig werkjaar verschenen artikels over de start van gezinsvorming bij Belgen, Turken en Marokkanen, echtscheiding en leefvormen na de echtscheiding, leefvormen en leefsituatie in de steden, veranderende leefvormen in Vlaanderen en de kindervens. Ook de impact van de komende wijzigingen in de bevolkingstructuur op de economische groei werd berekend en beschreven in een rapport.

Binnen de onderzoekslijn '*Sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen*' werden analyses uitgevoerd over uiteenlopende thema's, zoals sociale cohesie, de leefsituatie op verschillende domeinen, de kennis- en informatiemaatschappij. Daarnaast werd aandacht geschonken aan de relatie tussen de burger en de rol van de overheid, de efficiëntie en effectiviteit van de openbare sector met het meerjarenprogramma Slagkrachtige overheid als casestudie. Verschillende artikels behandelden verschuivingen in waarden, houdingen en gedragingen, zoals subjectieve beleving van

verschillende ruimtelijke omgevingen in de centrumsteden, informele zorg in Vlaanderen, tevredenheid over woonomgeving en nabijheid van voorzieningen, houding tegenover klimaatverandering, houding en tevredenheid over werken, het verband tussen lokaal cultuur aanbod en cultuurparticipatie, het verband tussen onveiligheidsgevoel en onveiligheid, determinanten voor de gewenste en verwachte pensioenleeftijd in Vlaanderen. In de aanloop naar het Europese voorzitterschap in de tweede helft van 2010 werden de resultaten van een internationale peiling naar de opvattingen van de Vlamingen over de Europese Unie beschreven.

Jaarlijks wordt op basis van het HERMREG-model een raming gemaakt van de te verwachten *economische groei* en de onderliggende componenten. In de zomer van 2009, in volle onderhandelingsperiode voor de nieuwe Vlaamse Regering, werden de vooruitzichten voor de periode 2008-2014 voorgesteld, samen met het Planbureau en de andere gewesten. Het econometrische model wordt voortdurend bijgewerkt: in 2010 werd een nieuwe module ontwikkeld voor de inkomens van de huishoudens en de overheidsbestedingen. In de zomer van 2010 werden de nieuwe projecties op basis van het uitgebreide model voor de periode 2009-2015 voorgesteld. Dat rapport toont de gevolgen van de economische en financiële crisis duidelijk aan: het niveau van de werkzaamheidsgraad van Vlaanderen anno 2008 zal pas in 2012 opnieuw worden geëvenaard, de economische structuur van Vlaanderen ziet er na de crisis anders uit, mede door het sterke verlies aan banen in de verwerkende nijverheid.

Op basis van de achterliggende databank werden door de Studiedienst van de Vlaamse Regering artikels geschreven over de loonevolutie in relatie tot de arbeidsmarkt en de arbeidsintensiteit van de economische groei.

Tijdens het eerste werkjaar van de nieuwe legislatuur werden drie belangrijke *studiedagen* georganiseerd die zich richtten tot een ruim publiek van beleidsmakers en -ondersteuners, academici en het middenveld. De *Sociale Staat van Vlaanderen 2009* (mei 2009) gaf een antwoord op de resolutie van het Vlaams Parlement die een overzicht vroeg van alle beschikbare informatie over de leefsituatie van de Vlaming op het gebied van wonen, leren, werken, gezondheid, inkomen, participatie en mobiliteit. De Studiedienst van de Vlaamse Regering vormde met alle Vlaamse universiteiten en hogescholen een 'virtueel netwerk'. De publicatie boekte veel succes en er werden verschillende boeken bijbesteld door middenveldorganisaties en onderzoekscentra.

De zesde editie van '*Vlaanderen gepeild*' vond in september 2009 plaats. Op die studiedag, die zich vooral richt naar academici en beleidsondersteuners, werden de resultaten van de analyses van de survey naar culturele verschuivingen in waarden, houdingen en gedragingen voorgesteld. Het studiewerk werd deels verricht door onderzoekers van de Studiedienst van de Vlaamse Regering en werd deels uitbesteed. De verschillende bijdragen werden gebundeld in een SVR-studie.

'*De stad maakt het verschil*' was de titel van een ontmoetingsdag met de beleidsmakers en -ondersteuners van de 13 centrumsteden (december 2009). Op deze studiedag werden de resultaten gepresenteerd van de analyses op de Stadsmonitor 2008 en meer bepaald op de postenquête die daarvoor bij de inwoners van de steden werd gehouden.

Prognoses 2011

De Vlaamse Regering wil inzetten op een warme samenleving. Het Pact 2020 wil een inclusieve samenleving tot stand brengen en de sociale banden tussen mensen versterken. De '*Sociale Staat van Vlaanderen 2011*' kan in dat kader als een strategisch project worden beschouwd. Op 16 juni 2011 wordt een tweede studiedag georganiseerd in het Vlaams Parlement. Aan de auteurs vragen we om op zoek te gaan naar verschillen en gelijkenissen tussen de leefsituatie in Vlaanderen enerzijds, en in de andere gewesten, buurlanden en EU-landen anderzijds. Ze moeten aantonen in welke mate de institutionele, culturele of socio-economische context een verklaring kan bieden voor de vastgestelde trends. Een groot deel van de onderzoeksthema's wordt uitbesteed aan Vlaamse universiteiten en hogescholen (onderwijs, werk, inkomen, gezondheid, mobiliteit en wonen). Vertegenwoordigers van het middenveld en van het Vlaams Parlement (opdrachtgevers) maken mee de selectie van de ingediende onderzoeksvoorstellen en volgen de onderzoeksactiviteiten op zodat ze aansluiten bij de informatiebehoefte van de verschillende

actoren. De Studiedienst van de Vlaamse Regering zal zelf een thema uitwerken, namelijk de sociale, maatschappelijke en politieke participatie in een internationaal vergelijkend perspectief. Het Vlaams Parlement wil meewerken aan de doorwerking van die hoorzittingen en maatschappelijke debatten te organiseren in de verschillende commissies.

Over de *‘Kwaliteit van het leven’* bestaan uiteenlopende benaderingen. Toch is het belangrijk dat we daarover uitspraken kunnen doen in tijden dat veel aandacht gaat naar besparingen en de beheersing van de economische crisis. Na een verheldering van het begrip zullen we verschillende deelaspecten benaderen (sociaal, economisch) en aandacht hebben voor de perceptie en het subjectieve gevoel van de individuen. In verschillende deelstudies zal de relatie onderzocht worden tussen de kwaliteit van het leven enerzijds, en feiten en percepties met betrekking tot verschillende bouwstenen, zoals gezondheid, inkomen, werksituatie, wonen en leefomgeving anderzijds. We zullen de situatie in Vlaanderen vergelijken met andere landen en trends proberen waar te nemen in de tijd. Over dit thema verschijnt eind 2010 een publicatie.

In 2011 zal verder onderzoek worden verricht naar de onderzoekslijn *digitale kloof*. In de SCV-survey van 2010 werd over het thema *‘mediageletterdheid, ICT-bezit en gebruik’* een uitgebreide module opgenomen. Mediageletterdheid is volgens UNESCO en EC de bekwaamheid om toegang te krijgen tot materiaal uit verschillende media en om het materiaal te identificeren, begrijpen, interpreteren en evalueren, erover te communiceren, er berekeningen mee te maken en zelf materiaal te produceren. Geletterdheid is een continuüm. Het heeft betrekking op de mate waarin mensen geleerd hebben om hun doelen te bereiken, hun eigen kennis en potentieel te ontwikkelen en om ten volle te participeren in hun gemeenschap en in de verdere maatschappelijke omgeving. Aan alle universiteiten wordt de mogelijkheid geboden analyses te verrichten van de SCV-data van 2010 en vorige jaren (2003, 2005, 2007). Onderzoekers van de studiedienst zullen ook analyses uitvoeren van de determinanten en gevolgen van mediageletterdheid en van mediagebruik. En ze zullen de onderzoeksresultaten verwoorden op een manier die relevant is voor het Vlaamse beleid.

De SCV-survey zal ook een bron vormen voor verder onderzoek over *Houdingen en gedragingen met betrekking tot milieu*. Hoe worden die houdingen en gedragingen beïnvloed? Welke rol wordt verwacht van de overheid, van de burger en van de bedrijven? Is er een evolutie waar te nemen ten opzichte van vorige meetpunten?

In 2011 zal op basis van de tabellen van de *Vlaamse gemeentelijke bevolkings- en huishoudprojecties* een publicatie verschijnen waarin de belangrijkste trends worden beschreven en waarin de mogelijkheden voor verdere ontsluiting worden gepresenteerd. De publicatiedatum is afhankelijk van de aanlevering (door ADSEI) van de officiële bevolkingscijfers van de evolutie van de bevolking de voorbije twee jaar. Het is de bedoeling dat de Vlaamse projecties als referentiebron worden gebruikt voor de berekening van *sectorale behoeften* in het Vlaamse Gewest die in verband staan met het aantal inwoners en huishoudens en hun kenmerken (leeftijd, geslacht, woonplaats, samenstelling huishoudens). De Studiedienst van de Vlaamse Regering wil andere diensten van de Vlaamse overheid helpen bij de doorrekening op middellange termijn (2010-2030). De datasets bieden ook interessant materiaal voor de gemeenten die willen vooruitblikken op de uitdagingen voor de komende legislatuur.

De studiedienst wil in 2011, mede in het kader van het maatschappelijk debat over de vergrijzing, een onderzoek verrichten over *Inter- en intragenerationele solidariteit*. Onze maatschappij wordt meer dan ooit geconfronteerd met een snelle opeenvolging van generaties, zowel in gezinsverband als op het niveau van de samenleving. Wat bindt en scheidt die generaties? Door een aantal sociaaldemografische, sociaaleconomische en -sociaal-culturele ontwikkelingen, zoals minder geboortes en meer ouderen, het langer studeren van jongeren en de latere start op de arbeidsmarkt, de ontwikkeling van het kostwinnersmodel naar een tweeverdienersmodel, de diversiteit aan woon- en leefvormen, volstaan oude mechanismen niet meer en moet er gezocht worden naar een nieuw soort contract waar iedereen wat ook zijn leeftijd of statuut is, zijn rechten gerespecteerd ziet, gelijk verdeelde plichten heeft en sociale rollen krijgt die overeenstemmen met zijn competenties en

wensen. In een warme samenleving staat solidariteit hoog aangeschreven. Daarbij moet niet alleen gedacht worden aan solidariteit tussen jongeren en ouderen, actieven en niet meer actieven, maar evengoed aan solidariteit binnen de generaties (partners steunen elkaar in allerlei taken). Er zal onderzoek worden verricht naar feitelijke vormen van solidariteit op financieel en sociaal vlak, naar houdingen van de burger tegenover de verantwoordelijkheid van de overheid, het individu en het middenveld in de zorg voor ouderen, kinderen, gehandicapten enzovoort. Daarnaast zal ook de solidariteit in specifieke situaties aanbod komen (bijvoorbeeld bij echtscheiding, in nieuw samengestelde gezinnen).

Verder zal de Studiedienst van de Vlaamse Regering op verzoek van de bevoegde ministers onderzoek verrichten rond *transversale thema's, zoals armoede, gelijke kansen en vrijwilligerswerk* (Europees jaar).

Voor toekomstverkenningen op macro-economisch vlak komt het er net als bij de demografische projecties op aan over goede modellen te beschikken die relaties tussen belangrijke bouwstenen uittesten, ook op regionaal vlak, en die vervolgens verankeren. Het *HERMREG*-model is tot nu toe een top-downmodel dat de assumpties uit een federaal model overneemt. Om simulaties te kunnen maken van de mogelijke impact van beleidsmaatregelen op Vlaams niveau, of om de gevolgen van een internationale schok tot op het regionale niveau te kunnen doorrekenen, moet het model omgebouwd worden tot een *hybride model* waarin nog meer vertrokken wordt van regionale analyses en brondata. De Studiedienst van de Vlaamse Regering werkt in 2010-2011 aan dat project samen met de andere gewesten en het federale Planbureau. Tegen de zomer van 2011 mag opnieuw een rapport met de vooruitzichten voor de komende zes jaar (periode 2010-2016) worden verwacht.

Zowel in het plan Vlaanderen in Actie als in het Pact 2020 wordt aangedrongen op een verdere *Internationalisering van onze Vlaamse economie*. Vlaanderen moet marktaandeelen in de nieuwe groei-economieën winnen, Vlaanderen moet opnieuw een aantrekkelijke investeringsregio worden. De Studiedienst van de Vlaamse Regering zal in 2011-2012 een doorgedreven analyse maken van de marktaandeelen van het Vlaamse Gewest in belangrijke economische grootmachten, en benchmarken met andere Europese landen en regio's (mede afhankelijk van de resultaten van het project met de NBB en andere gewesten over regionale data). Er zal een analyse worden gemaakt van de buitenlandse aanwezigheid in Vlaanderen: over welke type van bedrijven gaat het (sector, prestaties, tewerkstelling) en hoe evolueert het profiel in de tijd? Vervolgens zal de exportgerichtheid van de Vlaamse bedrijven (naar type) onder de loep worden genomen: zijn ze performanter dan niet-exporterende bedrijven?

6.1.2 Omgevings- en effectmonitoring

Stand van zaken 2010

De Vlaamse Regering gaat regelmatig na welke overheidsinspanningen zijn geleverd en welke tussentijdse realisaties al kunnen worden voorgesteld door het regeerakkoord en ViA-doorbraken te monitoren. (zie punt 1.5)

Er moet ook onderzocht worden of de verschillende streefdoelen en de gewenste doelgroepen worden bereikt. Het is daarbij van belang om ook de ontwikkelingen in de beleidsomgeving te volgen omdat ze een verklaring kunnen bieden voor het al dan niet bereiken van de verwachte resultaten, of omdat ze kunnen wijzen op ontwikkelingen waar overheidsoptreden wenselijk is. *VRIND*, het regionale indicatorenboek, brengt daarom jaarlijks de demografische, macro-economische en cultureel-maatschappelijke ontwikkelingen in de Vlaamse samenleving in beeld, ook in internationaal perspectief. Bij de start van een nieuwe legislatuur wordt de structuur van

VRIND afgestemd op de grote krachtlijnen van het Vlaamse regeerakkoord, in dit geval ook op de grote ViA-doorbraken. De indicatoren worden in nauw overleg met de beleidsdomeinen en de bevoegde ministers gekozen. De indicatoren die binnen het kader van het Pact 2020 werden geselecteerd, worden geïntegreerd in een ruimer geheel en worden op die manier tussentijds geactualiseerd. De Studiedienst van de Vlaamse Regering vervult een coördinerende rol, en de gegevens worden verzameld door meer dan tweehonderd contactpersonen, verspreid over alle departementen en agentschappen. De commentaren bij de bereikte resultaten worden in overleg met de departementen geschreven en aan de kabinetten voorgelegd, zodat de publicatie een beleidsdocument wordt. In 2010 wordt naar aanleiding van het Europees Jaar van de Strijd tegen de Armoede en de Sociale Uitsluiting extra aandacht besteed aan dat thema vanuit een multi-aspectueel kader. Om het beleidsondersteunende en publieke karakter van VRIND te benadrukken, zal het indicatorenboek worden voorgesteld rond de periode dat de minister-president de Septemberverklaring voor het Vlaams Parlement uitspreekt.

Op verzoek van verschillende leden van de Vlaamse Regering, ontwikkelt de Studiedienst horizontale monitoren zoals een *Duurzaamheidsmonitor* en *ICT-monitor*, en wordt een *Lokale Integratiemonitor* uitgewerkt. Eveneens wordt de Studiedienst betrokken bij de ontwikkeling van een armoedemonitor. Voor de centrumsteden die een beroep doen op het Stedenfonds en een overeenkomst hebben gesloten met de Vlaamse overheid (2008-2013), werd per stad een rapport opgesteld waarin de maatschappelijke effecten van hun beleidsinspanningen worden gemeten. In het voorjaar van 2010 werd een actualisatie gemaakt op basis van eerder afgesproken indicatoren. De haalbaarheid van een Lokale Integratiemonitor werd in overleg met het team Integratie en de integratiesector onderzocht.

De indicatoren van de *Stadsmonitor* worden door het Agentschap voor Binnenlands Bestuur en de stakeholders (centrumsteden) geëvalueerd en getoetst aan de hoofdprincipes van duurzame ontwikkeling. Die evaluatie moet leiden tot een bijgestuurde set van indicatoren voor de nieuwe editie van de *Stadsmonitor* in 2011.

Sinds de start van de economische crisis volgt de Studiedienst van de Vlaamse Regering de *conjunctuur* op de voet (maandelijks actualisatie) en volgt hij de gevolgen voor werkgelegenheid, investeringen, handel, consumentenvertrouwen. Die informatie wordt via de website van SVR verspreid. Er worden links gelegd naar andere Vlaamse, federale en internationale instanties, die ook de economische ontwikkelingen (deelaspecten) op de voet volgen.

Prognoses 2011

Na een korte evaluatie van de eerste editie van *VRIND* binnen de nieuwe legislatuur, zullen de structuur en keuze van de indicatoren worden bijgesteld zodat er vanaf 2011 een stabiel kader bestaat voor een gedragen en systematische omgevings- en beleidsrapportering. De meerwaarde van *VRIND* blijft het totale overzicht over alle domeinen heen en de rechtstreekse link naar het beleid. Naar aanleiding van het Europees Jaar van de Vrijwilliger, zal in 2011 een focusbijdrage geschreven worden over dat thema.

Naast de publicatie die in september 2011 mag worden verwacht, zullen ook de onderliggende cijferreeksen op de SVR-website worden geactualiseerd, zodat de gebruiker snel via verschillende selectiecriteria de cijfers vindt, onder andere voor beleidsrapportering. Die datasets vormen ook het vertrekpunt voor andere horizontale monitoren die een specifiek thema in een ruimere context willen positioneren.

In 2011 wordt een vierde editie van de *Stadsmonitor* uitgewerkt vanuit een samenwerkingsverband tussen het team Stedenbeleid van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur en de Studiedienst van de Vlaamse Regering. Dat project zal een bijdrage leveren tot gefundeerde beleidskeuzen in het kader van de realisatie van de ViA-doorbraken 'Groen stedengewest' en 'Een slagkrachtige overheid'. De indicatoren zullen enerzijds ingevuld worden op basis van gegevens uit centrale administratieve databanken (zie ook lokale statistieken) en anderzijds uit lokale meetsystemen.

Zoals in vorige edities zullen naast objectieve waarnemingen ook uitspraken van de bevolking worden verwerkt tot indicatoren. Om de perceptie, houdingen en gedragingen van de bewoners te kennen, zal in 2011 een nieuwe postenquête worden georganiseerd met financiering vanuit het Agentschap voor Binnenlands Bestuur en cofinanciering van de steden die een ruimere steekproef willen (representatief tot op het niveau van buurten). De presentatie van de resultaten is gepland in december 2011.

Een eerste editie van de Lokale Integratiemonitor wordt in de loop van 2011 uitgewerkt in overleg met het team Inburgering, de integratiecentra en de betrokken koepelorganisaties (Vlaams Minderhedencentrum, Minderhedenforum). Ook daarvoor werd een samenwerkingsprotocol aangegaan tussen het Agentschap voor Binnenlands Bestuur en de Studiedienst van de Vlaamse Regering.

6.2. Coördinatie van Vlaamse openbare statistiek

6.2.1 Optimaal gebruik van bestaande databanken binnen de Vlaamse overheid

Stand van zaken 2010

Op het Vlaamse niveau werd in 2009 het *Platform Statistiek* operationeel, met ambtenaren die door het CAG werden gemandateerd om hun domein te vertegenwoordigen. Dat overlegorgaan speelde in 2009-2010 een belangrijke rol bij het oplijsten en nadien selecteren van relevante indicatoren voor het Pact 2020. Het platform verstrekke ook advies aan de Hoge Raad voor Statistiek over de variabelen die in de vorige volks- en woningtelling (2001) waren opgenomen, die essentieel blijven voor de beleidsvoering van de Vlaamse overheden, en die bijgevolg onderwerp moeten blijven van de census 2011. De leden van het platform zijn ook de aanspreekpunten voor de selectie en invulling van de VRIND-indicatoren.

Om de Vlaamse statistieken te analyseren en uit te bouwen, wordt zo veel mogelijk gebruikgemaakt van bestaande administratieve databanken en resultaten van enquêtes. Met dat doel inventariseerde de Studiedienst van de Vlaamse Regering de voorbije jaren de surveys die in opdracht van de Vlaamse overheid werden uitgevoerd. Het overzicht, met enkele kenmerken van die surveys, wordt gepubliceerd op de SVR-website (*meldpunt surveys*).

De Studiedienst van de Vlaamse Regering stelt zelf ook de data van de jaarlijkse *enquête naar waarden, houdingen en gedragingen* gratis ter beschikking voor wetenschappelijk onderzoek. Sinds de zomer van 2009 werd die dataset 29 keer opgevraagd door universiteiten, hogescholen, federale en regionale administraties. Ook de *HERMREG-databank* met lange tijdreeksen over de evolutie van bbp, arbeidsmarkt, investeringen, CO²-uitstoot enzovoort in de drie Belgische gewesten wordt ontsloten via de SVR-website.

Voor micro-economische gegevens wordt een beroep gedaan op de Vlaamse Ondernemingsdatabank. De Studiedienst van de Vlaamse Regering vertrekt van een authentieke databron (driemaandelijks update, ter beschikking gesteld door MAGDA-platform), ontsluit die via zijn datawarehouse en voert daarop allerlei analyses uit. Op basis van die data kunnen het profiel en de demografie (oprichting, sluiting) van de btw-plichtige ondernemingen worden gemaakt die in Vlaanderen gevestigd zijn. Er kan detail worden gegeven tot op het gemeentelijke niveau.

Prognoses 2011

De Vlaamse overheid heeft de voorbije jaren grote stappen voorwaarts gezet met betrekking tot het hergebruik van beschikbare bronnen. Het E-governementdecreet en het GDI-decreet bieden mogelijkheden om authentieke bronnen te erkennen. Het gebruik van die primaire data wordt bewaakt door de Vlaamse Toezichtcommissie.

De Vlaamse overheid beschikt momenteel echter niet over een *totaal overzicht van belangrijke databanken* die door haar diensten worden beheerd. Op de SVR-website staat wel een overzicht van datasets die verzameld werden in het kader van allerhande monitoringrapporten, maar dat geeft geen volledig beeld van de bronbestanden. Het is de bedoeling om in overleg met het Platform Statistiek en het Departement BZ (BI-informatie) voor alle beleidsdomeinen een *inventaris* op te stellen van *datasets*, zowel gebaseerd op administratieve registraties als op enquêtes, waarvan het bestaan gebaseerd is op regionale, federale of internationale verplichtingen, die regelmatig worden geactualiseerd (dus geen eenmalige enquêtes) en die nuttig zijn voor verder onderzoek en monitoring op strategisch niveau. In eerste instantie worden de primaire bronnen in kaart gebracht en niet de afgeleide statistieken. Dat project maakt deel uit van de meldingsplicht die iedere regionale overheid heeft ten aanzien van de federale administratie Statistiek en Economische Informatie in het kader van de Statistiekwet. De landen hebben op hun beurt de verplichting om een meerjarenprogramma statistiek op te stellen en zich in te schrijven in de streefdoelen van de Europese Commissie (zie meerjarenprogramma Eurostat). De beschrijving van de huidige stand van zaken is een eerste stap in de richting van een *Belgisch Statistiekprogramma* dat in 2011 door het Coördinatiecomité Statistiek in samenwerking met de regionale overheden zal worden opgesteld. De Studiedienst van de Vlaamse Regering zal de coördinatie op Vlaams niveau op zich nemen. Bij die oefening zal gebruikgemaakt worden van de bestaande metadatabank (FRED) waarin de kenmerken van de bronbestanden worden beschreven op basis van internationaal gevalideerde kwaliteitscriteria (Dublin Core Metadata Element Set). Op die manier wordt al geleverd werk over de kwaliteit van statistieken in een breder kader gevaloriseerd.

In 2011 staat de *evaluatie van de tweede generatie steunpunten* op de beleidsagenda. De studiedienst zal in overleg met het Departement EWI een aanbeveling opstellen over het beheer en gebruik van de databanken (vooral enquêtes) die door de steunpunten worden opgebouwd in het kader van hun onderzoeks- en monitoringopdracht voor de Vlaamse overheid.

Het is de bedoeling om in 2011 de bruikbaarheidswaarde van de *Vlaamse Ondernemingsdatabank* te vergroten door de demografische gegevens van de ondernemingen te koppelen aan financiële gegevens zoals omzet, toegevoegde waarde en aan RSZ-gegevens (werkgelegenheid), in de mate dat de wetgeving over de privacy dit toelaat. Die informatie kan worden verwerkt tot geanonimiseerde statistieken over de rentabiliteit, groei en internationale relaties van ondernemingen.

In het kader van BICVOR, MAGDA-platform, VOBIP (Vlaams Overheidsbusiness-intelligenceplatform) en andere overlegorganen werken Vlaamse overheidsdiensten samen aan de uitbouw van de verschillende initiatieven van gegevensintegratie en gegevensuitwisseling op het niveau van Vlaanderen.

Het Departement iV, het steunpunt Buitenlandse Betrekkingen, Recreatie en Toerisme, Toerisme Vlaanderen en de Studiedienst van de Vlaamse Regering zijn in 2010 gestart met een project met het doel regionale satellietrekeningen te maken voor de toeristische sector.

De Studiedienst van de Vlaamse Regering zal als trekker het project Barometer slagkrachtige overheid, in samenwerking met het Platform Statistiek en op aansturing van het CAG, de kernindicatoren van het actieprogramma *Slagkrachtige overheid* halfjaarlijks actualiseren en initiatieven nemen om de nieuw te ontwikkelen indicatoren samen met de aangeduide trekkers op het goede spoor te zetten.

Administratieve databanken kunnen echter niet aan alle informatiebehoeften tegemoetkomen. Vooral voor kwalitatieve kenmerken, houdingen en gedragingen zullen andere vormen van gegevensverzameling, zoals surveys en kwalitatieve methoden, noodzakelijk blijven.

Als strategisch project stellen we de voortzetting van de *survey naar waarden, houdingen en gedragingen van Vlamingen* voorop. Die face-to-face-enquête wordt jaarlijks georganiseerd door de Studiedienst van de Vlaamse Regering en wordt afgestemd op de informatiebehoeften van de Vlaamse overheid met betrekking tot monitoring van het algemene Vlaamse regeringsbeleid (Pact 2020, VRIND en andere horizontale monitors) en levert heel wat informatie voor het SVR-onderzoeksprogramma. Naast de klassieke sociaaldemografische variabelen en vaste modules over houdingen tegenover arbeid, sociale integratie, met onder meer participatie in het verenigingsleven, vrijetijdsactiviteiten, roterende modules over welbevinden van de burger en politieke verhoudingen en participatie, zullen in 2011 ook vragen worden gesteld over informele zorg, vrijwilligerswerk en lokaal beleid (parallele vragen met postenquête Stadsmonitor). De SCV-enquête zal in 2011 gekoppeld worden aan een *internationale enquête* (ISSP) waarin het thema ‘gezondheid en gezondheidszorg’ aan bod komt.

De Studiedienst van de Vlaamse Regering zal in 2011 verder meewerken aan het SBO-onderzoeksproject rond de gevolgen van echtscheiding. Er zal ook expertise ingezet worden in andere externe onderzoeksprojecten als de geplande enquêtes relevante informatie bevatten voor het Vlaamse beleid (bijvoorbeeld vierde golf van SHARE).

6.2.2 Samenwerking en overleg met andere bestuurslagen

Stand van zaken 2010

Wegens gedeelde bevoegdheden tussen het federale en regionale niveau zitten heel wat relevante databanken op federaal niveau. Het Rijksregister, het Kadaster en de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid zijn op federaal niveau erkende authentieke bronnen. Als het gaat om persoonsgebonden en gevoelige informatie moet voorafgaandelijk de toestemming worden verkregen van de *Privacycommissie* om toegang te krijgen tot die datasets. Hopelijk komt er in het najaar 2010 een doorbraak in het overleg met de Privacycommissie waarbij regionale instellingen voor wetenschappelijke en statistiekdoeleinden sneller toegang krijgen tot geanonimiseerde studiegegevens als aan de voorwaarden voor beveiliging wordt voldaan en over het gebruik van de data wordt gerapporteerd.

Het recent opgerichte *Coördinatiecomité Statistiek* is het strategische platform waar het overleg tussen de federale en gewestelijke instellingen moet plaatsvinden. De werkzaamheden (gestart in de zomer van 2009) hadden een verkennend karakter.

Het *samenwerkingsverband tussen het Agentschap voor Binnenlands Bestuur, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, de Vereniging van Vlaamse Provincies en de Studiedienst van de Vlaamse Regering* werd bij de start van de nieuwe legislatuur vernieuwd en uitgebreid met een vertegenwoordiger van de Vlaamse Gemeenschapscommissie (Brussel) met het doel tot goede afspraken te komen over de statistieken die de Vlaamse overheid ter beschikking stelt van de gemeenten en provincies, om hun beleidsplannen te kunnen opstellen, volgen en evalueren.

Na een grondige evaluatie van het bestaande initiatief van de lokale statistieken werd de website www.lokaalstatistieken.be volledig herzien. Er kwamen nieuwe datasets bij die voortaan thematisch worden geordend. Er worden vaste rapporten met veelgebruikte variabelen aangeboden, maar de lokale beleidsondersteuners kunnen ook zelf data selecteren en bewerken voor hun beleidsadviezen. Uit de datasets kunnen gebiedsgerichte rapporten worden afgeleid, zoals voor RESOC-gebieden en de Vlaamse Rand rond Brussel. Er worden ook cartografische voorstellingen aangeboden.

Prognoses 2011

In het overleg met de *andere gewesten en het federale niveau* zullen in 2011 meer harde afspraken worden gemaakt over de wijze waarop de Belgische standpuntbepaling op internationale fora wordt voorbereid. De Vlaamse overheid moet als regionale overheid sterk betrokken worden bij de voorbereiding en organisatie van de Census 2011 om te voldoen aan de Europese richtlijnen over de tienjaarlijkse volkstellingen. In eerste instantie zal gebruikgemaakt worden van gevalideerde federale en regionale administratieve databanken (bijvoorbeeld onderwijsstatistieken) en regulier georganiseerde enquêtes. Op het Coördinatiecomité Statistiek is afgesproken dat de Enquête naar Arbeidskrachten (EAK) en de Enquête naar Inkomens en Levensomstandigheden (SILC) worden gebruikt om een aantal lacunes in de administratieve databanken op te vullen. Methodes zoals 'small area estimation' zullen gebruikt worden om steekproefgegevens te integreren in exhaustieve gegevens. De samengestelde databank zal rijk aan informatie zijn voor verschillende beleidsdomeinen en zal ook als referentiekader kunnen dienen voor enquêtes. Daarom wordt er bij het Coördinatiecomité Statistiek op aangedrongen dat de gewesten en gemeenschappen maximaal toegang krijgen tot die databank.

Het project met de *Nationale Bank België* en de *andere gewesten* wordt voortgezet met het doel tegen eind 2011 geconsolideerde *regionale datasets* te hebben over *in- en uitvoer van goederen en diensten, over de productiekosten van de gemeenschappen, gewesten en gemeenten* afzonderlijk, en ten slotte om sneller te kunnen beschikken over een *raming van de groei van het bbp op regionaal niveau*.

In het laatste kwartaal van 2010 zullen *nieuwe profielschetsen* voor de 308 gemeenten worden opgesteld. De aangeboden set cijfers zal de plaatselijke veranderingen in het eerste decennium van de 21ste eeuw beschrijven en vergelijken met gelijkaardige gemeenten (typologie Dexia) en met het Vlaamse Gewest. In die editie (eerste rapporten in 2006) zullen gegevens over de lokale bestuurskracht van de gemeenten en van de OCMW's worden opgenomen die het vroegere Jaarbeeld van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur vervangen. De rapporten moeten worden opgevat als businessintelligente rapporten (BI-rapporten). De profielschetsen zullen automatisch worden aangepast zodra in het datawarehouse Lokale Statistieken de cijferreeksen geüpdatet zijn. Met dat initiatief treedt de studiedienst nog meer de dynamisch interactieve E-government arena binnen. Nadien volgen profielschetsen van de vijf Vlaamse provincies.

Het samenwerkingsverband rond lokale statistieken zal in 2011 actief deelnemen aan de initiatieven van de Commissie Efficiëntie en Effectiviteit bij de Lokale Besturen (CEELB). In het kader van de planlastenreductie en de overgang naar de geïntegreerde gemeentelijke meerjarenbegroting stelt de Studiedienst van de Vlaamse Regering zijn technische expertise over de uitwisseling van gemeentelijke cijfers in een datawarehouseomgeving ter beschikking. De lopende projecten (lokaal sociaal beleid, milieu-indicatoren, cultuurindicatoren) worden in het licht van de nieuwe geïntegreerde lokale beleidsplanning herzien en zo nodig in overleg met de betrokken actoren aangepast. De Lokale Integratiemonitor zal ook als een nieuw project worden opgenomen.

Het samenwerkingsverband tussen de *centrumsteden, het Agentschap voor Binnenlands Bestuur en de Studiedienst van de Vlaamse Regering met betrekking tot de Stadsmonitor* en het Stedenfonds wordt voortgezet (zie monitoring).

7 Overheidscommunicatie

7.1 Stand van zaken 2010

In de beleidsnota zijn de strategische en operationele doelstellingen voor de Vlaamse overheidscommunicatie opgenomen. De realisatie van die doelstellingen is vaak het resultaat van een gemeenschappelijke inspanning over de beleidsdomeinen heen.

7.1.1 Open overheid

Openheid van de overheid(sinformatie) in combinatie met de ontwikkelingen op het vlak van mobiele en internettechnologie biedt mogelijkheden om meerwaarde te bieden aan de contacten tussen de overheid en haar burgers².

De Vlaamse overheid zoekt haar weg naar een open overheid. Openoverheid.nu wil voor communicatiemedewerkers - online en offline - een gids zijn in die zoektocht. De website biedt de mogelijkheid om goede praktijken te delen via de onlineblog en om samen met anderen concrete projecten en voorstellen uit te werken.

De rondetafel in het kader van Vlaanderen in Actie (ViA) van 17 december 2010 is een mooi voorbeeld van die zoektocht. Op initiatief van de Vlaamse minister van Bestuurszaken brengt CORVE collega's uit de verschillende beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid en de vertegenwoordigers van de Vlaamse bedrijfswereld en het middenveld rond de tafel. Samen gaan ze na hoe door gebruik te maken van innovatieve ICT en internettechnologie de overheid haar openheid en transparantie kan vergroten en zo de contacten met burgers waardevoller kan maken.

7.1.2 Directe interactie met de burger

Open data volstaan niet om burgers actief te betrekken bij het beleid. De overheid moet ook innovatieve paden bewandelen om de betrokkenheid bij de verschillende beleidsfases te stimuleren. Dat kan via klassieke media, maar moet ook bewust en actief gebeuren via 'nieuwe en sociale media'.

Mijn diensten volgen - onder meer via de community openoverheid.nu - samen met de collega's in de beleidsdomeinen projecten, en stimuleren kennisdeling over die projecten. Dat is nodig omdat de keuze voor directe interactie vaak nieuw is voor de betrokken organisaties en omdat ze aanpassingen vergt in de interne organisatie of bijvoorbeeld nieuwe afspraken nodig maakt.

De Vlaamse overheid maakt in haar communicatie steeds actiever en creatiever gebruik van de mogelijkheden van zowel klassieke als sociale media om directe interactie met de burger mogelijk te maken. In de praktijk leidt dat vaak tot een geïntegreerde aanpak met klassieke en nieuwe media omdat die elkaar versterken.

² Burger is in deze beleidsbrief de burger in al zijn hoedanigheden: werkgever, werknemer, lid van een organisatie, bedrijfsleider, jongere, oudere, ambtenaar, diplomaat, anderstalige in Vlaanderen, leerling, muziekliefhebber, allochtoon, holebi, toerist, expat, enzovoort.

Zo betrok de communicatie in het kader van het project Kazerne Dossin (de bouw van een memoriaal, museum en documentatiecentrum over Holocaust en mensenrechten) de bewoners van Mechelen via buurtoverleg, wijkcomités, een website en een elektronische nieuwsbrief. Op het officiële startmoment van de bouwwerken in oktober waren zij eveneens vertegenwoordigd en konden een boodschap steken in de gedenkcapsule die in het gebouw zal worden ingemetseld.

Onder meer ook Toerisme Vlaanderen dat via www.vlaanderen-vakantieland.be burgers de kans geeft om logies op de site online te beoordelen.

We vermelden hier ook de workshops die het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI) organiseert onder de naam EWI-focus. Dat zijn open workshops met interne en externe experts waarin actuele beleidsthema's, -uitdagingen of -resultaten onder de loep genomen worden en waar de overheid rechtstreeks in dialoog treedt met haar belanghebbenden. Twitter, Facebook, LinkedIn, Netlog... bieden nieuwe mogelijkheden voor contacten met de burger en kunnen een meerwaarde hebben voor het contact met de burger. Lopende projecten bij het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (VIOE) met het eerste live, publiek toegankelijke erfgoedonderzoek van 'De Kogge' (via een blog op www.kogge.be en <http://twitter.com/dekogge>), de Vlaamse twitteraars tijdens het EU-voorzitterschap (http://twitter.com/eutrio_flanders/tweets-from-flanders), de VDAB die via Twitter de dialoog aangaat met werkzoekenden (http://twitter.com/vdab_be), de 'Vlaanderen Hotspotgids' op Facebook en een toenemend aantal individuele medewerkers van de Vlaamse overheid dat online de dialoog aangaat, tonen die meerwaarde aan.

De verschillende projecten hebben ook duidelijk gemaakt dat binnen de Vlaamse overheid een aantal extra afspraken nodig zijn. Zo werkt de afdeling Communicatie in 2010, samen met de communicatieverantwoordelijken in andere beleidsdomeinen, een model uit met richtlijnen voor het gebruik van sociale media met aandacht voor de verhouding met bestaande afspraken over het woordvoerderschap en de deontologische code van de Vlaamse overheid.

7.1.3 Duurzame communicatie

Duurzame communicatie betekent dat de Vlaamse overheid kiest voor een langetermijnrelatie met haar burgers. Dat betekent structurele en zorgvuldig geplande communicatie-initiatieven, die herhaald worden als dat nodig is.

Ik zie binnen de Vlaamse overheid - op basis van de beleidsnota - ook geleidelijk meer aandacht gaan naar lange termijn initiatieven. Zo is voor de Vlaamse communicatie tijdens het Belgische EU-voorzitterschap in 2010 ook expliciet de link gelegd met een structureel beleid rond beeldvorming en reputatiemanagement en een merkverhaal op lange termijn (cf. infra). Dat merkverhaal bepaalt de (internationale) communicatielijn van de verschillende beleidsdomeinen en vermijdt nodeloze versnippering.

Bij de uitvoering van het communicatieplan en de keuze voor specifieke acties is ook extra aandacht gegaan naar acties die na het voorzitterschap voortgezet kunnen worden. Zo zullen een aantal initiatieven die in 2010 zijn opgestart voor de relatie met expats en buitenlandse pers in Vlaanderen en de monitoring van buitenlandse media, op lange termijn voortgezet worden en hun meerwaarde blijven aantonen.

7.1.4 Een steeds professionelere overheidscommunicatie

Externe samenwerking, externe partnerships

De Vlaamse overheid moet bij haar communicatie samenwerken met alle partners die bijdragen tot de realisatie van haar doelstellingen.

De Vlaamse overheid zoekt steeds vaker meerwaarde voor haar communicatie door samen te werken met externe partners. De samenwerking met het middenveld voor de rondetafel in het kader van Vlaanderen in Actie (cf. supra) is daar een voorbeeld van.

In 2010 zijn binnen de Vlaamse overheid nieuwe paden bewandeld in de zoektocht naar vernieuwende manieren om met de media samen te werken. Zo koos de Vlaamse overheid voor haar communicatie tijdens het Belgische EU-voorzitterschap, naast de klassieke media-aankoop, voor een oproep aan de media. De Vlaamse mediasector (dagbladpers, magazines, audiovisuele media, omroepen, netwerksites) werd gevraagd (om) crossmediale projecten voor te stellen om de doelstellingen van het Vlaamse communicatieplan mee te realiseren. Ook voor de ViA-campagne in het voorjaar van 2010 werkte de Vlaamse overheid op deze manier samen met de Vlaamse media.

Een professionele overheidscommunicatie heeft baat bij de samenwerking en kennisdeling met andere (binnen- en buitenlandse) overheden. Het communicatiecongres EuroPCom (<http://europcom.net/>) dat de diensten van de Vlaamse overheid samen met de Waalse collega's en het Comité van de Regio's op 12, 13 en 14 oktober organiseerden, is daar een goed voorbeeld van.

Ook in de samenwerking met externe experts moet de Vlaamse overheid durven vernieuwen. Zo heeft de Vlaamse overheid in 2010 experts rond de tafel gebracht om mee na te denken over concrete projecten om de overheidscommunicatie verder te professionaliseren.

Een belangrijk aandachtspunt bij al die vormen van samenwerking met externe partners is dat de samenwerking een aantoonbare meerwaarde heeft voor alle betrokken partijen (de overheid, de externe partner en uiteraard de burger).

Dat geldt ook voor het bestaande systeem van centrale media-aankoop (CMA) dat de Vlaamse overheid gebruikt. Het is duidelijk dat die werkwijze voor alle partners een meerwaarde kan hebben, maar de evaluatie in het najaar moet nieuwe mogelijkheden verkennen om de meerwaarde voor alle betrokken partijen te verhogen.

Interne samenwerking

Een betere interne samenwerking moet bijdragen tot een betere en efficiëntere overheidscommunicatie.

Naast de formele samenwerking via het communicatieoverleg met vertegenwoordigers uit de dertien beleidsdomeinen en allerlei initiatieven om de communicatieprofessionals van de Vlaamse overheid samen te brengen om kennis en ervaringen uit te wisselen, is er behoefte aan samenwerking rond concrete projecten en thema's.

De organisatiebrede samenwerking in het kader van de Vlaamse communicatie tijdens het Belgische EU-voorzitterschap in 2010 is daar uiteraard een voorbeeld van. Ook op beurzen (bijvoorbeeld Batibouw) is de samenwerking tussen verschillende diensten tastbaar. Maar over het algemeen bundelen de communicatieverantwoordelijken nog te weinig hun krachten om samen met de burger in dialoog te gaan.

Een professioneel reputatiemanagement

Vlaanderen en de Vlaamse overheid hebben behoefte aan een structureel beleid rond reputatie en beeldvorming.

In 2009 startte de afdeling Communicatie van het departement Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid een project rond reputatie en beeldvorming. In 2010 zijn belangrijke stappen gezet in de verschillende deelprojecten. In 2010 lag de nadruk – onder meer vanwege van het Belgische EU-voorzitterschap – op de internationale reputatie van Vlaanderen.

Monitoring reputatie Vlaanderen

Eind 2009 vond bij de meest relevante internationale doelgroepen een kwalitatief onderzoek plaats om te peilen naar het beeld van Vlaanderen en de Vlamingen, en naar de perceptie van de Vlaamse communicatie. Het onderzoek bevestigde een aantal eerder gedetecteerde knelpunten en gaf aanbevelingen voor het toekomstige communicatiebeleid: meer nadruk op de internationalisering van de Vlaamse bevolking en de Vlaamse overheid, meer investeren in de dialoog met buitenlandse doelgroepen, beter afgestemde onthaalcommunicatie voor expats, enzovoort.

In de zomer van 2010 werd voor de eerste keer internationaal gepeild naar het beeld van Vlaanderen via de grootschalige Nation Brands Index. Dat onderzoek bundelt de perceptie van ongeveer 10.000 respondenten wereldwijd op diverse onderdelen van het merk Vlaanderen en maakt een vergelijking met andere land- en regiomerken.

Voor de dagelijkse internationale reputatiemonitoring verzorgt de afdeling Communicatie van het departement Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid – op basis van een onlinenieuwsdatabank – sinds september 2010 dagelijkse internationale persoverzichten met de berichtgeving over Vlaanderen. De databank maakt het mogelijk om over langere termijn trends en evoluties in de anderstalige en buitenlandse berichtgeving in kaart te brengen.

Ontwikkeling merkverhaal Vlaanderen

Diverse actoren binnen de Vlaamse overheid vragen een duidelijk omschreven merkverhaal voor Vlaanderen. Dat merkverhaal is een basisomschrijving van Vlaanderen met een aantal kernwaarden en -troeven en met duidelijke richtlijnen op het vlak van naamgeving, beeldgebruik, enzovoort.

In samenwerking met een externe partner werken de verschillende betrokken partijen (met de communicatiediensten van het departement Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid, het departement Internationaal Vlaanderen, experts van Flanders Investment and Trade (FIT) en Toerisme Vlaanderen als projecttrekkers) in het najaar van 2010 aan dat merkverhaal. Het verhaal is gebaseerd op reële en onderscheidende elementen, op maat van de verschillende doelgroepen en doelstellingen. Het trekt de internationale belanghebbenden aan (investeerders, toeristen, beleidsmakers...) en enthousiasmeert de eigen overheid en haar medewerkers, het middenveld en de burgers. Het merkverhaal bevat ook een zogenaamde merkenarchitectuur.

Bijkomende aandacht voor internationalisering

Uit het kwalitatieve onderzoek dat eind 2009 is uitgevoerd, en ook uit diverse andere indicatoren blijkt dat Vlaanderen en de Vlamingen beschouwd worden als gesloten en weinig verwelkomend, met onvoldoende internationale oriëntering.

In 2010 werden een aantal communicatie-initiatieven opgestart om daaraan te werken op lange termijn. Het Belgische EU-voorzitterschap werd alvast benut om de Europese oriëntatie bij de Vlaamse bevolking verder aan te scherpen via een aantal communicatieacties onder de noemer

‘Vlaanderen schittert in Europa. Europa schittert in Vlaanderen’. Zo kunnen Vlaamse burgers testen hoe ver hun EU-kennis reikt via de Europa-quiz, hun favoriete Vlaamse plekje delen via de ‘Vlaanderen Hotspotgids’ op Facebook of deelnemen aan het Europese feest tijdens ‘Vlaanderen Muziekland’. Er werd ook een wedstrijd rond ‘Vlaanderen Trakteert’ georganiseerd, waarin 27 jonge ambassadeurs werden geselecteerd die op 18 september naar de Europese hoofdsteden trokken om Europa te trakteren op cuberdons (een Vlaams streekproduct). Voor de gehele Vlaamse communicatie tijdens het EU-voorzitterschap beschikten mijn diensten over een budget van 1.480.000 euro.

Actielijnen voor internationale doelgroepen

Het Belgische EU-voorzitterschap is een goed moment om een aantal internationale doelgroepen actiever te benaderen. De nadruk ligt op de doelgroepen die bepalend zijn voor de internationale beeldvorming over Vlaanderen en die door hun band met Brussel relatief bereikbaar zijn, maar die tot op heden nauwelijks of niet bij het Vlaamse communicatiebeleid betrokken worden. Het gaat om de medewerkers van de Europese instellingen, het diplomatieke korps en de buitenlandse verslaggevers in en rond Brussel.

In het kader van het Belgische EU-voorzitterschap worden voor die doelgroepen diverse inspanningen geleverd, onder meer algemene, culturele en toeristische communicatieacties, formele en informele evenementen.

Het gaat telkens om inspanningen die de basis leggen voor een langetermijnrelatie en die bijdragen tot een duurzaam wederzijds begrip. Het Departement Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid en het Departement internationaal Vlaanderen werkten een actieplan uit om dat te realiseren. Bestaande initiatieven werden gericht ingezet op die doelgroepen en nieuwe initiatieven (onthaalcommunicatie voor buitenlandse journalisten, internationale persontmoetingen, internationale bezoekersprogramma's en samenwerkingsverbanden met expatorganisaties) werden ontwikkeld.

Om de foutieve of onvolledige berichtgeving over een aantal vaak terugkerende Vlaamse en Belgische thema's tegen te gaan, beschikken de communicatie- en EU-medewerkers binnen de Vlaamse overheid voortaan over een pakket van meertalige documentatiefiches over die thema's.

Het EU-voorzitterschap bleek het ideale platform te zijn om een aantal initiatieven op te starten rond de internationale beeldvorming van Vlaanderen. Specifiek voor de uitbouw van een structurele aanpak van de beeldvorming en reputatie van Vlaanderen en de Vlaamse overheid werd maximaal 150.000 euro besteed.

Structurele aandacht voor meten en evalueren

De Vlaamse overheid moet haar communicatie voortdurend evalueren. Het meten van de efficiëntie en de effectiviteit van communicatie-inspanningen maakt integraal deel uit van elk communicatieproject.

Communicatieacties worden onvoldoende structureel gemeten en geëvalueerd. Bij specifieke communicatieprojecten gaat de aandacht naar de meetbaarheid van de communicatiedoelstellingen en metingen die de basis kunnen vormen om de inspanningen te evalueren.

Voor het onderzoek naar de effectiviteit en efficiëntie van communicatieacties kunnen de verschillende entiteiten van de Vlaamse overheid vanaf het najaar 2010 opnieuw gebruikmaken van een bestellingsopdracht voor belanghebbendenmanagement bij het Agentschap voor Overheidspersoneel (AgO), waarin een specifiek deel zit voor het onderzoek van communicatie-initiatieven.

7.1.5 De Vlaamse Infolijn

De Vlaamse Infolijn heeft het afgelopen jaar in belangrijke mate bijgedragen aan het realiseren van een open overheid en heeft opnieuw een grote stap gezet in haar groei tot hét aanspreekpunt van de Vlaamse overheid. In 2010 is het aantal contacten met 1700 tot nu toe gestegen met 8% ten opzichte van dezelfde periode in 2009. De portaalsite Vlaanderen.be haalde 1.003.512 unieke bezoekers tijdens de eerste acht maanden van 2010. Dat is een stijging met 38% ten opzichte van dezelfde periode in 2009.

De kostprijs van de operationele werking van de Vlaamse Infolijn bedroeg in 2010 7.254.000 euro.

In 2010 heeft de Vlaamse Infolijn kosten-batenanalyses uitgevoerd op al haar ondersteunende ICT-systemen. In het najaar zal er een strategie worden uitgewerkt om de kosten van die ICT-systemen in de toekomst beheersbaar te houden. Op die manier kan de Vlaamse Infolijn de komende jaren blijven groeien ondanks budgettair moeilijker omstandigheden.

Naast de dagelijkse operationele werking heeft de Vlaamse Infolijn in 2010 actief gewerkt aan de in de beleidsnota opgenomen speerpunten.

De drempel laag houden

Overheden kiezen vaker voor informatie- en communicatietechnologieën om de toegang voor burgers tot hun informatie en diensten te vereenvoudigen. Die evolutie heeft echter ook negatieve gevolgen. Een aanzienlijke groep mensen heeft geen toegang tot het internet of beschikt niet over de vaardigheden om met de digitale toepassingen van de overheid om te gaan. Dat fenomeen is beter bekend als de digitale kloof. De Vlaamse Infolijn heeft in 2010 op verschillende manieren de gevolgen van die digitale kloof helpen opvangen.

In de eerste plaats blijft de Vlaamse Infolijn alternatieven aanbieden, zoals de klassieke kanalen: telefoon, fax en brief. Daarnaast worden bestaande infolijnen ondergebracht bij het gratis infonummer 1700. Na het succesvolle proefproject met de dossierlijn Studietoelagen in 2009 werden in 2010 opnieuw twee afzonderlijke infolijnen, namelijk de Vlaamse Belastinglijn en de infolijn van de VREG, onder 1700 gebracht. Op die manier wordt de burger steeds meer vertrouwd met het gratis infonummer van de Vlaamse overheid. Wie al eens contact heeft opgenomen met 1700 voor een vraag over studietoelagen, zal niet aarzelen om ook met vragen over onroerende voorheffing of groene stroom naar het gratis infonummer te bellen.

Daarnaast wil de Vlaamse Infolijn zelf het goede voorbeeld geven met Vlaanderen.be, een toegankelijke website waar ook minder computervaardige burgers hun weg op kunnen vinden. Die portaalsite van de Vlaamse overheid is hét startpunt voor burgers die op zoek zijn naar informatie van de overheid op het internet. In 2008 kreeg de website het toegankelijkheidslabel AnySurfer Plus. In 2010 werden gebruikerstesten georganiseerd en de resultaten daarvan zullen als input dienen voor een vernieuwing van de website in 2011.

De informatie op Vlaanderen.be wordt stelselmatig uitgebreid. In 2010 werd al 40% van alle aanwezige informatie in het informatiesysteem van de Vlaamse Infolijn gepubliceerd op Vlaanderen.be. De zoekmachine op de portaalsite werd vervangen door een gebruiksvriendelijker systeem. Sinds medio 2010 is de informatie van de Vlaamse overheid beter raadpleegbaar via mobiele telefoontoestellen. Wie met zijn gsm of smartphone surft naar m.vlaanderen.be, kan nog altijd dezelfde informatie raadplegen als op Vlaanderen.be, maar kan nu beter navigeren op de site.

Voor vele mensen blijft de kloof met de overheid te groot. Ze maken zelden of nooit gebruik van de telefoon of het internet om contact op te nemen met de overheid. Daarom is de 1700Mobiel, het mobiele team van het contactcenter, in 2010 uitgerukt naar onder meer scholen, markten, beurzen en sportevenementen om face to face informatie te bezorgen aan bezoekers of voorbijgangers en

hen zo te laten kennismaken met de dienstverlening van de Vlaamse overheid. De activiteitenkalender van 1700Mobiel is beschikbaar op www.vlaanderen.be/1700mobiel.

De kostprijs van de website Vlaanderen.be en 1700Mobiel zit vervat in de kostprijs van de operationele werking.

Ten slotte heeft de Vlaamse Infolijn bijgedragen aan het dichten van de digitale kloof door de diensten van de Vlaamse overheid te sensibiliseren voor de problematiek. De Vlaamse Infolijn geeft feedback aan de hand van binnengekomen vragen over eventuele moeilijkheden bij het gebruik van de onlineapplicaties. In 2010 is de Vlaamse Infolijn begonnen met de opmaak van een overzicht van producten en diensten die alleen online beschikbaar zijn en van producten en diensten waarvan de onlineversie bepaalde moeilijkheden inhoudt voor niet-geoeefende internetgebruikers.

Klantgerichte en geïntegreerde dienstverlening, over de bestuursniveaus heen

Artikel 29 van het decreet van 26 maart 2004 inzake de openbaarheid van bestuur bepaalt dat er een gezamenlijk bestand met wegwijs- en eerstelijnsinformatie moet worden samengesteld. Dat interbestuurlijke gegevensbestand moet de versnipperde informatie over de dienstverlening van de verschillende openbare besturen samenvoegen tot een geïntegreerd geheel, een zogenaamde interbestuurlijke producten- en dienstencatalogus (IPDC).

Zo'n catalogus maakt het hergebruik van informatie door andere besturen en de verrijking ervan met specifieke informatie mogelijk. Dat betekent niet alleen een belangrijke efficiëntiewinst voor alle deelnemende overheden, maar biedt ook een grotere zekerheid voor de burger dat bij welk overheidsniveau hij ook aanklopt, de informatie die hij nodig heeft correct, geïntegreerd en actueel is.

De IPDC wil op termijn alle producten en diensten van de lokale, provinciale, regionale en zelfs federale besturen van België oplijsten.

Daarvoor werkt de Vlaamse overheid (getrokken door de Coördinatiecél Vlaams e-government (CORVE) en de Vlaamse Infolijn) nauw samen met de vertegenwoordigers van de lokale besturen: de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) en de Vereniging van de Vlaamse Provincies (VVP). Er werden afspraken gemaakt over hoe de catalogus er zou moeten uitzien en over de taken, rollen en verantwoordelijkheden.

Een belangrijke stap in de richting van de IPDC is de opmaak van een Vlaamse productencatalogus: eerstelijnsinformatie over alle producten en diensten van de Vlaamse overheid, die op termijn via een gezamenlijk platform met de andere overheden uitgewisseld kan worden. De Vlaamse Infolijn heeft daartoe in 2010 vraaggestuurd Vlaamse producten in kaart gebracht en uitgeschreven. Eind augustus stond de teller op 309 in kaart gebrachte producten en 178 uitgeschreven producten. Die producten zijn terug te vinden op de website www.vlaamseproductencatalogus.be.

De opmaak van de Vlaamse productencatalogus werd in 2010 opgevangen binnen de dagelijkse operationele werking.

7.2 Vooruitzichten 2011

7.2.1 Open overheid

Om een open overheid te worden, moet de Vlaamse overheid verder onderzoeken hoe de ontwikkeling op het vlak van (internet)technologie kan helpen om open data te laten hergebruiken door interne en externe partners. Het doel van hergebruik van gegevens van de overheid moet uiteraard een beter contact tussen overheid en burger zijn.

Mijn diensten zullen in 2011 actief meewerken aan initiatieven die open data en het hergebruik van data bevorderen. De conclusies van de ViA-rondetafel van 17 december 2010 die mijn diensten mee organiseerden, zullen daarbij richtinggevend zijn en moeten door de verschillende betrokkenen in elk van de dertien beleidsdomeinen vertaald worden in concrete projecten.

7.2.2 Directe interactie

Het voorbije jaar zijn verschillende entiteiten op zoek gegaan naar nieuwe mogelijkheden voor directe interactie met de burger. Daarvoor is gebruikgemaakt van zowel de klassieke als de nieuwe media.

Die activiteiten moeten voortgezet worden. Ik wil mijn diensten, het management en het personeel van de Vlaamse overheid aanmoedigen om in hun contact met de burger nieuwe wegen te bewandelen.

Sociale media moeten integraal deel kunnen uitmaken van de mix van kanalen die de Vlaamse overheid inzet voor haar contacten met de burger.

Het inzetten van sociale media moet uiteraard weloverwogen zijn en - zoals altijd - in lijn met deontologie en andere afspraken. Het model met richtlijnen voor het gebruik van sociale media dat de afdeling Communicatie tegen eind 2010 uitwerkt, heeft aandacht voor de verhouding met bestaande afspraken over woordvoerschap en de deontologische code van de Vlaamse overheid. Het kan voor entiteiten een leidraad zijn om aan de slag te gaan met sociale media.

Openoverheid.nu wordt verder uitgebouwd tot een community waar kennis over en ervaringen met het gebruik van sociale media en andere interactieve communicatietechnieken gedeeld kunnen worden.

De overheid moet er over waken dat ze in contact komt met alle burgers. Niet alle doelgroepen hebben even vlot toegang tot het internet en tot sociale media.

Directe interactie moet ook gebeuren via de door de Vlaamse regering erkende organisaties en verenigingen zoals o.a. de sociale partners van de SERV, de Verenigde Verenigingen en het Vlaams Netwerk van Verenigingen waar armen het woord nemen.

7.2.3 Duurzame communicatie

De Vlaamse overheid moet in 2011 nog meer aandacht besteden aan de duurzaamheid van haar communicatie en resoluut kiezen voor langetermijnrelaties met burgers.

Communicatie-initiatieven zijn bij voorkeur structureel en maken gebruik van sterke, structurele kanalen. Op die manier moeten de kortetermijneffecten die bij de lancering van

communicatieacties vaak gerealiseerd worden, resulteren in contacten op lange termijn. Dat veronderstelt een voortdurende en structurele evaluatie.

De Vlaamse overheid moet in haar kanalen ook bewust blijven kiezen voor het meest milieuvriendelijke alternatief. Het communicatiejaarverslag van de Vlaamse Regering in de vorm van een wiki moet een voorbeeld zijn. Ik vraag de diensten van de Vlaamse overheid om – rekening houdend met hun doelgroep – te onderzoeken of die aanpak ook voor hun eigen jaarverslag mogelijk is.

7.2.4 Een steeds professionelere overheidscommunicatie

Externe samenwerking, externe partnerships

Ik vraag mijn diensten om de evaluatie van het systeem van centrale media-aankoop en de andere samenwerkingsvormen in 2011 af te ronden en te vertalen in een plan dat de nieuwe samenwerking van de Vlaamse overheidscommunicatie met de media vorm geeft.

Daarbij moet rekening gehouden worden met de meerwaarde van die samenwerking voor elk van de partijen. Als de overheid samenwerkt met de media (in welke vorm ook), is die samenwerking er altijd op gericht concrete en meetbare communicatiedoelstellingen te behalen.

Interne samenwerking

Het besef groeit dat interne samenwerking de slagkracht van de Vlaamse overheidscommunicatie verhoogt.

De afdeling Communicatie zal in 2011 verder onderzoeken hoe voor een aantal thema's de interne samenwerking geoptimaliseerd kan worden, en zal waar mogelijk voorstellen formuleren.

Een betere interne samenwerking op het vlak van overheidscommunicatie moet extra efficiëntiewinsten mogelijk maken.

Een professioneel reputatiemanagement

Mijn diensten hebben in 2010 de eerste belangrijke stappen gezet bij de uitbouw van een professioneel reputatiemanagement binnen de Vlaamse overheid.

In 2011 moet dat beleid verder vorm krijgen. Het internationale merkverhaal voor Vlaanderen dat we uitgewerkt hebben en dat voortbouwt op eerdere beleidsinitiatieven, moet nu zichtbaar toegepast worden in de communicatie en moet versterkt worden door aanvullende kanalen voor de internationale doelgroepen en gerichte acties rond internationale beeldvorming. Het internationale merkverhaal zal in 2011 een binnenlands deel krijgen en mee de verhaallijnen van de Vlaamse overheidscommunicatie gaan bepalen.

De instrumenten (monitoring internationale media, netwerking buitenlandse pers,...) die in 2010 voor het eerst gebruikt worden voor het Belgische EU-voorzitterschap, moeten structureel verankerd worden in de werking van de Vlaamse overheid.

Tot slot blijft de nodige aandacht gaan naar de dagelijkse reputatiezorg van de Vlaamse overheidsorganisatie tegenover de binnenlandse publieke opinie door middel van permanente monitoring, een gestroomlijnd persbeleid, proactieve crisiscommunicatie, enzovoort.

Structurele aandacht voor meten en evalueren

Om een beter beeld te krijgen van de effecten van communicatie-inspanningen en het succes van de contacten tussen overheid en burger in kaart te brengen, zullen mijn diensten in 2011 starten met een project om indicatoren te definiëren voor de Vlaamse overheidscommunicatie.

7.2.5 De Vlaamse Infolijn

De Vlaamse Infolijn zal in 2011 verder werk maken van een toegangspoort tot overheidsinformatie op maat van iedere burger. In het bijzonder moet extra aandacht gaan naar het wegwerken van de digitale kloof en de verdere uitbouw van de interbestuurlijke productencatalogus.

De geraamde kosten voor de werking van de Vlaamse Infolijn in 2011 bedragen 6.758 KEUR. Het gaat om de volgende kosten:

- exploitatiekosten voor het contactcenter (uitbesteed aan privépartner): 4349 KEUR ;
- exploitatiekosten van de ondersteunende ICT-systemen: 2311 KEUR;
- werkingskosten afdeling Vlaamse Infolijn (kwaliteitsonderzoek, klantentevredenheidsonderzoek, promotiemateriaal,...): 98 KEUR.

Opvangen van de digitale kloof

Voor degenen die geen toegang hebben tot het internet, zal de Vlaamse Infolijn in 2011 haar klassieke kanalen blijven aanbieden, zodat die burgers ook eenvoudig toegang kunnen krijgen tot voor hen belangrijke overheidsinformatie. Het telefoonnummer en 1700Mobiel blijven voor die mensen de belangrijkste kanalen. Maar ook via 1700 op iDTV en Teletekst kunnen bepaalde groepen beter bereikt worden. Het is belangrijk om de meerwaarde van die laatste twee kanalen beter in beeld te brengen. De Vlaamse Infolijn zal in 2011 voortwerken aan haar overzicht van de producten en diensten die alleen online toegankelijk zijn en via rapportering daarover beleid en diensten proberen te sensibiliseren voor de problematiek van de digitale kloof.

De Vlaamse Infolijn zal ook bij de diensten aandacht blijven vragen voor de gebruiksvriendelijkheid van de onlineapplicaties die ze ter beschikking stellen van de burger. Niet iedereen kan immers vlot overweg met ogenschijnlijk eenvoudige digitale toepassingen. De Vlaamse Infolijn moet in 2011 streven naar een grotere betrokkenheid bij de ontwikkeling of aanpassing van onlineapplicaties. Door haar ervaring en nauwe contact met de burger is ze de perfecte instantie om een inschatting te maken van de gebruiksvriendelijkheid van onlinetoepassingen voor de burger.

In 2011 zal de Vlaamse Infolijn voortwerken aan een meer moderne en nog gebruiksvriendelijkere versie van Vlaanderen.be. De resultaten van de gebruikerstesten in 2010 zullen daarvoor als input dienen. Zo zullen ook personen die minder vlot met de computer kunnen werken eenvoudig informatie kunnen terugvinden via de website van de Vlaamse overheid. De inhoud van de website zal stelselmatig worden aangevuld met nieuwe productfiches (zie verder).

Uitbouwen van de interbestuurlijke productencatalogus

De Vlaamse Infolijn zal in 2011 samen met CORVE, VVSG en VVP voortwerken aan de uitbouw van de interbestuurlijke productencatalogus. Voor de Vlaamse infolijn staan daarbij een vijftal acties centraal.

De Vlaamse Infolijn zal in 2011 de Vlaamse productencatalogus afwerken. Dat houdt in dat ze de huidige productencatalogus zal aanvullen met productfiches over alle ontbrekende producten en

diensten van de Vlaamse overheid. Tegen eind 2011 zal de Vlaamse productencatalogus een beeld bieden van de producten en diensten die de Vlaamse overheid aanbiedt, en een beschrijving van alle producten en diensten.

Het aantal producten en diensten is sterk afhankelijk van de definitie die gegeven wordt aan de begrippen 'product' en 'dienst'. In het najaar van 2010 wordt daarom in samenwerking met CORVE een workshop georganiseerd waaraan ook de vertegenwoordigers van de lokale besturen zullen deelnemen. Daarbij zal gewerkt worden aan een nieuwe, gedragen definitie van producten en diensten, hoe ze het best beschreven kunnen worden, hoe ze zich hiërarchisch tot elkaar verhouden enzovoort. De Vlaamse Infolijn zal de resultaten van die workshop in 2011 gebruiken om de Vlaamse productencatalogus te vervolledigen.

In het najaar van 2010 wordt een tweede workshop georganiseerd in samenwerking met CORVE. Die zal zich richten op het technische aspect van de interbestuurlijke productencatalogus. De workshop moet de aanzet vormen voor het onderzoek in 2011 naar de behoeften en de functionele analyse van een centrale server om productfiches uit te wisselen tussen de bestuursniveaus.

Het huidige contentmanagementsysteem (CMS) van de Vlaamse Infolijn moet vernieuwd worden. Zowel de serverinfrastructuur als de versie waarin de applicatie momenteel draait, dateert van 2005. Een nieuw CMS moet voldoende flexibel en modern worden opgezet, zodat een structurele gegevensuitwisseling met andere contentmanagementsystemen of databases mogelijk is in het kader van de interbestuurlijke productencatalogus.

Ten slotte vraag ik de Vlaamse Infolijn in 2011 na te denken over hoe productfiches op termijn tot open data omgevormd kunnen worden, zodat ze niet alleen door andere overheidsbesturen maar ook door burgers hergebruikt en eventueel verrijkt kunnen worden.

Doelstellingen in het kader van de toepassing van de opencoördinatiemethode in het Vlaams gelijke kansenbeleid

Voor het beleidsdomein Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid (DAR) worden de volgende engagementen opgenomen in 2011:

- Er wordt een inventaris gemaakt van alle subsidiestromen en er wordt vervolgens onderzocht in welke subsidiereglementen het mogelijk en zinvol is om een toegankelijkheids-, en/of diversiteits- en/of anti-discriminatieclausule op te nemen.
- We geven uitvoering aan het MEP-decreet (Meer Evenwichtige Participatie) en we maken monitoring ervan mogelijk. Wat de monitoring betreft, is de VLIOM-databank van de afdeling Kanselarij een sleutelinstrument. Vanuit het beleidsdomein DAR zorgen we ervoor dat de informatie voor de monitoring die vanuit dit beleidsdomein aangeleverd moet worden correct en actueel is.
- De Studiedienst van de Vlaamse Regering verzamelt in haar survey rond de socio-culturele verschuivingen op periodieke basis gegevens over de perceptie van rollen van mannen en vrouwen in het gezin en in de samenleving. Dit gebeurt eveneens rond de perceptie van holebiseksualiteit.
- De Studiedienst van de Vlaamse Regering neemt systematisch de vraag naar seksuele identiteit op in bevragingen (als item in socio-demografisch luik).
- De Vlaamse overheid zal in haar communicatie over de Vlaamse gemeenschap, de Vlaamse regio en het Vlaams beleid actief werken aan het stimuleren van een genuanceerde en niet-stereotyperende beeldvorming. De afdeling Communicatie draagt hier zorg voor.

Kris PEETERS,

minister-president van de Vlaamse Regering,

Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid

Bijlage 1 Samenvatting van de beleidsopties en initiatieven

Zie managementsamenvatting p.4

Bijlage 2 Resoluties en moties Vlaams Parlement

Overzicht van de wijze waarop gevolg werd gegeven aan de resoluties en moties van het Vlaams Parlement tijdens de lopende legislatuur

Met redenen omklede motie 496 (2009-2010) – Nr. 2 van 5 mei 2010 (2009-2010) van de heren Koen Van den Heuvel en Eric Van Rompuy, mevrouw Griet Smaers en de heren Kris Van Dijck, Jan Peumans en Peter Vanvelthoven **tot besluit van de op 20 april 2010 door de heren Johan Deckmyn en Filip Watteeuw in commissie gehouden interpellaties tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, respectievelijk over de stand van zaken in het actieplan Vlaanderen in Actie en over de monitoring van het Pact 2020 en de resultaten van Vlaanderen in Actie.**

Hierin wordt de Vlaamse Regering gevraagd:

- 1° verder werk te maken van de concretisering en de operationalisering van de doorbraken in beleidsprojecten;
- 2° daarbij volop rekening te houden met de lessen die kunnen worden getrokken uit de nulmeting van het Pact 2020;
- 3° bij de concretisering van beleidsprojecten ook inspraak en participatie van de maatschappelijke 'stakeholders' te organiseren zodat het draagvlak voor ViA versterkt en verbreed wordt;
- 4° over de resultaten van de uitvoering van ViA te communiceren met de stakeholders in het middenveld en de bredere samenleving;
- 5° jaarlijks aan het Vlaams Parlement te rapporteren over de monitoring van de uitvoering van ViA.

1. concretisering en de operationalisering van de doorbraken in beleidsprojecten

De doorbraken van Vlaanderen in Actie werden samen met de overige hoofdstukken uit het Vlaams regeerakkoord geconcretiseerd in 88 strategische doelstellingen en 335 sleutelprojecten. De operationalisering van deze beleidsprojecten is lopende en wordt opgevolgd via de monitoring van het Vlaamse Regeerakkoord/ViA.

2. opvolging nulmeting Pa

De maatschappelijke effecten van het programma ViA/Pact 2020 worden jaarlijks opgevolgd. De nulmeting geeft een aantal pijnpunten aan en bevestigt de noodzaak om effectief werk te maken van de ViA-doelstellingen en doorbraken. Samen met de sociale actoren zal de Vlaamse overheid verder werk maken van de verdieping en operationalisering van Vlaanderen in Actie.

3. inspraak en participatie van de maatschappelijke stakeholders

VIA blijft een participatief project. Deze aanpak wordt verder gezet met de thematische rondetafels die in 2010 en 2011 worden gerealiseerd. Luik 1.1. van de beleidsbrief (Vlaanderen in Actie in uitvoering) geeft een overzicht van de diverse initiatieven die genomen worden inzake draagvlakverwerving en communicatie.

4. communiceren met de stakeholders in het middenveld en de bredere samenleving

Door middel van de website www.vlaandereninactie.be alsook door verschillende andere acties zoals o.a. een in het najaar van 2010 te verschijnen brochure, wordt bericht over de resultaten van de uitvoering van VIA aan de bredere samenleving. De stakeholders worden steeds nauw betrokken bij de uitvoering van VIA, onder meer via de VIA-rondetafels en het geplande VIA-forum in het voorjaar van 2011.

5. jaarlijkse rapportering aan het Vlaams Parlement over de monitoring van de uitvoering van VIA

De resultaten van de monitoring van het Vlaamse Regeerakkoord/ViA hebben input gegeven aan de septemberverklaring. Jaarlijks zal de Vlaamse Regering verslag uitbrengen over de uitvoering van ViA.

Bijlage 3 Overzicht van de uitvoering van de belangrijkste decreetgeving

titel van het initiatief (op basis van de lijsten)	regelgeving	wettelijke deadline	korte samenvatting van de beleids-doelstellingen	te doorlopen fases en hun geplande timing	Wordt een RIA opgesteld?	contact-persoon
uitvoeringsbesluit toegang tot en gebruik door de deelnemers aan GDI-Vlaanderen van de geografische gegevensbronnen en van de diensten, toegevoegd aan de GDI	decreet van 20 februari 2009 betreffende de Geografische Data-Infrastructuur Vlaanderen	n.v.t.	Het besluit regelt de toegang en gebruiksvoorwaarden voor deelnemers aan GDI-Vlaanderen. Met de publicatie van het besluit wordt ook in de volledige inwerkingtreding van het GDI-decreet voorzien.	definitieve goedkeuring Vlaamse Regering (september 2010) Publicatie Belgisch Staatsblad (oktober 2010)	Nee	Tom Callens/ Steven Jeanty (Departement DAR)
uitvoeringsbesluit van het decreet van 8 mei 2009 betreffende het Centraal Referentieadressenbestand	decreet van 8 mei 2009 betreffende het Centraal Referentieadressenbestand	n.v.t.	Met het besluit wordt uitvoering gegeven aan artikel 7 en 11 van het CRAB-decreet. De uitvoering van beide artikelen is nodig opdat de eerste fase van de aanmaak van het CRAB door de gemeenten, vermeld in artikel 15 van het CRAB-decreet, kan aanvangen. Met het besluit wordt de eigenlijke inwerkingtreding van het CRAB en de erkenning als authentieke geografische gegevensbron beoogd.	advies (september 2010) principiële goedkeuring Vlaamse Regering (oktober 2010) advies Vlaamse Toezichtcommissie (december 2010) advies Raad van State (januari 2011) definitieve goedkeuring Vlaamse Regering (februari 2011) publicatie Belgisch Staatsblad (maart 2011)	Nee	Tom Callens/ Steven Jeanty (Departement DAR)

samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest voor de coördinatie van een infrastructuur voor ruimtelijke informatie	decreet van 20 februari 2009 betreffende de Geografische Data-Infrastructuur Vlaanderen	n.v.t.	Het samenwerkingsakkoord bepaalt de algemene coördinatierregels tussen de federale overheid en de gewesten met het oog op de naleving van de verplichtingen uit de INSPIRE-richtlijn en de Belgische bijdrage aan de Europese infrastructuur voor ruimtelijke informatie.	instemming Vlaams Parlement (30 september 2010) publicatie Belgisch Staatsblad (30 oktober 2010)	Nee	Tom Callens/ Steven Jeanty (Departement DAR)
samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest voor de opbouw en het gebruik van een authentieke bron voor adressen, beheerd door de gewesten	decreet van 8 mei 2009 betreffende het Centraal Referentieadressenbestand	n.v.t.	Het samenwerkingsakkoord regelt de opmaak en het verplichte gebruik van gewestelijke adresregisters om de eenmalige inzameling en het meervoudige gebruik van adressen te realiseren.	verdere opmaak van het samenwerkingsakkoord (2010)	Nee	Tom Callens/ Steven Jeanty (Departement DAR)
verdere uitvoeringsbesluiten van het GDI-decreet	decreet van 20 februari 2009 be Geografische Data-Infrastructuur Vlaanderen	n.v.t.	Voor de verdere realisatie van de GDI moeten de nodige uitvoeringsbesluiten opgesteld worden.	voorbereiding en opmaak van de nodige uitvoeringsbesluiten (eerste helft 2011)	Nee	Tom Callens/ Steven Jeanty (Departement DAR)

voorstel van decreet van Koen Van den Heuvel, Ward Kennes, Griet Smaers, Kris Van Dijk, Jan Peumans en Peter Vanvelthoven houdende wijziging van het KLIP-decreet van 14 maart 2008, wat betreft het indienen en afhandelen van een planaanvraag, alsook de bijbehorende strafbepalingen	decreet van 14 maart 2008 houdende de ontsluiting en de uitwisseling van informatie over ondergrondse kabels en leidingen	n.v.t.	Het gaat om de wijziging van de termijn voor een planaanvraag, namelijk een extra uitzondering voor de minimale termijn waarin de planaanvraag ingediend moet worden.	te behandelen in de Commissie voor Mobiliteit Openbare werken (najaar 2010)	Nee
---	--	---------------	--	--	------------